

Program
hospodárskeho
a sociálneho rozvoja
mesta

SPIŠSKÁ NOVÁ VES

na roky
2004 - 2006
2007 - 2013

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta
Spišská Nová Ves bol financovaný z Grantovej schémy
miestneho a regionálneho rozvoja 2002, prostredníctvom
Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR.

2005

AUTORI:

Mesto Spišská Nová Ves - Ing. Katarína Prostejovská

Spišská rozvojová a regionálna agentúra - Ing. Darina Paveleková, Ing. Peter Malatinský, Ing. Elena Kemková

BIC Spišská Nová Ves – Ing. Katarína Krotáková, Ing. Marek Chobot

Pracovná skupina zložená z poslancov MsZ, pracovníkov MsÚ a občania mesta Spišská Nová Ves

Podakovanie

Ďakujeme pracovnej komisii, všetkým poslancom a predstaviteľom mesta, širokej verejnosti, občanom, podnikateľskej sfére a všetkým, ktorí prispeli k spracovaniu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Spišská Nová Ves na roky 2004 – 2006 a 2007 – 2013.

Autori

Obsah

Príhovor primátorky mesta	5
Krátká história Mesta Spišská Nová Ves	6
1. Poslanie Mesta Spišská Nová Ves	7
2. Vízia Mesta Spišská Nová Ves	8
3. Audit zdrojov	9
3.1. Demografická situácia	9
3.2. Školstvo a vzdelanie	16
3.3. Podnikateľská sféra	24
3.4. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo, zamestnanosť, nezamestnanosť.....	29
3.5. Cestovný ruch a kultúra	35
3.6. Prírodné podmienky, odpad. hospodárstvo, životné prostredie	43
3.7. Sociálna a technická infraštruktúra	48
3.8. Organizácie mesta Spišská Nová Ves	64
3.9. Inštitucionálna podpora miestneho rozvoja	73
3.10. Hospodárenie mesta	76
4. SWOT analýza Mesta Spišská Nová Ves	78
5. Problémová analýza	83
6. Definícia cieľov, priorít a opatrení programu	86
7. Akčný plán programu	91
8. Realizácia programu a jej hodnotiace ukazovatele	104
9. Prílohy	108



Príhovor primátorky mesta

Vážené dámy, vážení páni,

v rukách držíte dokument, ktorý predstavuje program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Spišská Nová Ves.

Dovoľte mi preto v krátkosti spomenúť zopár faktov o metropole Spiša, meste Spišská Nová Ves.

Mesto Spišská Nová Ves sa nachádza 370 km severovýchodne od hlavného mesta Bratislavy a má takmer 40 tisíc obyvateľov. Z hľadiska regionálnej samosprávy patrí mesto do Košického vyššieho územnosprávneho celku a z hľadiska štátnej správy je sídlom okresu. Podľa počtu obyvateľov patrí mesto medzi dvadsať najväčších slovenských miest. V danom mikroregióne je kultúrnym, správnym a hospodárskym centrom.

Spišská Nová Ves bola prvým mestom na Slovensku, ktoré obdržalo ratingové hodnotenie agentúry CRA RATING AGENCY, a.s. Rozhodnutie CRA udeliť vysoké ratingové hodnotenie sa opieralo hlavne o dobré a relatívne stabilné hospodárske výsledky mesta v posledných rokoch.

Za účelom ďalšieho koordinovaného rozvoja metropoly Spiša sa vedenie mesta rozhodlo spracovať Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

Na tvorbe Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta sa podieľalo Mesto Spišská Nová Ves, BIC Spišská Nová Ves, s.r.o. a Spišská regionálna a rozvojová agentúra (SRRA).

Pre lepšiu koordináciu bola tiež vytvorená komisia z poslancov mestského zastupiteľstva a obyvateľov mesta.

Zdrojom informácií boli dotazníky, verejné výzvy, inštitúcie a mestské výbory.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Spišská Nová Ves bol vytvorený v nadväznosti na Národný rozvojový plán a Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja.

Zahrňa v sebe všetky oblasti života, v ktorých existuje perspektíva rozvoja, od podnikateľskej a ekonomickej oblasti cez ľudské zdroje, cestovný ruch a kultúru, životné prostredie, dopravu, bytovú problematiku až po sociálne otázky a školstvo.

Podáva súhrnný pohľad na súčasnú situáciu a podmienky života občana nášho mesta.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja má ambíciu byť východným dokumentom pri realizácii komplexných riešení problémov nášho mesta, týkajúcich sa najmä nezamestnanosti, infraštruktúry, rozvoja cestovného ruchu i ďalších oblastí.

Verím, že do realizácie tohto programu sa zapoja okrem samotného mesta aj ďalšie firmy, organizácie, inštitúcie a obyvatelia mesta, aby sme spoločnými aktivitami zrealizovali zámery uvedené v tomto programe a zanechali tak ďalším generáciám naše dedičstvo.

Mgr. Anna Fedorová
primátorka mesta Spišská Nová Ves

Krátka história mesta Spišská Nová Ves

Mesto Spišská Nová Ves sa rozprestiera v Hornádskej kotline, na severe je obklopené Levočskými vrchmi, na juhu Spišsko-gemerským rudohorím. Je dôležitým hospodárskym, kultúrnym a turistickým centrom regiónu Spiš.

Archeologické náleziská potvrdzujú, že územie bolo už v 9. storočí významným centrom z čias Veľkomoravskej ríše.

Prvýkrát sa mesto Spišská Nová Ves spomína v roku 1268 ako Villa Nova. V 13. storočí v jej tesnej blízkosti založili nemeckí kolonisti novú obec - Novú Ves. V druhej polovici 13. storočia obe obce splynuli. Privilégia, ktoré potvrdil a prispôbil Karol Róbert, zaručovali Novovešťanom právo na samosprávu a určité práva v oblasti súdnictva. V roku 1412 záložoval mesto kráľ Žigmund Poľsku a tento záloh trval plných 360 rokov. Spišská Nová Ves spolu s ďalšími 15 mestami na Spiši takto mohla využívať podporu uhorských i poľských kráľov. Ekonomickú bázu vytváral veľký zalesnený chotár s bohatými náleziskami železnej a medenej rudy. Významnými privilégiami okrem práva kutacieho boli i práva obchodné na prevážanie a skladovanie tovaru. V meste pôsobili viaceré remeselnícke cechy, najznámejšia bola kovo-lejárska dielňa Konráda Gaala. V roku 1772 cisárovná Mária Terézia získala zálohované spišské mestá a tieto boli opäť včlenené do Uhorska. V roku 1774 sa mesto stalo sídlom Provincie XVI. spišských miest až do roku 1876.

Najhodnotnejšou historickou pamiatkou je rímskokatolícky farský kostol Nanebovzatia Panny Márie z 13. storočia s 87 metrov vysokou vežou - najvyššou na Slovensku. V interiéri kostola sa zachoval gotický kríž s dvoma postavami z dielne Majstra Pavla z Levoče. Na námestí medzi katolíckym a evanjelickým kostolom stojí Radnica, ktorej stavba sa realizovala v klasicistickom štýle.

Vedľa Radnice postavili v rokoch 1790 - 1796 evanjelický kostol v klasicistickom slohu s pôdorysom kríža. V kostolnom interiéri je oltárny obraz Krista od dánskeho maliara Jána Jakuba Stundera z roku 1797. Oproti farskému kostolu na severnej strane námestia je situovaná do šírky rozložená budova - súčasťou ktorej je Levočská brána - Provinčný dom. Pôvodne to bola budova Spišskonovoveskej radnice, od roku 1954 je tu sídlo Vlastivedného múzea. V radovej zástavbe Levočskej ulice sa nachádza približne v jej strede Slovenský kostol Nepoškvrneného počatia Panny Márie. Budova bývalého mestského hotela, kaviarne a divadla - Reduta - stojí v miestach, kde sa námestie končí. Je to zaujímavá secesná budova so štyrmi vežičkami a mohutným vstupným portálom zo severnej strany. Dnes je v budove Spišské divadlo, koncertná sieň a kaviareň. Pred farským kostolom stojí na stĺpe socha Immaculaty, postavená v roku 1724.

V roku 1876 získala Spišská Nová Ves postavenie banského mesta, pričom v 18. a 19. storočí nastáva i prudký rozvoj hutníctva. Tieto faktory urýchlila výstavba železničnej trate Košice - Bohumín a mesto sa stalo aj dôležitým železničným uzlom. V 20. storočí sa začal budovať moderný priemysel - strojársky, textilný, drevospracujúci, potravinársky a mesto sa stalo najväčším mestom na Spiši nielen počtom obyvateľstva, ale aj ekonomickým potenciálom. V 90-tych rokoch nastáva útlm najprv v baníckom, postupne aj ostatných priemyselných odvetviach.

V súčasnosti nastáva oživenie výrobných činností spoluprácou so zahraničnými investormi. Využitím existujúceho kapitálu územia, geografickej polohy, voľných výrobných kapacít, niektorých surovinových zdrojov ako aj prírodných daností sa vytvárajú predpoklady pre zdynamizovanie rozvoja mesta a jeho okolia.

Mesto je bránou do Slovenského raja a ponúka možnosť navštíviť zaujímavé okolie - Levoču, Markušovce, Spišský hrad, Žehru a ďalšie klenoty Spiša.

1. Poslanie Mesta Spišská Nová Ves

Mesto Spišská Nová Ves vytvára podmienky pre zlepšenie životnej úrovne svojich občanov a ich spokojnosť. Samospráva mesta Spišská Nová Ves je spoločnou platformou pre zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja mesta. Mesto je zároveň iniciátorom zlepšenia ekonomického rozvoja a podpory podnikania.

Mesto sa príkladne stará o svojich občanov a ich prospech je v záujme mesta Spišská Nová Ves. Občania mesta majú pocit, že mesto a samospráva sú tu pre nich. Mesto dbá o zvyšovanie kvality života svojich občanov.



2. Vízia Mesta Spišská Nová Ves

Mesto Spišská Nová Ves je strategický pól rozvoja Košického kraja a zároveň rozvíjajúce sa hospodárske, administratívne, kultúrne a turistické centrum regiónu Spiša. Mesto vytvára priestor pre rozvoj podnikateľských aktivít domácich i zahraničných investorov, ktorí nezaťažujú životné prostredie. Svojimi službami a ponúkanými produktmi v cestovnom ruchu, históriou a prírodou priťahuje návštevníkov. Stará sa o občanov mesta a poskytuje dostatok možností a ponúk pre bývanie, prácu, vzdelanie a kultúrne vyžitie.



3. Audit zdrojov

3.1 Demografická situácia

Počet obyvateľov mesta Spišská Nová Ves v roku 2003 dosiahol 38 785 osôb. Priemerná hustota obyvateľstva na km² bola 581,7 osôb. Podiel obyvateľov mesta Spišská Nová Ves na celkovom počte obyvateľov okresu Spišská Nová Ves dosiahol 41 %, na celkovom počte obyvateľov Košického kraja 5,04 % a na celkovom počte obyvateľov SR 0,72 %.

Zo štatistiky vyplýva, že za posledných viac ako 10 rokov všeobecne klesá počet obyvateľstva v meste Spišská Nová Ves. Tento trend sa prejavuje od roku 1990, kedy celkový prírastok obyvateľstva mesta dosiahol 365 občanov a odvtedy pravidelne klesá, napr. v roku 2003 celkový prírastok bol mínusový a dosiahol – 274 obyvateľov. Pokračuje proces starnutia obyvateľstva, zvyšuje sa priemerný vek, počet živonarodených klesá prakticky od roku 1990, kedy z celkového množstva 747 narodených detí poklesol na 385 narodených detí v roku 2003. Prirodzený prírastok obyvateľstva vykazuje negatívny trend od roku 1990. Mierne zvýšenie prirodzeného prírastku bolo zaznamenané až v roku 2003 kedy sa zvýšil zo 70 na 101 oproti roku 2002.

Zaznamenaný je aj ďalší negatívny trend v demografickej štruktúre obyvateľov mesta a to zvyšovanie počtu odsťahovaných z mesta, ktorý sa zvýšil od roku 1996 z 493 na 629 v roku 2003.

Príčiny poklesu počtu obyvateľov mesta Spišská Nová Ves môžeme hľadať v nedostatku pracovných príležitostí v meste a okolí, v strachu o budúcnosť, v odchode mladých ľudí, predovšetkým s vysokoškolským vzdelaním do iných, ekonomicky silnejších oblastí Slovenska, prípadne aj do zahraničia.

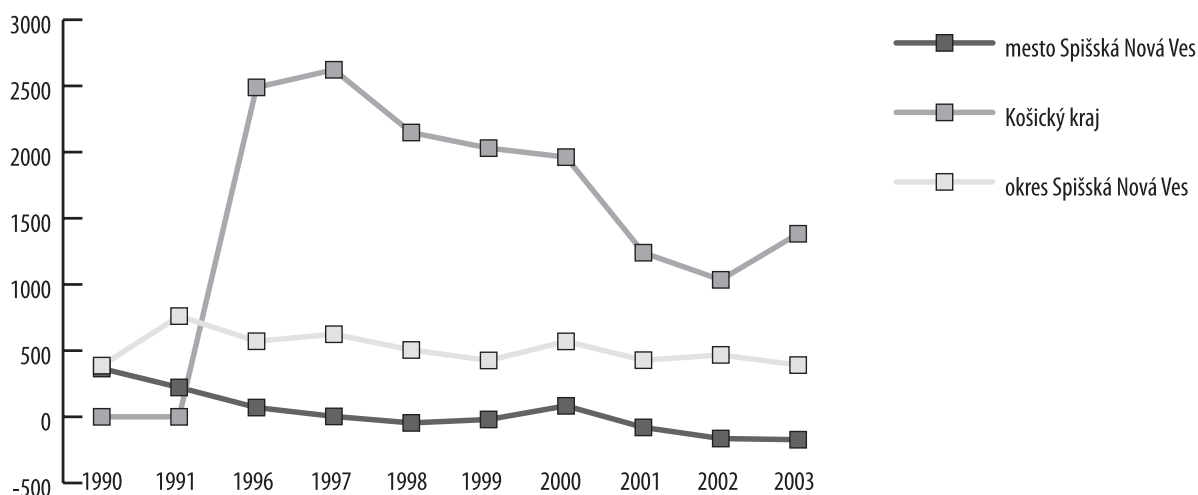
Zaujímavý je vývoj počtu obyvateľov od roku 1990 až doteraz, čo je znázornené v nasledujúcej tabuľke a grafe.

Tabuľka č. 1 - Štatistika prírastkov a úbytkov obyvateľstva v meste Spišská Nová Ves

(v absolútnych číslach)	1990	1991	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Stav na začiatku roka	38 796	39 161	38 992	39 062	39 065	39 019	38 999	39 042	39 122	38 958
počet živonarodených	747	618	429	422	405	393	377	380	380	385
počet úmrtí	338	306	285	312	296	272	287	338	310	284
prirodzený prírastok (úbytok)	409	312	144	110	109	121	90	42	70	101
počet prisťahovaných	566	514	419	386	385	365	399	410	425	355
počet odsťahovaných	610	604	493	493	540	506	410	532	659	629
saldo migrácie = prírastok (úbytok), sťah.	- 44	- 90	- 74	- 107	- 155	- 141	- 7	- 122	- 234	- 274
CELKOVÝ PRÍRASTOK ZA ROK	365	222	70	3	- 46	- 20	83	- 80	- 164	- 173
Stav na konci roka	39 161	39 383	39 062	39 065	39 019	38 999	39 082	39 122	38 958	38 785

(Zdroj: KS ŠÚ Spišská Nová Ves)

Celkový prírastok obyvateľstva za mesto Spišská Nová Ves, okres Spišská Nová Ves a Košický kraj v rokoch 1990 – 2003



Zhoršovanie populačnej situácie je podobné vo väčšine miest SR. Je spojené s výraznou zmenou demografického správania obyvateľstva v 90-tych rokoch, kedy došlo k poklesu počtu uzavretých sobášov, pôrodnosti, nepriaznivému vývoju rozvodovosti. Ide o odraz zmien vyplývajúcich z ekonomickej, sociálnej a politickej transformácie spoločnosti.

Ak sa porovná rast počtu obyvateľstva mesta Spišská Nová Ves s rastom počtu obyvateľstva v okrese Spišská Nová Ves a v Slovenskej republike, je jasné, že počet obyvateľov v meste klesá, ale v okrese Spišská Nová Ves a v SR mierne stúpa, čo je zrejmé aj z nasledujúcej tabuľky a grafu.

Tabuľka č. 2 - Index rastu počtu obyvateľov

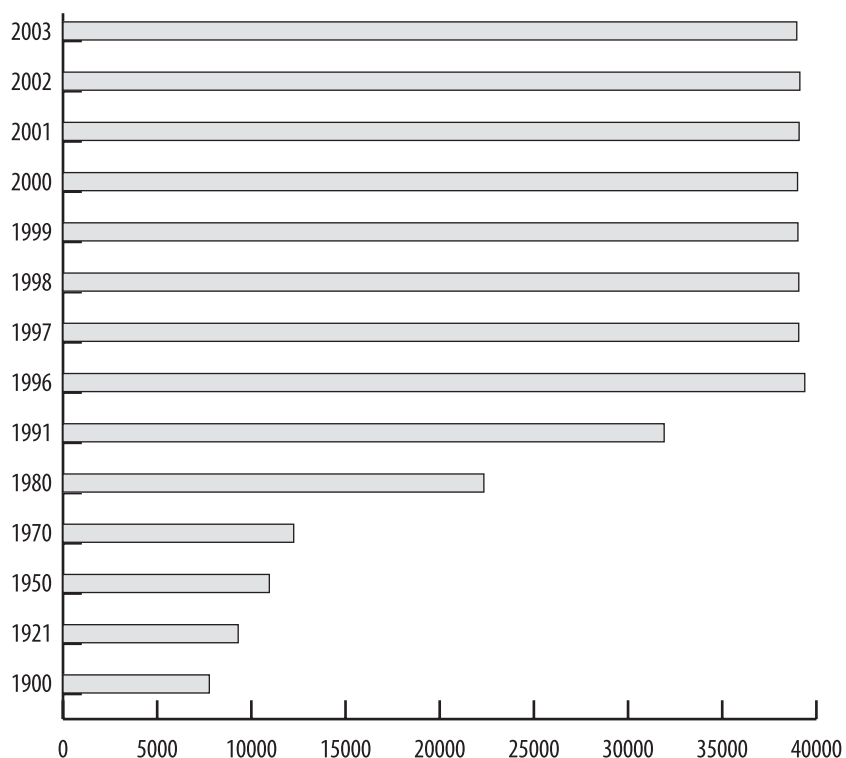
	1991	1996	2001	2002
Mesto Sp.Nová Ves	39 218	39 062	39 193	38 958
Reťazový index rastu		0,9960222	1,0033536	0,994004
Okres Sp. Nová Ves	146 149	89 929	93 725	94 193
Reťazový index rastu			1,042	1,004
Podiel mesta v okrese	26,83%	43,44%	41,82%	41,36%
Slovenská republika	5 274 335	5 378 932	5 378 951	5 379 161
Reťazový index rastu		1,0198313	1,0000035	1,000039

(Zdroj: podľa SĽDB 26. 5. 2001 KS ŠÚ Spišská Nová Ves)

Počet obyvateľov mesta Spišská Nová Ves sa sleduje už niekoľko desaťročí. Výsledky sú znázornené v tabuľke č. 3 – Dlhodobý vývoj počtu obyvateľov.

Tabuľka č. 3 - Dlhodobý vývoj počtu obyvateľov

Rok	Počet obyvateľov
1890	7 769
1900	9 301
1921	10 955
1950	12 248
1970	22 345
1980	31 917
1991	39 218
1996	39 062
1997	39 065
1998	39 019
1999	38 999
2000	39 082
2001	39 193
2002	38 958
2003	38 785



Zdroj: KS ŠÚ Spišská Nová Ves

Tabuľka č. 4 - Národnostné zloženie obyvateľstva

	1991								2001							
	MESTO Sp. Nová Ves		Okres SNV		Košický kraj		SR		MESTO Sp. Nová Ves		Okres SNV		Košický kraj		SR	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
slovenská	37 638	95,97	133 795	91,97	626 746	81,82	4 519 328	85,69	36 924	94,21	85 665	91,40	627 273	81,82	4 614 602	85,79
maďarská	79	0,20	151	0,10	85 415	11,15	567 296	10,76	65	0,17	94	0,10	85 481	11,15	520 682	9,68
rómska	949	2,42	9 952	6,84	29 803	3,89	75 802	1,44	756	1,93	5 155	5,50	29 823	3,89	89 828	1,67
česká	285	0,73	703	0,48	4 949	0,65	52 884	1,00	201	0,51	375	0,40	5 137	0,67	46 797	0,87
moravská																0,00
rusínska			150	0,10	2 004	0,26	17 197	0,33	57	0,15	187	0,20	1 993	0,26	24 205	0,45
ukrajinská			143	0,10	2 030	0,27	13 281	0,25	40	0,10	94	0,10	2 070	0,27	10 758	0,20
nemecká	57	0,15							74	0,19	94	0,10	1 533	0,20	5 379	0,10
poľská									11	0,03			307	0,04	2 689	0,05
chorvátska									1	0,00						0,00
iná, nezistená	210	0,54	587	0,40	15 065	1,97	28 547	0,54	1 064	2,71	2 062	2,20	13 033	1,70	64 010	1,19
Počet obyv. spolu	39 218	100	145 481	100	766 012	100	5 274 335	100	39 193	100	93 725	100	766 650	100	5 378 951	100

Zdroj: podľa SĽDB 26.5.2001 KS ŠÚ Spišská Nová Ves

Národnostné zloženie obyvateľov mesta Spišská Nová Ves je rovnorodé, viac ako 90% obyvateľstva uvádza slovenskú národnosť – v roku 1991 to bolo 95,97% a v roku 2001 94,21%. Druhou najpočetnejšou národnosťou je národnosť rómska, ktorú však oficiálne pri sčítaní obyvateľstva uviedlo v roku 1991 2,42% a v roku 2001 už len 1,93% obyvateľstva. Samozrejme skutočný podiel obyvateľstva rómskej národnosti v meste Spišská Nová Ves je oveľa vyšší. Podstatná časť Rómov ako svoju národnosť uviedla slovenskú národnosť. Ostatné národnosti – česká, maďarská, nemecká a iná sú zastúpené v minimálnej miere a zásadne neovplyvňujú národnostné zloženie obyvateľov v meste Spišská Nová Ves.

Ak porovnáme národnostné zloženie obyvateľstva mesta Spišská Nová Ves s národnostným zložením obyvateľstva okresu Spišská Nová Ves a Košického kraja tak toto je oveľa rôznorodejšie, čo je aj zrejmé z tabuľky č. 4 – Národnostné zloženie obyvateľstva.

Tabuľka č. 5 - Zloženie obyvateľstva podľa náboženského vierovyznania

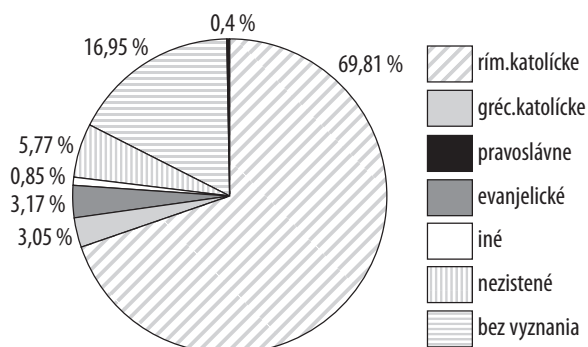
	1991						2001							
	MESTO Sp. Nová Ves		Okres SNV		SR		MESTO Sp. Nová Ves		Okres SNV		Košický kraj		SR	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Rím. katol.	23 268	59,33	98484	67,70	3 187 383	60,43	27 359	69,81	72590	77,62	455515	59,47	3 708 120	68,93
Gréc. katol.	897	2,29	6303	4,33	178 733	3,39	1 196	3,05	3108	3,32	84002	10,97	219 831	4,09
Pravoslávne	46	0,12	1225	0,84			156	0,40	1326	1,42	13987	1,83	50 363	0,94
Evanjelické	949	2,42	2985	2,05	326 397	6,19	1 241	3,17	2129	2,28	35154	4,59	380 205	7,07
Iné	123	0,31	566	0,39	82 545	1,57	335	0,85	611	0,65	60604	7,91	163 030	3,03
Nezistené	8 656	22,07	24629	16,93	983 726	18,65	2 263	5,77	4090	4,37	26379	3,44	160 598	2,99
Bez vyznania	5 279	13,46	11289	7,76	515 551	9,77	6 643	16,95	9662	10,33	90371	11,80	697 308	12,96
SPOLU	39 218	100	145481	100	5 274 335	100	39 193	100	93516	100	766012	100	5 379 455	100

Zdroj: podľa SĽDB k 26.5.201 KS ŠÚ v Sp. Nová Ves

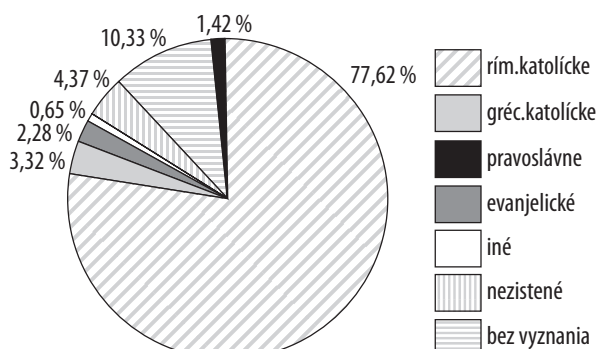
Zaujímavejšie je zloženie obyvateľstva podľa náboženského vyznania. Rozhodujúca časť obyvateľstva je rímsko-katolíckeho vierovyznania, v roku 1991 to bolo 59,33% a v roku 2001 dokonca 69,81% obyvateľov. Tento viac ako 20% nárast za obdobie desiatich rokov bol spôsobený zmenou spoločenských pomerov po nežnej revolúcii a väčšou slobodou vyznania. Strach, ktorý predtým bránil väčšine ľudí vyjadriť svoje vierovyznanie opadol a umožnil slobodne vyjadriť svoju príslušnosť. Na druhej strane počet obyvateľov bez vyznania stúpol z 5 279 osôb (13,46%) v roku 1991 na 6 643 osôb (16,95%) v roku 2001. Druhú najpočetnejšiu skupinu veriacich tvoria veriaci s evanjelickým náboženským vierovyznaním – 2,42% v roku 1991 a 3,17 % v roku 2001. Po nich nasledujú veriaci gréckokatolíckeho vierovyznania, ktorí v roku 1991 tvorili 2,29% a v roku 2001 3,05%. Pozornosť si zasluhuje vývoj počtu obyvateľov, ktorí sa hlásili ku skupine náboženského vierovyznania nezistené, kde v roku 1991 tvorili 22,07% a v roku 2001 už len 5,77%. Jednoznačne to má súvis s demokratizačným procesom v krajine po roku 1989 a s uvoľnením pomerov v krajine, čo sa odrazilo aj rastom podielu obyvateľstva rímsko-katolíckeho vierovyznania.

Podrobný prehľad o zložení obyvateľstva podľa náboženského vierovyznania ako aj jeho porovnanie s okresom Spišská Nová Ves a so SR je v tabuľke č. 5 – Zloženie obyvateľstva podľa náboženského vierovyznania ako aj v nasledujúcich grafoch.

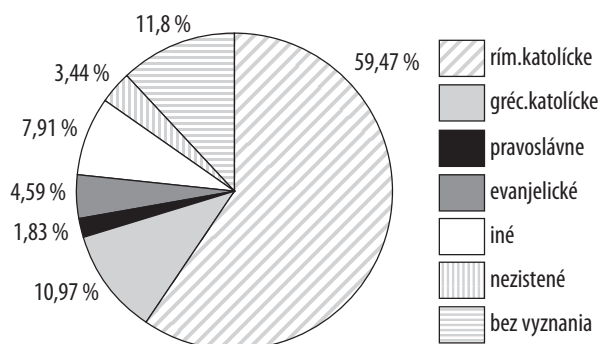
Zloženie obyvateľstva podľa náboženského vyznania za mesto Spišská Nová Ves (2001)



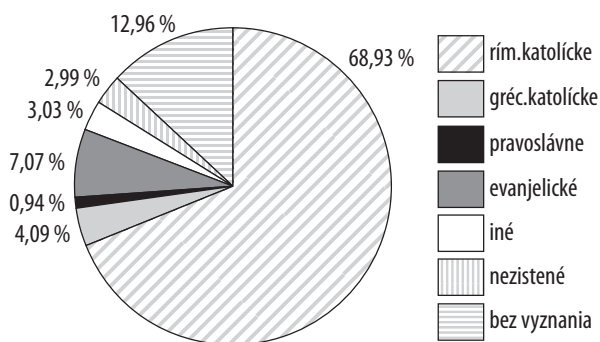
Zloženie obyvateľstva podľa náboženského vyznania za okres Spišská Nová Ves (2001)



Zloženie obyvateľstva podľa náboženského vyznania za Košický kraj (2001)



Zloženie obyvateľstva podľa náboženského vyznania za SR (2001)



Z hľadiska vekovej štruktúry v období rokov 1991 až 2003 je mesto Spišská Nová Ves charakteristické rastom počtu obyvateľstva v produktívnom (z 59,4% v roku 1991 na 66,54% v roku 2002) a poproduktívnom veku (z 11,9% v roku 1991 na 15,47% v roku 2002) a poklesom počtu obyvateľstva v predproduktívnom veku (z 28,7% v roku 1991 na 17,99% v roku 2002). Podrobný vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva mesta ako aj jej porovnanie s vývojom vekovej štruktúry v okrese Spišská Nová Ves, v Košickom kraji a v SR je v tabuľke č. 6 - Veková štruktúra obyvateľstva.

Tabuľka č.6 - Veková štruktúra obyvateľstva

Mesto Spišská Nová Ves	1991		1996		2001		2002	
Vek	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Predproduktívny (0-14)	11 271	28,70%	9 609	24,60%	7 507	19,15%	7 009	17,99%
Produktívny (15 - 60)	23 280	59,40%	24 219	62,00%	25 689	65,54%	25 924	66,54%
Poproduktívny (60 a viac)	4 667	11,90%	5 234	13,40%	5 848	14,92%	6 025	15,47%
Nezistený					149	0,38%		
Index starnutia		41,40%		54,50%		77,90%		85,96%

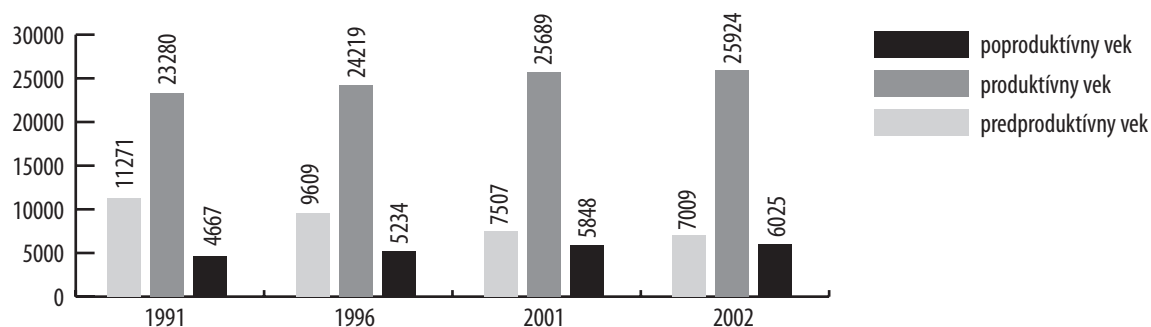
Okres Spišská Nová Ves	1991		1996		2001		2002	
Vek	abs.	%	abs.	%	abs.	%	Abs.	%
Predproduktívny (0-14)	40 227	27,70%	23 385	26,00%	21 790	23,30%	21 361	22,68%
Produktívny (15 - 60) (- 55 ž)	83 168	56,90%	53 644	59,65%	57 737	61,70%	58 934	62,57%
Poproduktívny (60 a viac)	22 086	15,10%	12 900	14,34%	13 650	14,60%	13 898	14,75%
Nezistený					339	0,40%		
Index starnutia		54,90%		55,16%		62,60%		65,06%

Košický kraj	1991		1996		2001		2002	
Vek	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Predproduktívny (0-14)	189 743	25,60%	172 376	22,73%	155 348	20,30%	151 195	19,69%
Produktívny (15 - 60)	430 013	58,01%	458 371	60,43%	473 577	61,80%	483 102	62,93%
Poproduktívny (60 a viac)	121 460	16,39%	127 747	16,84%	130 485	17,00%	133 388	17,38%
Nezistený					7 240	0,90%		
Index starnutia		64,01%		74,11%		84,00%		88,22%

SR	1991		1996		2001		2002	
Vek	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Predproduktívny (0-14)	1 313 309	24,90%	1 165 077	21,66%	1 015 493	18,88%	974 991	18,13%
Produktívny (15 - 60)	3 048 566	57,80%	3 266 088	60,72%	3 349 231	62,27%	3 415 140	63,49%
Poproduktívny (60 a viac)	912 460	17,30%	947 768	17,62%	967 207	17,98%	989 030	18,39%
Nezistené					47 020	0,87%		
Index starnutia		69,48%		81,38%		95,25%		101,44%

Zdroj: KS ŠÚ Spišská Nová Ves

Veková štruktúra obyvateľstva za mesto Spišská Nová Ves



Alarmujúci je index starnutia obyvateľstva mesta Spišská Nová Ves, ktorý stúpol z 41,4% v roku 1991 na 85,96% v roku 2002. Tento vývoj je charakteristický nielen pre mesto Spišská Nová Ves, ale aj pre celý okres Spišská Nová Ves, Košický kraj ako aj pre celé Slovensko.

Tento nepriaznivý trend poukazuje jednoznačne na celkové starnutie obyvateľstva v meste, čo môže priniesť problémy pre mesto, ktoré sa prejaví v neskoršom období.

Čo sa týka vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva, najväčší podiel obyvateľstva mesta Spišská Nová Ves má úplné stredné vzdelanie – 30,36% . Ďalej nasleduje obyvateľstvo s učňovským vzdelaním, ktoré v roku 2001 predstavovalo 15,83% a so základným vzdelaním – 15,11%. Vysokoškolské vzdelanie má len 9,32% obyvateľstva.

Vývoj vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva je charakteristický poklesom počtu obyvateľstva so základným vzdelaním z 28,4% v roku 1991 na 15,11% v roku 2001, poklesom počtu obyvateľstva so učňovským vzdelaním bez maturity z 27% v roku 1991 na 15,83% v roku 2001, nárastom počtu obyvateľstva s úplným stredným vzdelaním z 29,5 % v roku 1991 na 30,36% v roku 2001 a poklesom podielu vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva z 10% na 9,32%, aj keď absolútne počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním stúpol z 2 782 v roku 1991 na 3 651 obyvateľov v roku 2001.

Dá sa konštatovať, že vzdelanostná štruktúra obyvateľov mesta sa zlepšuje a narastá počet obyvateľov so vzdelaním minimálne na úrovni učňovského a úplného stredného vzdelania.

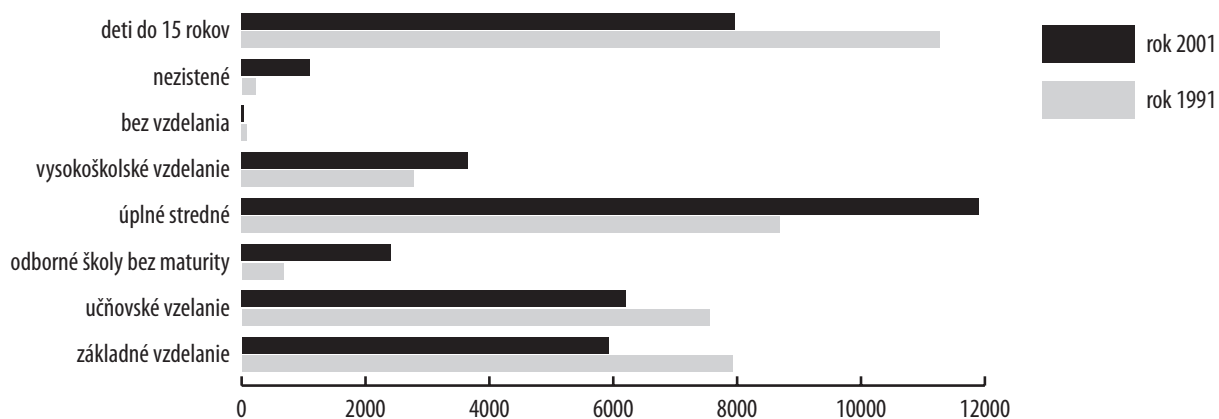
Podrobný vývoj vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva je v tabuľke č. 7 – Vzdelanostná štruktúra obyvateľov

Tabuľka č. 7 – Vzdelanostná štruktúra obyvateľov

Mesto Spišská Nová Ves	1991				2001			
Vzdelanie	abs.	%	muži	ženy	abs.	%	muži	ženy
Základné	7 927	28,4	3 003	4 924	5 922	15,11%	2 254	3 668
Učňovské (bez maturity)	7 555	27	4 670	2 885	6 203	15,83%	3 697	2 506
Odborné školy (bez maturity)	676	2,4	194	482	2 411	6,15%	1 294	1 117
Úplné stredné spolu					11 900	30,36%	5 202	6 810
z toho SŠ s maturitou (vrát. vyššieho)	8 243	29,5	3 410	4 833	8 331	21,26%	3 450	4 993
Všeobecné					2 223	5,67%	853	1 370
z toho SOU s maturitou	453	1,6	318	135	1 346	3,43%	899	447
Vysokoškolské celkom	2 782	10	1 682	1 154	3 651	9,32%	1 987	1 664
Bakalárske					147	0,38%	60	87
Magist., inž., doktorské					3 382	8,63%	1 853	1 529
Doktorandské					122	0,31%	74	48
Bez vzdelania	87	0,3	33	54	39	0,10%	18	21
Nezistené - bez údajov o vzdel.	224	0,8	108	116	1 105	2,82%	587	518
Deti do (15) 16 rokov	11 271				7 962	20,31%	4 111	3 851
Spolu	39 218	100	13 418	14 583	39 193	100,00%	19 150	20 043

Zdroj: KS ŠÚ Spišská Nová Ves

Porovnanie vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva mesta Spišská Nová Ves za roky 1991 a 2001



3.2 Školstvo a vzdelanie

3.2.1 Materské školy a jasle

Tabuľka č. 8 - Materské školy a jasle v meste Spišská Nová Ves

Názov a sídlo	1991		1996		2001		2002		2003	
	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy
MŠ Fándlyho 13	49	2	74	3	47	2	44	2	48	2
MŠ Gaštanová 11		4	109	5	76	4	66	4	69	4
MŠ Gorazdova 24					89	4	84	4	74	4
MŠ Hanulova 6	130	6	136	6	111	6	111	6	110	6
MŠ Hviezdoslavova 33	52	2	51	2	51	2	46	2	49	2
MŠ Jilemnického 2	120	6	135	6	139	6	139	6	146	6
MŠ Komenského 4	88	3	91	4	77	4	88	5	102	4
MŠ I. Krásku 6	54	3	53	3	52	3	49	3	52	3
MŠ Kysucká 27	46	2	49	2	36	2	32	2	35	2
MŠ Lipová 21	99	4	151	6	114	6	114	6	107	6
MŠ Nejedlého 5	101	4	104	4	79	4	89	4	109	5
MŠ Novoveská Huta 147	23	1	31	2	32	2	34	2	26	1
MŠ Potočná 9	20	1	32	2	35	2	32	2	38	2
MŠ Slovenská 14	91	4	96	4	97	4	92	4	109	5
MŠ Stolárska 2	209	8	277	12	190	10	212	10	185	9
MŠ E.M. Šoltésovej 98	49	2	68	3	52	3	60	3	51	3
MŠ Tomášika 5	30	2	30	2	32	3	40	3	45	3
Jasle Gaštanová 11	45	3	16	1	12	1	12	1	8	1
Jasle Nejedlého 5	16	1	13	1	16	1	16	1	14	1
Jasle Stolárska 2	30	2	35	2	16	1	17	1	18	1
Spolu za mesto	1 252	60	1 551	70	1 353	70	1 377	71	1 395	70
Priemerný počet žiakov v triede	20,87		22,16		19,53		19,6		19,93	

Zdroj: vlastný prieskum, MsÚ, odd. školstva Spišská Nová Ves

Na území mesta Spišská Nová Ves sa nachádza 17 materských škôl a 3 detské jasle. Predškolské zariadenia navštevovalo v roku 2003 spolu 1 395 detí, ktoré boli umiestnené v 67 triedach v materských školách a v 3 triedach jaslí.

V roku 2004 došlo v dôsledku racionalizácie siete predškolských zariadení k vyradeniu troch materských škôl a jedných jaslí (jedná sa o tieto zariadenia – MŠ Fándlyho 13, MŠ Gaštanová 11 a MŠ Kysucká, DJ Gaštanová 11).

Podrobný prehľad o počte tried a žiakov v jednotlivých zariadeniach ukazuje tabuľka č. 8 – Materské školy a jasle v meste Spišská Nová Ves. Z tabuľky je zrejmé, že v poslednom období sa počet detí v predškolských zariadeniach udržiava na rovnakej úrovni. Čo sa týka detských jaslí, tam sa počet detí každoročne znižuje a pre potreby mesta je treba zvážiť existenciu len jedných, maximálne dvoch jaslí.

Ak sa zoberie do úvahy vybavenie predškolských zariadení a technický stav budov, dá sa povedať, že okrem MŠ na Potočnej ulici je technický stav budov predškolských zariadení vyhovujúci. Konkrétne vybavenie zariadení je rôzne, pohybuje sa od primeraného, cez dobré až veľmi dobré vybavenie škôl. Podrobný prehľad o vybavení škôl a jaslí je v tabuľke.

Tabuľka č. 9 - Vybavenie a technický stav materských škôl a jaslí

Názov a sídlo školy	Správca budovy	Počet zamestn.	Technický stav budovy	Vybavenie školy	Problémy školy
MŠ Gorazdova 24	Mesto SNV	14 + 1 MD	vyhovujúci	dobré	plynifikácia - kotolňa na tuhé palivo
MŠ Hanulova 6	Mesto SNV	20	vyhovujúci	primerané	zateplenie budovy, oprava kotolne
MŠ Hviezdoslavova 33	Mesto SNV	9 + 1 MD	vyhovujúci	dobré	rekonštrukcia fasády
MŠ Jilemnického 2	Mesto SNV	25 + 2 MD	vyhovujúci	veľmi dobré	rekonštrukcia fasády, bezbariérový vstup, rekonštrukcia strechy, výmena okien
MŠ Komenského 4	Mesto SNV	16,5	vyhovujúci	primerané	výmena sanitárneho vybavenia, rekonštrukcia strechy, zateplenie
MŠ I. Krasku	Mesto SNV	9	vyhovujúci	veľmi dobré	
MŠ Lipová	Mesto SNV	20	vyhovujúci	primerané	výmena okien, sanit. vybavenia, bezbariérový prístup, zateplenie
MŠ + DJ Nejedlého 5	Mesto SNV	16 + 1 MD	vyhovujúci	primerané	rekonštrukcia strechy, výmena sanitárneho zariadenia, výmena okien, zateplenie
MŠ Novoveská Huta 147	Mesto SNV	6	vyhovujúci	primerané	výmena zastaraného vybavenia, sanit. Zariadenia
MŠ Potočná	Mesto SNV	6,5 + 1 MD	zlý	primerané	výmena zastaraného vybavenia, zlý tech. stav zariadenia
MŠ Slovenská 14	Mesto SNV	14	vyhovujúci	dobré	plynifikácia - kotolňa na tuhé palivo
MŠ + DJ Stolárska 2	Mesto SNV	31,5	vyhovujúci	nedostatočné	bezbariérový prístup, zateplenie budovy, rekonštrukcia strechy
MŠ E. M. Šoltésovej	Mesto SNV	10,5	vyhovujúci	veľmi dobré	výmena okien, zateplenie
MŠ Tomášika 5	Mesto SNV	11	vyhovujúci	dobré	rekonštrukcia strechy, kotolne, bezbariérový prístup,

Zdroj: vlastný prieskum, MsÚ, odd. školstva Spišská Nová Ves

3.2.2 Základné školy

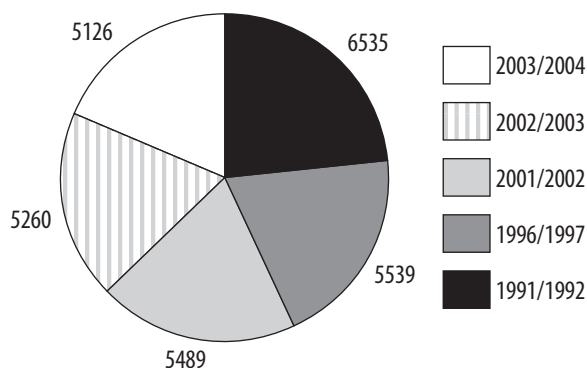
V samotnom meste sa nachádza pod správou mesta Spišská Nová Ves 8 základných škôl, jednu základnú školu spravuje cirkev a jedna základná škola je pod správou Košického samosprávneho kraja. Podrobný prehľad o počte tried a žiakov v jednotlivých základných školách je v tabuľke č. 10 – Základné školy v meste Spišská Nová Ves.

Tabuľka č. 10 - Základné školy v meste Spišská Nová Ves

Názov a sídlo ZŠ	1991/1992		1996/1997		2001/2002		2002/2003		2003/2004	
	žiaci	triedy	žiaci	triedy	žiaci	triedy	žiaci	triedy	žiaci	triedy
ZŠ Nad Medzou	656	25	671	27	651	26	657	26	688	25
ZŠ Lipová	601	23	555	23	618	26	576	24	547	25
ZŠ Javorová	600	22	263	12	157	7	142	7	132	6
ZŠ Levočská	533	21	451	19	528	21	509	20	514	20
ZŠ Nejedlého	943	35	607	26	625	27	573	27	572	27
ZŠ Ing. Kožucha	953	35	731	31	823	33	819	33	807	35
ZŠ Komenského	966	37	676	29	703	33	668	32	647	30
ZŠ Hutnícka	1 115	38	1 087	43	940	38	891	36	812	35
CZŠ Sv. Cyrila a Metoda	168	8	498	18	444	19	425	19	407	19
Spolu za mesto	6 535	244	5 539	228	5 489	230	5 260	224	5 126	222
Priemer. počet žiakov v triede	26,78		24,3		23,9		23,5		23,09	

Zdroj: vlastný prieskum, MsÚ, odd. školstva Spišská Nová Ves

Vývoj počtu žiakov základných škôl
v meste Spišská Nová Ves v školských
rokoch 1991/1992 až 2003/2004



V školskom roku 2003/2004 navštevovalo základné školy spolu 5 126 žiakov v 222 triedach, s priemerným počtom žiakov v jednej triede 23,09. Priemerný počet žiakov v triede postupne klesá, čo je dôsledkom zníženia počtu narodených detí, aj napriek tomu je však dostatočný.

V školskom roku 2004/2005 sa uvažuje s vyradením ZŠ Javorová zo siete škôl, kde sú už len tri ročníky základnej školy a priemerný počet žiakov tejto školy klesá od školského roka 1991/1992.

Základné školy na území mesta sa prispôbujú zvýšeným nárokom na výučbu cudzích jazykov. V každej z nich sa vyučuje povinne minimálne jeden cudzí jazyk a vo vyšších ročníkoch až dva cudzie jazyky. V prípade športovo nadaných detí je možné ich umiestniť v športových triedach, ktoré sa nachádzajú na ZŠ Komenského (hokejové triedy), ZŠ Hutnícka (volejbalová a basketbalová trieda), ZŠ Nejedlého (futbalová trieda), ZŠ Lipová (triedy so zameraním na atletiku). Pozoruhodné sú aktivity ZŠ na ul. Ing. Kožucha, kde sú triedy pre špeciálne nadané deti. Podrobný prehľad o zameraní jednotlivých základných škôl je v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 11 - Stručná charakteristika zamerania škôl

ZŠ Nad Medzou	1 cudzí jazyk v 3. ročníku, v 7. ročníku 2. cudzí jazyk, 1 trieda s rozšíreným vyučovaním cudzieho jazyka
ZŠ Lipová	1 cudzí jazyk je povinný od 5. ročníka (možnosť nepovinne už od 1. ročníka -AJ, NJ,FJ,); 5. a 6. ročník - 2 matematické triedy so zameraním na výpočtovú techniku; 5. až 9. ročník- po jednej triede so zameraním na atletiku, 5. ročník - 1 basketbalová trieda
ZŠ Javorová	4-ročná ZŠ, vyradenie v roku 2005/2004 zo siete škôl, v roku 2004/2005 má dôjsť k presunu žiakov 1. ročníka aj s učiteľkou na ZŠ Lipovú, časť personálu má byť umiestnená v rámci možností na iné ZŠ a časť odchádza do dôchodku; 1 cudzí jazyk od 3. ročníka
ZŠ Levočská	1 cudzí jazyk od 3. ročníka
ZŠ Nejedlého	1 cudzí jazyk od 3. ročníka; 2. cudzí jazyk od 7. ročníka, špeciálne triedy z rozšíreným vyučovaním cudzieho jazyka od 3. ročníka, futbalová trieda v 5. až 9. ročníku po jednej triede,
ZŠ Ing. Kožucha	uvažuje sa s vytvorením ďalšej športovej triedy so zameraním buď na plávanie alebo streľbu; 1 povinný cudzí jazyk od 3. triedy, 2. cudzí jazyk v 7. ročníku - AJ,NJ; od 5. ročníka matematická trieda a prírodné vedy - po 1 triede v každom ročníku; škola má triedy pre špeciálne nadané deti v školskom roku 2003/2004 - 2 takéto triedy - pre 1. a 3. ročník, v roku 2004/05 - sa plánujú 4 triedy -1.,2.,3.,4. ročník; 1 špeciálna trieda pre zaostávajúce deti - pre 2. až 6. ročník, kde sú deti spolu vyššie triedy zatiaľ nemajú
ZŠ Komenského	1 cudzí jazyk je povinný od 3. triedy; od 5. ročníka sú jazykové triedy s rozšíreným vyučovaním jazykov 5 hod. týždenne oproti (3), v každom ročníku je 1 takáto trieda, 1 športová hokejová trieda, 3. až 5. ročník (prípravka), 6. až 9. ročník riadne športové triedy, 1. stupeň základnej školy - výučba nadštandardným spôsobom v porovnaní s ostatnými základnými školami (Program krok za krokom - viac individuálna platforma štúdia)
ZŠ Hutnícka	1 cudzí jazyk od 3. ročníka, 2. cudzí jazyk od 7. ročníka, špeciálne triedy z rozšíreným vyučovaním cudzieho jazyka od 3. ročníka, 5. až 9. ročník - v každom ročníku po jednej triede 1 volejbalová a 1 trieda basketbalová, špeciálna trieda pre autistické deti (1 trieda na výuku, 1 trieda na terapiu)
CZŠ Sv. Cyrila a Metoda	1. cudzí jazyk je povinný od 1. ročníka, 2. cudzí jazyk v 7. ročníku

Zdroj: vlastný prieskum, MsÚ, odd. školstva Spišská Nová Ves

V meste sa tiež nachádza Špeciálna základná škola, ktorú spravuje Košický samosprávny kraj. V školskom roku 2003/2004 túto školu navštevovalo 135 žiakov v 15 triedach. Priemerný počet žiakov v jednej triede je 9. Nižší počet žiakov v jednej triede je daný špeciálnym charakterom tejto školy.

Vybavenie jednotlivých základných škôl je primerané, technický stav budov je dobrý a v dvoch prípadoch veľmi dobrý. Každá základná škola má minimálne jednu telocvičňu a jednu odbornú učebňu. Charakter jednotlivých učební je rôzny, sú to najčastejšie jazykové učebne, učebne so zameraním na prírodovedné predmety a pod.

Čo sa týka samotných budov, najväčší problém pre školy predstavujú úniky tepla a s tým spojené zvýšenie náklady na vykurovanie. Skoro všetky školy potrebujú výmenu okien, rekonštrukciu strechy a zateplenie budov. Prehľad o vybavení a technickom stave budov škôl je v tabuľke.

Tabuľka č. 12 - Vybavenie a technický stav budov základných škôl

Názov a sídlo Školy	Správca budovy	Počet zamest.	Technický stav budovy	Vybavenie školy	Problémy školy
ZŠ Nad Medzou	Mesto	57,5	dobrý	1 telocvičňa, 5 odb. učební	výmena okien, termoregulácia
ZŠ Lipová ul.	Mesto	55	dobrý	2 telocvične, 5 odb. učební	rekonštrukcia kuchyne
ZŠ Javorová	Mesto	17,5	dobrý	1 odb. učebňa	vyraďenie v šk. roku 2005/2006
ZŠ Levočská	Mesto	47,5	dobrý	1 telocvičňa, 5 odb. učební	rekonštrukcia strechy, zateplenie
ZŠ Nejedlého	Mesto	60	dobrý	2 telocvične, 8 odb. učební, bazén	výmena okien, zateplenie
ZŠ Kožuchova	Mesto	75,5	dobrý	2 telocvične, 7 odb. učební	výmena okien, zateplenie, oprava kotolne
ZŠ Komenského	Mesto	69	dobrý	2 telocvične, 5 odb. učební	rekonštrukcia strechy, zateplenie
ZŠ Hutnícka	Mesto	80,5	veľmi dobrý	2 telocvične, 9 odb. učební	termoregulácia
ZŠ Sv. Cyrila a Metoda	Mesto	44	veľmi dobrý	1 telocvičňa	prístavba skladu

Zdroj: vlastný prieskum, MsÚ, odd. školstva Spišská Nová Ves

Významná je otázka zamestnanosti. Vo všetkých základných školách pracuje spolu 506,5 pracovníkov. Je predpoklad, že v budúcnosti počet žiakov bude klesať a to prinesie aj pokles počtu pracovníkov v školstve. Vedenie mesta Spišská Nová Ves preto bude nútené riešiť otázku zamestnanosti v oblasti školstva a pomôcť pri presune pracovníkov zo školstva do iných oblastí.

3.2.3 Stredné školy

Na území mesta sa nachádza 12 stredných škôl a to:

- 3 stredné odborné učilištia – SOU nábytkárske
SOU stavebné
Združená škola hotelových služieb a obchodu
- 2 gymnázia – Gymnázium Školská ulica (štvorročné gymnázium)
Gymnázium Javorová ulica (osemročné gymnázium)
- 7 odborných škôl – Obchodná akadémia
DOŠ (Dievčenská odborná škola)
Stredná poľnohospodárska škola
SPŠ banícka
SPŠ drevárska
SPŠ strojnícka
Združená škola hotelových služieb a obchodu

Pripravuje sa zriadenie cirkevného gymnázia v meste Spišská Nová Ves.

Na stredných školách študuje 4 779 žiakov.

Od 1.1.2001 došlo k zlúčeniu Hotelovej akadémie a SOU obchodného a vznikla Združená škola hotelových služieb a obchodu.

V školskom roku 2004/2005 sa uvažuje so zlúčením SOU nábytkárskeho, strediska praktického vyučovania textilného a DOŠ s názvom Stredná škola nábytkárska a textilná. Tiež sa objavujú určité snahy o zlúčenie Obchodnej akadémie a Strednej poľnohospodárskej školy, o čom sa však nerozhodlo.

SOU stavebné ponúka svojim žiakom okrem výučných listov získať aj ďalšie osvedčenia ako napr. samostatný elektrotechnik, zváranie el. oblúkom, CO₂, základné kurzy výpočtovej techniky, základy programovania a pod.

Počet žiakov na stredných školách stúpol z 2 889 žiakov v školskom roku 1991/1992 na 4 779 v školskom roku 2003/2004.

Počty žiakov a absolventov v jednotlivých stredných školách ukazuje nasledovná tabuľka č. 13 – Stredné školy v meste Spišská Nová Ves.

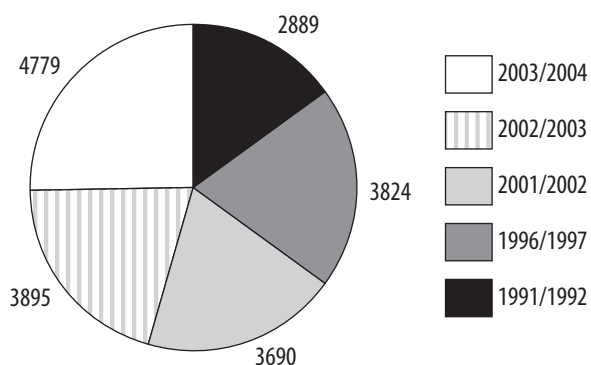
Tabuľka č. 13 - Stredné školy v meste Spišská Nová Ves - počty žiakov (Ž) a absolventov (A)

Druh strednej školy		1991/1992		1996/1997		2001/2002		2002/2003		2003/2004	
		Ž	A	Ž	A	Ž	A	Ž	A	Ž	A
Stredné odborné učilišťa											
S P O L U		666	182	969	300	977	251	1 075	380	1 269	394
SOU Nábytkárske		322	94	606	175	433	106	463	172	360	112
	strojárstvo			57							
	elektrotechnika			193	48						
	odevníctvo					221	61	216	78	158	47
	drevárstvo - stolárstvo	236	66	268	84	136	29	165	63	134	45
	čalúnnictvo	86	28	88	43	76	16	82	31	68	20
SOU Stavebné		344	88	363	125	544	145	612	208	671	192
	strojárstvo	176	46	95	30	128	34	139	50	137	40
	elektrotechnika			34	13	187	52	192	60	237	60
	obchod a služby			74	35	77	29	93	36	110	32
	stavebníctvo	168	42	160	47	152	30	188	62	187	60
Združená škola hotelových služieb a obchodu	obchod a služby									190	72
	obchod a služby ŠPZ									48	18
Gymnázia											
S P O L U		528	120	954	166	1 004	170	1 069	125	1 157	232
Gymnázium Školská		528	120	545	130	529	103	600	72	668	179
	všeobecné	528	120	545	130	426	103	461	72	495	143
	všeobecné zameranie					103		139		173	36
	informatika										
Gymnázium Javorová				409	36	475	67	469	53	489	53
	zameranie CJ					475	67	469	53	462	53
	informatika									27	

Stredné školy											
SPOLU		1 695	444	1 901	466	1 709	362	1 751	254	2 353	554
Obchodná akadémia	ekonomika	253	65	362	92	271	50	283	41	346	71
DOŠ	obchod a podnikanie					102	22	105	22	99	31
S. poľnoh. š.	poľnohospodárstvo	179	50	156	30	144	17	176	17	210	54
SPŠ (banícka)		407	109	396	101	279	83	394	56	404	126
	ťažba a sprac. kam.	39		34	16						
	ban. a ban. geológia	250	109		26						
	el. trakc. v dopr.	60			28						
	el. v dopr. a spojoch.			125		92	29	102	16	107	28
	geol. a baníctvo			81		24	16				
	TIS- zam. geol.a ban			125		103	30	106	18	107	31
	geod. kart. a katast.							101	15	118	30
	kameňosochárstvo	9		31	9	28	8	30	7	28	5
	technol. keram.	49			22						
	kamenárstvo					32		28		26	16
	geoprop. krajiny							27		18	16
SPŠ drevárska		456	110	515	127	397	76	349	56	492	108
	TIS			138	34	102	15	118	18	134	33
	úžitkové umenie	95	15	124	31	105	24	110	18	101	28
	drevárstvo a nábytkárstvo	361	95	253	62	190	37	121	20	257	47

Zdroj: vlastný prieskum

Vývoj počtu žiakov stredných škôl
v meste Spišská Nová Ves v školských
rokoch 1991/1992 až 2003/2004



Na jednotlivé stredné školy sa v školskom roku 2003/2004 hlásilo 2 208 uchádzačov, ale prijatých bolo len 1 442 žiakov. Najviac detí sa hlási na obidve gymnázia, kde počet uchádzačov takmer dvojnásobne prevyšuje počet prijatých, ďalej na Združenú školu hotelových služieb a obchodu, kde z celkového počtu 389 bolo prijatých len 150 žiakov. Podobná situácia bola aj na SPŠ baníckej a drevárskej, kde počet uchádzačov prevyšoval počty prijatých.

Z uvedeného je zrejmé, že o štúdium na stredných školách je veľký záujem, a že existencia uvedených škôl v meste Spišská Nová Ves má svoje opodstatnenie.

3.2.4 Vysoké školy

V meste Spišská Nová Ves sú zastúpené nasledovné univerzity:

Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica

Trnavská univerzita

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre – Fakulta sociálnych vied a Pedagogická fakulta

V školskom roku 2003/2004 na detašovaných pracoviskách týchto univerzít v Spišskej Novej Vsi študovalo 1 037 študentov.

Podrobný prehľad o počte študentov v rokoch 1991/1992 až 2003/2004 v jednotlivých študijných odboroch je uvedený v tabuľke č. 14 – Vysoké školy v meste Spišská Nová Ves

Tabuľka č. 14 - Vysoké školy v meste Spišská Nová Ves

		1991/1992		1996/1997		2001/2002		2002/2003		2003/2004	
		Ž	A	Ž	A	Ž	A	Ž	A	Ž	A
UNIVERZITA MATEJA BELA		0	0	149	35	140	49	153	45	222	30
	bakalárske			149	35	140	49	153	45	87	30
	špecializované štúdium									135	
TRNAVSKÁ UNIVERZITA		0	0	0	0	169	41	169	39	185	41
Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce v SNV od 1997											
Sociálna práca	magisterské					169	41	169	39	185	41
UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA v NITRE		0	0	0	0	382	97	507	186	630	150
Fakulta sociálnych vied		0	0	0	0	277	51	262	90	269	30
Sociálna práca	magisterské					277	51	262	90	170	30
	bakalárske									55	0
Sociálna a misijná	bakalárske									44	0
Pedagogická fakulta		0	0	0	0	105	46	245	96	361	120
Učiteľstvo	magisterské					105	46	105	46	98	38
Vychovávateľstvo	magisterské							108	50	158	50
Tech. vzdelávania	magisterské									43	0
Doplnkové pedagogické štúdium 2 ročné	pedagogické minimum							32	0	62	32
VYSOKÉ ŠKOLY SPOLU		0	0	149	35	691	187	829	270	1037	221

Zdroj: vlastný prieskum

O štúdium na uvedených univerzitách je zo strany študentov veľký záujem a počty uchádzačov prevyšujú počty prijatých študentov.

3.2.5 Mimoškolské aktivity detí a mládeže

Pre rozvoj mimoškolských aktivít detí a mládeže slúži Centrum voľného času. (1.1. 2005 zlúčenie Centra voľného času Adam na Levočskej ulici a školského strediska záujmových činností Domček na Hviezdoslavovej ulici). Centrum voľného času je určené prevažne pre deti z materských škôl a základných škôl,

pre staršie deti základných škôl, pre študentov stredných škôl a tiež pre mládež do 26 rokov. Čo sa týka zamerania týchto zariadení, deti a mládež môžu navštevovať:

- prírodovedné záujmové útvary
- jazykové záujmové útvary
- technické záujmové útvary
- športové záujmové útvary
- umelecké záujmové útvary

CVČ vyvíja pravidelnú a príležitostnú činnosť. Pravidelnú činnosť predstavujú záujmové útvary, ktoré deti a mládež navštevujú pravidelne. Príležitostnú činnosť reprezentujú rôzne akcie ako je napr. Šarkania show, Festival trampských a folkových skupín a pod., o ktoré je medzi deťmi a mládežou veľký záujem a okrem detí, ktoré sú zapísané CVČ sa ich zúčastňujú aj ostatné deti v meste. Podľa schválených pravidiel sa však príležitostná činnosť nehodnotí a mimoškolské zariadenia dostávajú finančné prostriedky na 1 dieťa, ktoré sa zúčastňuje pravidelnej činnosti.

V Centre voľného času v školskom roku 2004/2005 pracuje 29 stálych zamestnancov a svoje záujmy rozvíja 1 575 detí a mládež. V priebehu rokov je badateľný nárast záujmu detí a mládeže o mimoškolskú činnosť v tomto zariadení, čo sa prejavuje rastom počtu prihlásených detí tak v pravidelnej ako aj v príležitostnej činnosti.

Zariadenia majú k dispozícii priestory, ktoré sú vo vlastníctve mesta. Priebežne sa robia drobné úpravy a údržba na obidvoch budovách podľa potreby. S väčšími investíciami na rekonštrukciu priestorov sa nedá počítať, nakoľko centrá voľného času, školské kluby a pod. patria medzi originálne kompetencie, na ktoré nie sú normatívne prostriedky na investície.

Do budúcnosti je potrebné prispôsobiť charakter krúžkov záujmom detí a najnovším trendom ako je práca s počítačom, grafika, jazykové kurzy a pod. Samozrejme to predpokladá aj patričné vybavenie týchto centier novými technológiami, počítačmi, prístupom na internet a pod., o čom sa aj uvažuje.

3.2.6 Vzdelávanie dospelých

Okrem klasických školských zariadení, financovaných zo štátneho rozpočtu existujú v meste subjekty, ktoré realizujú vzdelávanie dospelých za úhradu. K najvýznamnejším patria BIC Spišská Nová Ves, s.r.o., Akadémia vzdelávania, Spišnet Computers, spol. r.o., Geodata spol s.r.o. a pod.

3.3 Podnikateľská sféra

3.3.1 Ekonomické subjekty v meste Spišská Nová Ves

Mesto Spišská Nová Ves patrí k mestám s dlhou priemyselnou tradíciou. Prebiehajúce transformačné procesy, vonkajšie ekonomické vzťahy, organizačné a vlastnícke zmeny výrazne ovplyvnili vývoj priemyslu tak v okrese ako aj v meste. V meste sa rozvíjal potravinársky, drevospracujúci a textilný priemysel, stavebníctvo a strojárstvo. Dlhú tradíciu malo baníctvo a geologický prieskum. Počas transformačného procesu sa jednotlivé podniky roztriešili, zlikvidovali a prepustili zamestnancov. Následkom toho sa zmenila hospodárska štruktúra mesta Spišská Nová Ves.

Rozhodujúcou ekonomickou základňou mesta Spišská Nová Ves a aj celého okresu je priemysel. V súčasnosti dominuje strojársky priemysel, ktorý zastupujú predovšetkým firmy EMBRACO SLOVAKIA, JOCHMAN-NETZSCH, FILTRAČNÁ TECHNIKA, BMZ SPIŠSKÁ NOVÁ VES a ďalší malí a strední podnikatelia.

Z bývalých štátnych podnikov svoju činnosť rozvíjajú až doteraz dve firmy z oblasti potravinárstva a to MPC, A.S. A MĀSOSPIŠ, spol. s.r.o, i keď v zmenenej vlastníckej štruktúre a za iných podmienok.

V oblasti drevospracujúceho priemyslu je veľa malých podnikateľských subjektov, stredné firmy prakticky neexistujú. Bývalý podnik Nový domov je v likvidácii a má niekoľko nástupníckych firiem, ktoré spadajú do kategórie podnikov do 50 zamestnancov.

Stavebníctvo reprezentujú firmy ŠIRILLA, A.S., APS ALKON A.S., URANPRES SPOL. S R.O., MILANKO Spišská Nová Ves a desiatky malých podnikateľov, ktorí poskytujú len určitú časť stavebných prác.

Výroba stavebných materiálov je zastúpená firmami TEHELŇA STOVA Spišská Nová Ves, NOVES OKNÁ, S.R.O Spišská Nová Ves, TAUBER Spišská Nová Ves, IGLASS s.r.o. Spišská Nová Ves a pod.

Textilný a odevný priemysel rozvíjajú v meste spoločnosti OVERALL Spišská Nová Ves, FINTEX s.r.o, WALDRUM s.r.o. a ďalší drobní živnostníci

Elektrotechnický priemysel predstavujú firmy CFM SLOVAKIA, S.R.O SPIŠSKÁ NOVÁ VES, MIDAPA, S.R.O SPIŠSKÁ NOVÁ VES, BBF ELEKTRO SPIŠSKÁ NOVÁ VES a iní.

Firma IMBIZ ING. J. ŠUTARIK, SPIŠSKÁ NOVÁ VES vyrába obuv a výrobky z kože a zaoberá sa tiež veľkoobchodnou a maloobchodnou činnosťou.

Firma VILLA PHARM sa zaoberá veľkoobchodom a distribúciou liečiv a zdravotníckeho materiálu.

Prehľad najväčších podnikov mesta Spišská Nová Ves s počtom zamestnancov a ich výrobným programom je v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 15 – Najväčšie podniky v meste Spišská Nová Ves

Odvetvie	Organizácia	Právna forma	Výrobný program	Počet prac.
Priemysel	BBF-Elektro SNV	s.r.o.	elektromontážne práce	99
	BIO-plus, SNV	s.r.o.	výr. jedlých olejov, distribúcia PHM	32
	BMZ Sp.Nová Ves	a.s.	výr.stav.a ban.strojov	134
	CFM Slovakia SNV	s.r.o.	lisovňa kovov	177
	Embraco Slovakia SNV	s.r.o.	výr. kompresorov pre chladiace a klimatizačné zariadenia	2 014
	JOCHMAN-NETZSCH, filtračná technika, Spišská Nová Ves	s.r.o.	výr.filtr.techniky a kalolisov, predaj čerpadiel Nemo	60
	Klas SNV	s.r.o.	výr.pekár.výrobkov	19
	Kollárová, SNV	s.r.o.	výroba štetcov	30
	KOVOZBER SNV	s.r.o.	výkup, sprac., predaj druhot. surovín	30

Priemysel	Mäsospis SNV	s.r.o.	výr. a predaj potravín	230
	MIDAPA s.r.o. SNV	s.r.o.	montáž mech.častí aud.tech.prístrojov a zariadení, nákladná cestná doprava	63
	ndh ATYP s.r.o. SNV	s.r.o.	výr. nábytku	23
	ndh MARKET s.r.o.SNV	s.r.o.	výr.čal.nábytku, predaj nábytku	48
	NOVES OKNÁ, s.r.o., Sp.N.Ves	s.r.o.	výroba a montáž plast.a hlin. okien a dverí	136
	Overall SNV	s.r.o.	šitie prac. konfekcie	197
	Qatro Sp.N.Ves	s.r.o.	výr. dlažby, staveb. materiálov	19
	STROJSPIS s.r.o. SNV	s.r.o.	realiz. stavieb na kľúč, konštrukcie, stroj. výroba	28
	Tehelňa Stova Sp.N.Ves	s.r.o.	výroba tehál, predaj stav. mat.	60
	TRIPLUS SK Sp.N.Ves	s.r.o.	lisovňa plastov	374
	Waldron-NT SNV	s.r.o.	výr.a predaj výrobkov a prac.odevov	40
	FINTEX	s.r.o.	Textilná výroba	80
	Združena SNV	Družstvo	kartonáž-knihárstvo, zámoč., remenárstvo, výrobky z vlnitej lepenky, šicia dielňa	44
	MPC Sp. Nová Ves	a.s.	výroba pekář. a cestovín. výrobkov	368
Stavebníctvo	APS ALKON,s.r.o.,SNV	s.r.o.	stavebníctvo	90
	ATLANTEL SNV	s.r.o.	elektroinštalácie telekom.systémov	31
	Milanko, SNV	s.r.o.	stavebná činnosť	78
	Širila, a.s., SNV	a.s.	stavebná činnosť	187
	TAUBER SNV	s.r.o.	klampiar.,pokrýv.práce,piliar.výr.	40
	Uranpres SNV	s.r.o.	stav.,bansko-stav.činnosť	202
	VK STAV Sp.N.Ves	s.r.o.	stavebníctvo	32
Výroba a rozvod el., plynu, vody	EMKOBEL SNV	a.s.	výr.a dodávka tepla a teplej úžitk.vody	52
	Vs. energetika Košice	a.s.	výr.a rozvod elektriny	246
Ťažba nerastných surovín	Vs. kameňolomy Novoveská Huta	a.s.	ťažba sadrovca,vápenca,výr.dr.v.kameniva	76
Poľnohospodárstvo,lesníctvo	Lesy mesta SNV	s.r.o.	lesn. výr., pest. a ťaž. čin., ostat. lesn. práce	52
Geológia	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra SNV	prisp. org. MŽP	Geológia, laboratória	88
Veľkoobchod, zdravotnícky materiál	VILLA PHARM,	s.r.o.	Veľkoobchod, distribúcia liekov, zdrav. materiálu	92
Obchod, oprava mot. voz., spot. tov.	MPC Plus Sp.N.Ves	s.r.o.	obchodná čin.	42
	IMBIZ Ing. J. Šutarík, SNV	FO	predaj kož.galantérie	51
Hotely a reštaurácie	Hotel Metropol SNV	a.s.	ubyt.,strav.služby	41
	Plíhalová Lýdia SNV	FO	služby verej.stravovania	35
	SG Preveza SNV	s.r.o.	hotelové a ubytovacie služby	16
	Spiš-Market SNV	s.r.o.	pohostin.čin., balenie mäsa	27
Doprava, skladovanie, spoje	Železničná spoločnosť, a.s. Divízia doprav. cesty	a.s.	železničná doprava	678
	Železničná spoločnosť,a.s. Divízia želez. a koľaj. vozidiel	a.s.	železničná doprava	607
Nehnutel., obch. služby, výskum	Geologický prieskum SNV	s.r.o.	geol. prieskum, zaklad. stav. práce	24
	NALIM Sp.N.Ves	s.r.o.	strážna služba	67
	OMNIS SECURITY Sp.N.Ves	s.r.o.	súkr. bezpečn. služba	50
Ostat. verejné, soc. a osobné služby	Nova s.r.o. Spišská Nová Ves	s.r.o.	likvid. a zvoz dom. a iného odpadu	110

Zdroj: ÚPSVaR Spišská Nová Ves. Údaje o počte zamestnancov sú uvedené k 31. 12. 2003.

Celkový ekonomický potenciál mesta Spišská Nová Ves tvoria tak fyzické ako aj právnické osoby – podnikateľské subjekty. Najväčší podiel ekonomických subjektov tvoria fyzické osoby. Podstatnú časť fyzických osôb predstavujú drobní živnostníci a remeselníci, ktorí pracujú sami bez zamestnancov, alebo počet ich zamestnancov je do 10. Na druhej strane najväčšími zamestnávateľmi sú právnické osoby – obchodné spoločnosti (akciové spoločnosti a spoločnosti s ručením obmedzeným).

Počet fyzických osôb v meste Spišská Nová Ves predstavoval k 31.12.2003 2 115 osôb, z ktorých viac ako 98 % tvorili živnostníci. Ich počet sa dlhodobo udržiava na stabilnej úrovni okolo 2 000 osôb. Prehľad počtu fyzických osôb v rokoch 1999 až 2002 je v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 16 – Počet fyzických osôb

Rok	1999	2000	2001	2002
Fyzické osoby – podnikatelia spolu	2113	2135	2262	2174
živnostníci ¹⁾	1898	1923	2040	1946
osoby so slobodným povoláním	145	147	154	159
Samostatne hospodáriaci roľníci	70	65	68	69

1) vrátane kombinovaných práv. foriem

Zdroj: KS ŠÚ Košice

Z celkového počtu vyše 20 tisíc práceschopných obyvateľov v meste je registrovaný ako súkromný podnikateľ každý desiaty práceschopný občan, čo je vyššia miera podnikateľskej aktivity než v okrese Spišská Nová Ves. Miera podnikateľskej aktivity prepočítaná na ekonomicky aktívne obyvateľstvo predstavuje v meste Spišská Nová Ves 10,3%.

Počet právnických osôb v meste Spišská Nová Ves v rokoch 1999 až 2002 je zrejmý z nasledujúcej tabuľky

Tabuľka č. 17 – Vývoj počtu právnických subjektov v rokoch 1999 až 2002

Právna forma	1999	2000	2001	2002
Právnické osoby spolu	879	981	761	772
v tom:				
Podniky	671	738	498	490
z toho:				
obchodné spoločnosti	529	579	463	459
z toho spol. s r. o.	492	542	441	438
Akciové spoločnosti	31	31	18	18
Družstvá	17	16	8	6
štátne podniky	6	5	0	0
vybrané príspevkové organizácie	117	134	21	25
neziskové inštitúcie	208	243	263	282
v tom:				
Rozpočtové	18	17	16	29
Príspevkové	14	15	13	16
ostatné neziskové	176	211	234	237

Zdroj: KS ŠÚ Košice

K 31.12.2003 počet právnických osôb dosiahol 706, ich zastúpenie v jednotlivých sektoroch je nasledovné:

Tabuľka č. 18 – Právnické subjekty podľa sektorov

Odvetvie	Právnické subjekty
Doprava, skladovanie, spoje	47
Hotely a reštaurácie	30
Nehnutelnosti, prenájom a obch. služby, výskum, vývoj	147
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	13
Peňažníctvo, poisťovníctvo	7
Poľnohospodárstvo, lesníctvo	
Priemyselná výroba	119
Stavebníctvo	66
Školstvo	12
Ťažba nerastných surovín	
Veľkoobchod, maloobchod, oprava mot. voz., motocyklov, spotr. tovaru	195
Verejná správa a obrana, povinn. sociál. zabezpečenie	
Výroba a rozvod elektriny, plynu, vody	3
Neuvedené	67
CELKOM	706

Zdroj: ÚPSVaR Spišská Nová Ves

Z hľadiska odvetvovej štruktúry sa právnické subjekty orientujú prevažne na oblasť obchodu, opráv motorových vozidiel, spotrebného tovaru (27,62%), nehnuteľností, prenájmania a obchodných služieb (20,82%), priemyselnej výroby (16,86%) a stavebníctva (9,35%).

3.3.2 Problémy podnikateľskej sféry

Problémy podnikateľskej sféry v meste Spišská Nová Ves sú rovnaké ako sú problémy podnikateľov v SR. Informácie o nich sú uvedené v správe – Stav malého a stredného podnikania 2003, ktorú vypracovala Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania. V tejto správe sa okrem iného uvádza: „Na základe štatistických údajov podnikateľských organizácií, ako aj poznatkov od širokej podnikateľskej verejnosti možno konštatovať, že došlo k čiastočnému zlepšeniu podnikateľského prostredia, ako aj k miernej stabilizácii malého a stredného podnikania. Napriek pozitívnym zmenám sa celkové podnikateľské prostredie, najmä z pohľadu malého a stredného podnikania zlepšuje len veľmi pomaly a problémy, ktoré sa nepodarilo doriešiť, možno zhrnúť do nasledovných oblastí:“

- stále vysoké odvodové zaťaženie
- slabá vymožitelnosť práva
- zákon o dani z nehnuteľnosti pôsobí ako trest za podnikanie a nie je motivujúci
- pretrvávajúce problémy v informovanosti o možnostiach čerpania prostriedkov z fondov EÚ pre malých a stredných podnikateľov
- záruky za úvery, ktoré presahujú zdrojové možnosti malých a stredných podnikateľov
- neúmerná administratívna zaťaženosť malých a stredných podnikateľov

V tejto správe sa ako príklad administratívnej náročnosti uvádza počet krokov potrebných pre začatie podnikania a rozdiel medzi SR a krajinami EÚ. Každý podnikateľ, ktorý chcel začať podnikáť na území SR v roku 2003, musel absolvovať minimálne 10 krokov pri zakladaní firmy. Najmenej procedúr musel podstúpiť v Maďarsku – len 5, pričom priemer v krajinách OECD je 7 procedúr. Čo sa týka počtu dní potrebných na založenie spoločnosti, v roku 2003 bolo na Slovensku potrebných 98 dní oproti 30 dňom v priemere v krajinách OECD.

3.3.3 Inštitucionálny systém podpory MSP v meste Spišská Nová Ves

V meste Spišská Nová Ves je niekoľko inštitúcií, ktoré sa zaoberajú podporou malého a stredného podnikania. Prvoradé postavenie patrí predovšetkým BIC Spišská Nová Ves, s.r.o., ktoré je súčasťou podpornej siete centier Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania, a ktoré uplatňuje podporné programy pre podnikateľov v celom regióne. Dôležitú úlohu hrá tiež v oblasti zahraničného obchodu regionálna kancelária SOPK v Spišskej Novej Vsi. Význam má aj združenie Podnikateľský inkubátor Spišská Nová Ves, ktoré spravuje podnikateľský inkubátor. Súčasťou spoločnosti BIC Spišská Nová Ves, s.r.o je aj priemyselný park, ktorý je v súčasnosti skolaudovaný a pripravený na vstup zahraničných investorov.

3.4 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo, zamestnanosť, nezamestnanosť

3.4.1 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

Počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva predstavuje v meste Spišská Nová Ves podľa posledného sčítania ľudu, domov a bytov (SLDB) k 26.5.2001 20 442 osôb, z toho je 10 028 žien.

Tabuľka č. 19 - Ekonomicky aktívne obyvateľstvo mesta Spišská Nová Ves

	1991		2001	
	Abs.	Percentuálny podiel na celkovom počte obyvateľov mesta	Abs.	Percentuálny podiel na celkovom počte obyvateľov mesta
Celkom	19 223	49,02%	20 442	52,16%
Muži	9 876	51,53%	10 414	54,38%
Ženy	9 347	46,61%	10 028	50,03%

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov 1991 a 2001

V porovnaní s predchádzajúcim sčítaním ľudu došlo u ekonomicky aktívnych občanov mesta Spišská Nová Ves k viacerým zmenám. Na trh práce čoraz viac vstupujú ženy, ich podiel vzrástol zo 46,61 % v roku 1991 na 50,03 % v roku 2001. Znížila sa pracovná mobilita občanov, vyjadrená dochádzkou za prácou oproti roku 1991. V súčasnosti odchádza za prácou mimo mesto 15,9 % obyvateľov, kým v roku 1991 to bolo až 20,1 %. Je to vplyv viacerých faktorov ako je zvyšovanie cien cestovného, nedostatok nájomných bytov a pod. Dá sa však predpokladať, že vplyvom poslednej sociálnej reformy, ale aj v dôsledku viacerých racionalizačných opatrení najmä vo finančných inštitúciách a v sieťových odvetviach, sa pracovná mobilita občanov mesta opätovne zvýšila.

Zároveň došlo k posunu oblastí ekonomickej aktivity občanov mesta smerom od výrobných odvetví (poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo) k nevýrobným – najmä do obchodu a služieb.

V porovnaní s celým okresom Spišská Nová Ves sa ekonomická aktivita občanov mesta Spišská Nová Ves vyznačuje:

- nižšou územnou mobilitou za prácou – v meste je to 15,9 %, v okrese 28,2 % z príslušného celkového počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva
- vyšším zapojenie žien do ekonomickej aktivity – v meste 50,03 %, v okrese 48 %
- všeobecne vyšším podielom ekonomicky aktívnych občanov v nevýrobných odvetviach než v okrese

3.4.2 Zamestnanosť

K 31.12.2003 zamestnanosť v meste Spišská Nová Ves dosiahla 21 556 zamestnancov a oproti roku 1999 sa zvýšila o 2 881 osôb (t.j. o 13,36%). Najviac bolo zamestnaných v priemyselnej výrobe (22,44%), v obchode, opravách (13,71%), doprave, skladovaní a spojoch (12,91%), v školstve (7,33%), v stavebníctve (7,17%) a v ostatných verejných, sociálnych službách (7,17%).

Podrobný prehľad o počte osôb zamestnaných v jednotlivých odvetviach v meste Spišská Nová Ves v rokoch 1999 a 2003 je v tabuľke č. 19 – Zamestnanosť v meste Spišská Nová Ves

Tabuľka č. 20 – Zamestnanosť v meste Spišská Nová Ves

Odvetvie	1999	2003	prírastok
Polnohospodárstvo, lesníctvo	420	244	-176
Ťažba nerastných surovín	363	382	19
Priemyselná výroba	3 285	4 837	1 552
Výroba a rozvod elektriny, plynu, vody	491	533	42
Stavebníctvo	909	1 546	637
Veľkoobchod, maloobchod, oprava mot. voz., motocyklov, spotr. Tovarů	1 365	2 956	1 591
Hotely a reštaurácie	127	256	129
Doprava, skladovanie, spoje	3 402	2 784	-618
Peňažníctvo, poisťovníctvo	298	133	-165
Nehnuteľnosti, prenájom a obch. služby, výskum, vývoj	658	689	31
Verejná správa a obrana, povin. sociál. zabezpečenie	860	1 040	180
Školstvo	2 598	1 581	-1 017
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	948	914	-34
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	818	1 546	728
SPOLU	16 542	19 441	2 899
Zamestnanosť spolu (vč. fyzických osôb)			
Fyzické osoby – SZČO	2 133	2 115	-18
Zamestnanci	16 542	19 441	2 899
Zamestnanosť spolu	18 675	21 556	2 881

Zdroj: ÚPSVaR Spišská Nová Ves – evidencia platiteľov príspevku v nezamestnanosti

Vývoj zamestnanosti v meste Spišská Nová Ves v posledných rokoch silne ovplyvnila strojárská firma Embraco Slovakia, s.r.o., Spišská Nová Ves, dodávateľ kompresorov pre chladiace a klimatizačné zariadenia. Tento zamestnávateľ sčasti absorboval narastajúci počet nezamestnaných v meste Spišská Nová Ves do roku 1998, čím priaznivo ovplyvnil sociálno-ekonomickú klímu po zániku tradičných zamestnávateľov z oblasti baníctva, geológie, strojárstva, textilného, nábytkárskeho a potravinárskeho priemyslu.

Počet zamestnávateľov v meste Spišská Nová Ves predstavoval k 31.12.2003 895 subjektov, z ktorých do kategórie tzv. veľkých (nad 250 zamestnancov) patria tieto subjekty:

- Embraco Slovakia, s.r.o., Spišská Nová Ves – 2 014 zamestnancov
- 2 samostatné pracoviská divízií Železničnej spoločnosti – 1 285 zamestnancov
- Mlynsko-pekársky a cestovinársky kombinát, a.s., Spišská Nová Ves – 368 zamestnancov
- TRIPLUS SK, s.r.o., Spišská Nová Ves – 374 zamestnancov
- Mäsospiš, a.s., Spišská Nová Ves – 293 zamestnancov

Väčšina podnikateľských subjektov v oblasti priemyslu nemá plne využité výrobné kapacity. V priemere predstavujú tieto rezervy s dopadom aj na zamestnanosť 25 – 30 %.

Zamestnanosť v meste dosahuje viac ako 21,5 tisíc osôb. V porovnaní s rokom 1999 došlo k nárastu, a to najmä v dôsledku rozvoja firmy Embraco a dodávateľských aktivít pre firmu Panasonic AVC Networks Slovakia Krompachy, čo predstavuje nárast o viac ako o 2 800 osôb.

Z demografického hľadiska je posledný zistený údaj zo sčítania ľudu v roku 2001, kedy bolo zamestnaných alebo podnikalo $\frac{3}{4}$ občanov mesta Spišská Nová Ves - t.j. cca 15,5 tisíc osôb (z toho 3,3 tisíc odchádzalo za prácou mimo mesto). Z toho vyplýva, že mesto Spišská Nová Ves je zdrojom pracovných príležitostí pre takmer 10 tisíc občanov, ktorí dochádzajú za prácou do Spišskej Novej Vsi.

Rastový potenciál pre tvorbu pracovných miest v meste má hlavný priemyselný zamestnávateľ – Em-

braco Slovakia, s.r.o., Spišská Nová Ves. V súčasnosti sa koncentruje na zvyšovanie efektívnosti výroby približovaním dodávateľských kapacít.

V súvislosti s investičnými aktivitami Panasonic AVC Networks Slovakia v Krompachoch sa dosiahol priaznivý vývoj v oblasti zamestnanosti u jeho dodávateľov, ktorí sa etablovali v Spišskej Novej Vsi – MIDAPA, s.r.o Spišská Nová Ves, CFM Slovakia Spišská Nová Ves, STP Spišská Nová Ves, TRIPLUS SK Spišská Nová Ves. V súčasnosti je ich ďalší rozvoj závislý od trhových úspechov výroby DVD prehrávačov v odberateľskej firme.

3.4.3 Nezamestnanosť

Podľa poskytnutých informácií z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny presné údaje o miere nezamestnanosti za obce nie sú k dispozícii. Dá sa len orientačne podľa počtu posledného sčítania ľudu táto miera len odhadnúť. V poslednom období miera nezamestnanosti za mesto Spišská Nová Ves dosahuje cca 16 %, čo je nižšie ako je miera nezamestnanosti za okres Spišská Nová Ves, ktorá k 30. 6. 2004 dosiahla 18,30 %.

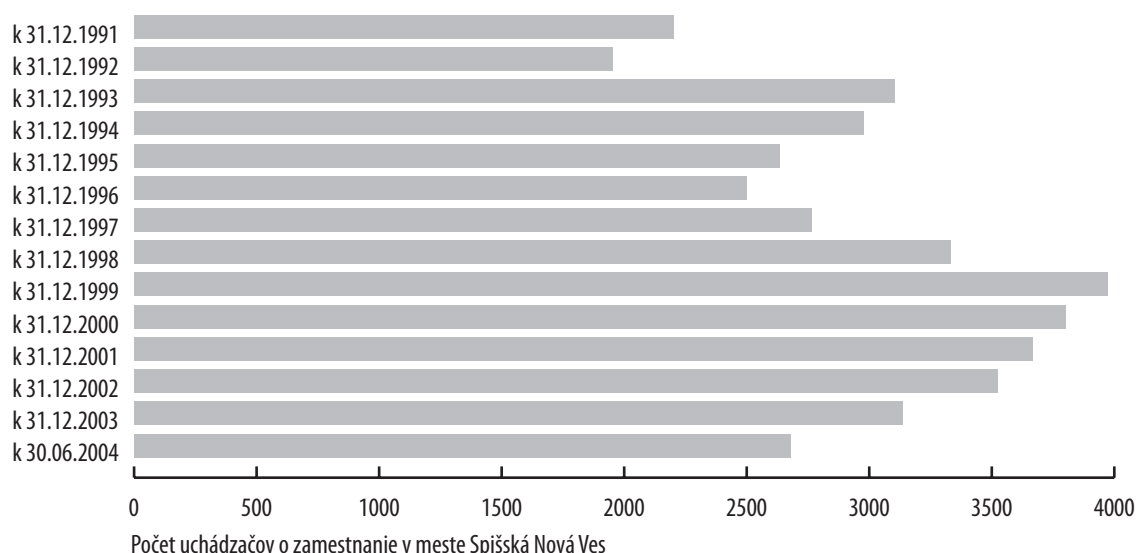
Dosiaľ najvyšší počet registrovaných uchádzačov o zamestnanie s trvalým bydliskom v meste Spišská Nová Ves kulminoval k 31. 8. 1999, kedy dosiahol 4 101 osôb. Najnižší počet registrovaných uchádzačov, ak sa berie do úvahy iba obdobie rokov 1999 až dosiaľ, bol k 30. 6. 2004, a to 2 677 osôb.

Vývoj nezamestnanosti v meste Spišská Nová Ves ako aj v samotnom okrese v období 1990 až 2003 je v tabuľke č. 20 – Vývoj nezamestnanosti v okrese a meste Spišská Nová Ves

Tabuľka č. 21 - Vývoj nezamestnanosti v okrese a meste Spišská Nová Ves

	Okres Spišská Nová Ves			Mesto Spišská Nová Ves	
	Počet uchádzačov o zamestnanie	Miera nezamestnanosti celková	Disponibilná miera nezamestnanosti	Počet uchádzačov o zamestnanie	z toho ženy
k 31.12.1990	973	2,41%	nesledovala sa	-	
k 31.12.1991	5 354	14,51%	nesledovala sa	2 200	
k 31.12.1992	5 743	15,49%	nesledovala sa	1 954	
k 31.12.1993	8 899	24,17%	nesledovala sa	3 103	
k 31.12.1994	8 986	22,46%	nesledovala sa	2 976	
k 31.12.1995	8 235	20,52%	nesledovala sa	2 635	
k 31.12.1996	8 031	19,36%	nesledovala sa	2 498	
k 31.12.1997	9 074	20,94%	19,32%	2 766	1 362
k 31.12.1998	10 693	nesleduje sa	23,68%	3 333	1 675
k 31.12.1999	12 615	nesleduje sa	28,79%	3 971	1 864
k 31.12.2000	11 884	nesleduje sa	26,44%	3 800	1 746
k 31.12.2001	11 627	nesleduje sa	25,79%	3 665	1 658
k 31.12.2002	11 448	nesleduje sa	24,35%	3 525	1 549
k 31.12.2003	10 620	nesleduje sa	21,98%	3 137	1 498
k 30.06.2004	9 032	nesleduje sa	18,30%	2 677	1 425

Zdroj: ÚPSVaR Spišská Nová Ves



K 30.6.2004 v meste Spišská Nová Ves bolo nezamestnaných 2 677 osôb, čo predstavuje 29,64% z celkového počtu nezamestnaných v okrese Spišská Nová Ves.

V štruktúre uchádzačov o zamestnanie v meste Spišská Nová Ves prevažujú ženy – 53,2 %. Z hľadiska veku dominujú uchádzači v tzv. strednom veku. Podiel dlhodobo nezamestnaných je síce nižší ako okresný priemer (nad 60 %) – 53,7 %, avšak rovnako medzi nimi prevládajú nekvalifikovaní občania.

V porovnaní s ostatnými obcami okresu má mesto Spišská Nová Ves však lepšie pripravené ľudské zdroje pre trh práce. Z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie tvoria kvalifikovaní občania cca 2/3, kým v rámci celého okresu menej ako 50 %. Nekvalifikovaní nezamestnaní sú v podiele 53 % zároveň sociálne odkázaní.

Medzi kvalifikovanými uchádzačmi prevládajú občania, ktorých posledné najvyššie vzdelanie je z oblasti techniky a remesiel.

Podrobná štruktúra uchádzačov o zamestnanie k 30.6.2004 podľa veku, vzdelania, kvalifikácie, zamerania študijného a učebného odboru je v nasledujúcich tabuľkách.

Tabuľka č. 22 - Počet uchádzačov o zamestnanie v meste Spišská Nová Ves

Ukazovateľ	Muži	Ženy	Spolu
Celkom	1 252	1 425	2 677
Zdravotne postihnuté osoby	120	133	253
Absolventi s ukonč.štúdiu v r.2004	37	45	82
Dlhodobo nezamestnané osoby	694	743	1 437
Kvalifikované osoby	950	1 032	1 982
Nekvalifikované osoby	302	393	695
v tom: v hmotnej núdzi	196	175	371
% osôb v hmotnej núdzi z nekvalifik.osôb	65%	45%	53%
Osoby v hmotnej núdzi celkom	501	393	894
Ženy po rodičovskom príspevku	0	162	162
Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie v zmysle § 8 zák. službách zamestnanosti	881	986	1 867

Tabuľka č. 23 – Veková štruktúra uchádzačov

Veková štruktúra uchádzačov o zamestnanie	Muži	Ženy	Spolu
do 18 rokov	1	5	6
18-24 rokov	275	242	517
25-40 rokov	429	503	932
41-50 rokov	282	450	732
50 a viac rokov	265	225	490
Celkom	1 252	1 425	2 677

Tabuľka č. 24 – Vzdelanostná štruktúra uchádzačov

Vzdelanostná štruktúra uchádzačov o zamestnanie	Muži	Ženy	Spolu
00-bez vzdelania	61	59	120
01-základné vzdelanie	241	334	575
02-vyučení	511	385	896
03-stredné odborné bez mat.	1	15	16
04-SOU s maturitou	87	82	169
05-gymnázium	38	63	101
06-ÚSO (SOŠ)	218	400	618
07-bakalárske	8	6	14
08-vysokoškolské	87	81	168
Celkom	1 252	1 425	2 677

Tabuľka č. 25 – Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie

Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie podľa kvalifikácie	Pohlavie		Spolu	z toho osoby v hmotnej núdzi
	muž	Žena		
Kvalifikovaní	620	666	1 286	393
Nekvalifikovaní	261	320	581	335
Celkom	881	986	1 867	728

Tabuľka č. 26 – Uchádzači o zamestnanie podľa zamerania študijného, učebného odboru

Uchádzači o zamestnanie podľa zamerania študijného, učebného odboru	podľa stupňa vzdelania							Spolu
	02- vyuč.	03- SO	04- SOU mat.	05- gym.	06- SOŠ	07- bakal.	08- VŠ	
Ekonomika, obchod, služby	184	9	39	9	147	1	19	408
Gymnázium				67	1			68
Kultúra, umenie, umelecko-remeselné činnosti			1	1	20	1	1	24
Ostatné spoloč. Vedy, služby (vč. školstva)			4	11	30	2	41	88
Poľnohospodárstvo	53		18	1	56		16	144
Prírodné vedy					2		8	10
Technika	646	1	106	7	286	5	77	1 128
Vojenské, bezp.odbory				1	37		1	39
Zdravníctvo	2			3	25	4	2	36
Ostatné študijné, učebné odbory	11	6	1	1	14	1	3	37
Celkom	896	16	169	101	618	14	168	1 982

Zdroj: ÚPSVaR Spišská Nová Ves

3.4.4. Pracovné príležitosti, priemerné mesačné mzdy

V meste Spišská Nová Ves je nedostatok pracovných príležitostí. Týka sa to nielen nízko kvalifikovaných pracovných síl, resp. ľudí so stredným vzdelaním, ale aj vysokoškolákov. Zo strany úradu práce je ponuka voľných pracovných miest minimálna. Nové pracovné príležitosti v sektore malých a stredných podnikateľov vznikajú veľmi pomaly a aj očakávaný príchod zahraničných investorov zaostáva za očakávaniami.

Nové pracovné príležitosti tvoria prevažne podniky so zameraním na priemysel a služby, sezónne aj stavebné firmy. Viac ako 2/3 pracovných miest v okrese sa do roku 2003 podľa údajov bývalého NÚP tvorila v okresnom meste. Najväčší nárast pracovných ponúk sa zaznamenal po roku 1998. Okrem montážnych pracovných miest u nových investorov sú najčastejšie žiadani remeselníci s praxou, v obchode pretrvávajú vysoký podiel pracovných ponúk v dôsledku vysokej fluktuácie.

Priemerné mesačné mzdy zaostávajú za priemerom SR ako aj Košického kraja. V okrese Spišská Nová Ves dosiahla priemerná mesačná mzda v roku 2003 výšku 12 884 Sk. V meste Spišská Nová Ves sa údaje za priemernú mesačnú mzdu nepodarilo zistiť. Je predpoklad, že priemerné mesačné mzdy v meste Spišská Nová Ves budú vyššie ako je priemer okresu.

Najvyššie priemerné platy v okrese Spišská Nová Ves sú v oblasti finančníctva a poisťovníctva (22 867 Sk), spravodlivosti a súdnictva (22 554 Sk) a počítačových činností (22 045 Sk), potom nasledujú výroba a rozvoj elektrickej energie, plynu a vody (20 119 Sk).

Najnižšie priemerné platy sú paradoxne v oblasti reštaurácií a hotelov.

3.5. Cestovný ruch a kultúra

Cestovný ruch v meste možno rozdeliť do niekoľkých sfér, a to:

- poznávanie kultúrnych a historických pamiatok
- rekreácia a oddych
- obchodné a pracovné stretnutia,
- medzinárodné workshopy a semináre

Relatívna kompatibilitnosť regiónu, dopravné možnosti a vhodná veľkosť urbanizácie uľahčuje kombinovanie jednotlivých skupín činnosti.

3.5.1. Primárna ponuka cestovného ruchu

Obsahuje všetky faktory, ktoré z hľadiska svojej podstaty nemajú priamy vzťah k cestovnému ruchu, ale svojim charakterom a príťažlivosťou dávajú CR charakteristickú podobu. Sú to najmä:

- prírodné danosti: geografická poloha, klíma, topografia, krajina
- sociálno-kultúrne prvky: náboženské a svetské stavby, kultúra, jazyk, mentalita, zvyky, pohostinnosť
- všeobecná infraštruktúra: doprava, zásobovanie energiami a vodou, kanalizácia, odvoz komunálneho odpadu.

Spišská Nová Ves ako centrum stredného Spiša je prirodzenou súčasťou kultúrno-historického územia Spiš, s veľkým množstvom najmä gotických pamiatok, umeleckých diel a prírodných krás. Stredoveké, ale aj zrekonštruované historické stavby a bohaté prírodné krásy husto zalesneného a hornatého kraja vyzdvihli celý región medzi turisticky najatraktívnejšie miesta nielen na Slovensku, ale aj v strednej a východnej Európe. Táto primárna ponuka regiónu vytvorila podmienky aj na realizáciu projektu „Gotická cesta“, ktorá spája mestá a dediny s významnými architektonickými pamiatkami na území Spiša a Gemeru. Mesto Spišská Nová Ves so svojou gotickou stavbou – rímskokatolíckym farským kostolom Nanebovzatia Panny Márie je neodmysliteľnou súčasťou tohto projektu.

3.5.2. Sekundárna ponuka CR

Vytvára podmienky pre účasť na cestovnom ruchu, umožňuje vykonávanie aktivít spojených s pobytom účastníka cestovného ruchu v cieľovom mieste a je dôležitou súčasťou jeho motivácie. Zahŕňa všetky služby, ktoré musia byť k dispozícii na použitie v CR. Kvalita sekundárnej ponuky sa odráža v kvalite a úrovni poskytovaných služieb účastníkom CR.

Predstavuje ju infraštruktúra a supraštruktúra CR

Sú to zariadenia:

- na zmenu miesta
- pobytové zariadenia, t.j. ubytovacie, stravovacie a zábavné zariadenia (supraštruktúra CR) , zariadenia na rekreačno-športové činnosti, zariadenia ekonomickej činnosti (kongresy, kurzy, nákupy)
- sprostredkovateľské zariadenia (cestovné kancelárie a agentúry, združenia CR)

Do infraštruktúry cestovného ruchu patria všetky verejnosti prístupné zariadenia, ktoré umožňujú vykonávať činnosti CR a nepatria do supraštruktúry CR.

Vlastnú infraštruktúru CR tvoria :

- dopravné zariadenia – špeciálne dopravné zariadenia ako sú *vleky a lanovky*
- miestne zariadenia využívané na rekreáciu a športovú činnosť – *turisticky značené trasy, chodníky, cyklotrasy, náučné chodníky, kúpaliská, parkoviská, zjazdovky, lyžiarske bežecké trate, klziská, tenisové dvorce, golfové a mini golfové ihriská, zariadenia pre vodné športy, detské ihriská, kolkáreň, bowling a ostatné zariadenia pre ďalšie druhy športov*

- kúpeľné zariadenia – zariadenia, ktoré využívajú prírodné liečebné podmienky
- spoločensko – zábavné zariadenia – herňa, tanečné, kongresové a spoločenské miestnosti, knižnice
- kongresové a rokovacie strediská
- sprievodcovské a informačné služby

3.5.2.1. Infraštruktúra CR mesta Spišská Nová Ves

Pešia **turistika** na území patrí k nosným turistickým produktom, ktoré sa vyznačujú komplexnosťou a kvalitou.. Atrakcie, prírodné zaujímavosti a kultúrno-historické pozoruhodnosti sú sprístupnené sieťou značených turistických trás, kvantita a účelnosť sú výsledkom dlhodobého vývoja pešej turistiky v regióne.

Spôsob značenia turistických chodníkov používaný na Slovensku patrí k popredným systémom európskeho turistického značenia.

Používa sa pásová značka, pozostávajúca z pásu pestrej farba lemovanej bielymi pásmi o veľkosti 10 x 10 cm. Pásové značenie je doplnené informačnými prvkami s uvedením textovej informácie o mieste, na ktorom sa nachádzame, o postupných cieľoch a čase potrebnom na ich dosiahnutie. Veľkou prednosťou nášho systému značenia je to, že celá sieť turistických značených chodníkov (TZCH) je zobrazená v turistických mapách a ich popis je obsiahnutý v turistických sprievodcoch. Značenie TZCH mimo národného parku zabezpečujú dobrovoľníci organizovaní v Klube slovenských turistov. Cyklus obnovy značenia je tri roky. Kvalita značenia v regióne je veľmi dobrá, čo zabezpečuje bezpečnosť turistov v teréne. Pohybovať sa po chodníkoch je možné individuálne alebo skupinovo po teoretickej príprave a s mapou, alebo pod vedením sprievodcu.

Z analýzy klimatických podmienok vyplýva, že územie má v zimnom období dobré predpoklady pre **lyžiarsku turistiku a beh na lyžiach**. V regióne začína snežiť koncom novembra, snehová prikrývka trvá do konca marca. Hrúbka snehovej prikrývky je závislá od nadmorskej výšky a od expozície terénov. Priemerná hrúbka v kotlinách je 8-11 cm a v polohách nad 600 m n.m 20 cm.

Ďalšou podmienkou na úspešné uskutočnenie lyžiarskej turistiky a rekreačného behu na lyžiach je vhodný profil trás a vhodná úprava povrchu tratí. Kým pre lyžiarsku turistiku predpokladáme pohyb po neupravených trasách, často bez vopred vyšľapaných, alebo upravených stôp, pre rekreačné behy na lyžiach je nutný vopred upravený profil terénu, dostatočne široký, čistený od spadnutých stromov a s upravenou lyžiarskou snehovou stopou, po ktorej sa nebudú pohybovať pešie osoby. V miestnych podmienkach však nie je dostatok upravovaných tratí, preto sa na tento účel zväčša používajú TZCH pre pešiu turistiku. Tento stav nie je vhodný pre turistu – dovolenkára, predovšetkým z hľadiska bezpečnosti jazdy na bežkách a celkovej bezpečnosti pohybu v prírode.

Z pohľadu ponuky produktov a možností pre turistickú klientelu v zimnom období je však **treba konštatovať**, že nie je dostatočne využitý potenciál, ktorý sa ponúka a prostredníctvom ktorého by sa rozhodujúcim spôsobom podarilo zvýšiť návštevnosť mesta a okolia. **Mesto potrebuje na zimné obdobie vyváženú ponuku atraktivít k bohatým možnostiam letnej turistiky a ponuke kultúrno-historických zaujímavostí.** Riešenie sa ponúka v podobe projektového zámeru zriadenia Športovo-rekreačného areálu Novoveská Huta, ktorý obsahuje plány zriadiť komplexné stredisko zimných športov s technológiami a vybavením, ktoré by zabezpečovalo vysoký štandard poskytovaných služieb hlavne pre zjazdové lyžovanie. Zámer je v etape hodnotenia EIA a pripravujú sa kroky na zabezpečenie štúdie jeho realizovateľnosti, ako aj zabezpečovania finančných zdrojov na realizáciu tejto investície.

Pre celosezónne využitie existujú a sú diskutované zámery zriadenia klimatických kúpeľov v Novoveskej Hute s využitím miestnych zdrojov mierne rádioaktívnej vody, či zachovanej infraštruktúry chodníkov.

Tabuľka č. 27 - Prehľad infraštruktúry CR

Druh zariadenia	Prevádzková doba	Kapacita	Technický stav objektu
Letné kúpalisko	V letných mesiacoch 09,00 – 19,00	3 bazény	Vyžadujúci obnovu a rekonštrukciu
Krytá plaváreň	09,00 – 19,00	2 bazény	Dobry
Krytá plaváreň – masáže	09,00 – 19,00		Dobry
Krytá plaváreň - sauna	09,00 – 19,00		Dobry
Športová hala	07,00 – 22,00 denne	769 miest na sedenie	Dobry
Basketbalové ihrisko za športovou halou	07,00 – 20,00 po – pia	300 miest na sedenie	Dobry
Futbalový štadión - ihrisko hl. trávnaté - ihr. cvičné trávnaté - ihr. cvičné škvarové - mlatové ihrisko - asfaltové ihrisko - asfal. ihr. basketbal.	07,00 – 19,00	Krytá tribúna s kapacitou 1000 miest na sedenie, státie 9000 miest	Dobry
Zimný štadión	06,00 – 22,00	3870 miest na sedenie 2500 na státie	Odporúčaná úprava chladiacej technológie
Tenisový klub	09,00 – 20,00	11 dvorcov	Dobry
Fitnes club – Rolinec - posilňovňa - sauna - solárium	09,00 – 21,00	15 posil. Strojov	Dobry
KORA regen.centrum - posilňovňa - masáže, - kaderníctvo, kozmetika	08,00 – 20,00	17 posil. Strojov	Výborný
Bowlingové centrum – Laguna	10,00 – 24,00	4 bowlingové dráhy	Výborný
Kolkáreň		6 dráh	dobry
Jazdecký areál – Kamenný obrázok		Chov koní	
Rittinberg – lyžiarske stredisko Prímestské lyžiarske stredisko s možnosťou aj večerného lyžovania	8,00 – 16,00 18,00 – 21,00		Umelé zasnežovanie

Zdroj: vlastný prieskum

V meste je niekoľko subjektov s predmetom činnosti zameraným na prevádzkovanie cestovných kancelárií a sprostredkovanie služieb cestovných kancelárií.

Cestovné agentúry:

HORNÁD; KAMI – Kamenická Štefánia; OMEGA; SPEED SERVIS – Krajňák Peter, Ing.

Cestovné kancelárie:

ALENA; BISTOUR; INATOUR Slovakia, s.r.o.; LAGÚNA TOUR; LUBICA; PAX; SATUR TRAVEL; SETEZA; BRANTNER CK

Ku kvalite cestovného ruchu prispieva aj **Turistické informačné centrum**, ktoré sídli v centre mesta. TIC poskytuje aktuálne informácie o meste a regióne, o jeho prírodnom, kultúrno – historickom a spoločenskom potenciáli, o možnostiach rekreačných činností, ponúka propagačné materiály, mapy a knihy

o regióně a turistike, sprievodcovstvo v meste a okolí, sprostredkováva vyhliadkové lety, jazdu na koňoch vo voľnej prírode, paragliding – zoskok v tandeme. Zabezpečuje rezerváciu ubytovania a poskytuje informácie o stravovacích a dopravných možnostiach v meste. TIC Spišská Nová Ves je členom Asociácie informačných centier Slovenska – AICES.

Mestu však chýba jednotný priestorovo-orientačný systém, či elektronický informačný systém (napríklad veľká svetelná tabuľa s plastickou mapou, umiestnená na vhodnom mieste – napr. na námestí, prípadne v blízkom okolí.

Do siete služieb CR môžeme zahrnúť i obchody so športovými potrebami a požičovne športových potrieb: RETTER – predaj športových potrieb a požičovňa športových potrieb, ski servis; AVITAC – predaj bicyklov a súčiastok; YANNICK sport; ŠPAK; Bicykle ORI; VLOT; Cyklošport; Cyklosun – predaj a opravy bicyklov, predaj náhradných dielov

Výrazný vplyv na cestovný ruch a jeho kvalitu má i **banková a finančná infraštruktúra** v meste. Bankové inštitúcie poskytujú zmenárenské a aj moderné bankové služby, výber hotovosti prostredníctvom bankomatov. Najpočetnejšie zastúpenie má VÚB a.s. – 3 bankomaty, Slovenská sporiteľňa a.s. - 4 bankomaty, po 1 bankomate má ČSOB a.s., Dexia Banka a.s., OTP Banka Slovensko a.s., Poštová banka, Tatrabanka a.s., UniBanka a.s., ktoré majú v meste zároveň svoju filiálku alebo zastupiteľstvo.

3.5.2.2. Supraštruktúra cestovného ruchu

Do supraštruktúry cestovného ruchu patria ubytovacie a stravovacie zariadenia všetkých kategórií.

Ako naznačujú národné štatistiky, sídlo regiónu sa čo do využitia ubytovacích kapacít radí na posledné miesta, a to aj napriek známemu regionálnemu potenciálu a bezprostrednej blízkosti Slovenského raja a Vysokých Tatier, ktoré patria k najnavštevovanejším turistickým regiónom Slovenska.

Kvalita a cena väčšiny zariadení cestovného ruchu spĺňa normy aj EÚ, ale z dôvodu konkurencieschopnosti je potrebné kvalitu zvyšovať komplexne. V poslednom období vzrastá význam penziónov pri poskytovaní ubytovacích služieb. Nakoľko ide v prevažnej miere o novovybudované alebo po rekonštrukciách, kvalita ich služieb je pomerne vysoká. Ubytovacie služby na vysokej úrovni ponúka i nedávno (1995-96) zrekonštruovaný hotel Metropol ***. O niečo menšie hotely Šport (po čiastočnej rekonštrukcii) a Preveza si vyžadujú úpravy, aby mohli osloviť aj náročnejších klientov.

Zahraniční hostia prichádzajú najmä z Čiech, Poľska, Maďarska a Nemecka. Skupiny s vysokými príjmami nie sú veľmi zastúpené. To sa odráža na ponúkaných službách. Väčšina ubytovaní je strednej veľkosti. Na popularite získava systém „B and B“ (posteľ a raňajky). Potrebné je však dať im väčšiu identitu, marketingovo zvýrazniť ich kvalitu.

Údaje o stoličkových kapacitách stravovacích zariadení v meste v jednotlivých druhoch a kategóriách nie sú známe. Ich počet je premenlivý, nakoľko v krátkom časovom intervale dochádza k obmene počtu týchto prevádzkarní. K dispozícií je široká škála stravovacích zariadení, ktoré poskytujú služby v rôznych cenových reláciách, ako uvádza tabuľkový prehľad.

Tabuľka č. 28 - Stravovacie a reštauračné zariadenia v meste Spišská Nová Ves

Stravovacie a reštauračné zariadenie		Poskytované služby
- reštaurácie a vinárne	ART – CAFE	Poskytovanie reštauračných a stravovacích služieb, organizovanie firemných posedení, rodinných osláv
	NOSTALGIE RESTAUR. a CAFE	
	RESTAURANT - CAFE VENUŠA	
	REŠTAURÁCIA DOM KULTÚRY	
	REŠTAURÁCIA DRUŽBA	
	REŠTAURÁCIA FLEK	
	REŠTAURÁCIA FLEX- ATREX	
	REŠTAURÁCIA FONTÁNA	
	REŠTAURÁCIA A KAVIAREŇ SONÁTA	
	REŠTAURÁCIA MODRÁ GULĽA	
	REŠTAURÁCIA PRI MAŠINKE	
	REŠTAURÁCIA RATUŠ	
	REŠTAURÁCIA RUDOLF	
	REŠTAURÁCIA SAD	
	REŠTAURÁCIA SLOVENSKÁ KUCHYŇA	
	REŠTAURÁCIA SPIŠ	
	REŠTAURÁCIA TATRA	
	RESTAURANT ZBROJNOŠ	
	REŠTAURÁCIA WIMBACH	
	ROCK PUB II	
- pizzerie	V celkovom počte 5	V ponuke pizza a cestoviny
- bary, discobary	V celkovom počte 5	Reštauračné služby, diskotéky
- bufety, bistro	V celkovom počte 13	Prevažne výčap piva a reštauračné služby
- hostince	V celkovom počte 15	
- lahôdky	V celkovom počte 2	Rýchle občerstvenie, studená kuchyňa
- cukráreň	V celkovom počte 5	Výroba zákuskov, ovocných a pudingových pohárov, výroba a predaj zmrzlín a zmrzlinových pohárov

Zdroj: vlastný prieskum

Tabuľka č. 28 - Ubytovacie zariadenia v meste Spišská Nová Ves

Ubytovacie zariadenie		Minimálna kapacita	Poskytované služby
- hotely	METROPOL	72	Ubytovanie v jedno-, dvoj-, trojposteľových izbách s možnosťou prístelok, v apartmánoch, stravovacie a reštaur. služby, organizácia spoločenských akcií, prenájom kongresovej sály s kapacitou 130 miest, Zimnej záhrady, zmenáreň, 4 hotelové garáže a parkovisko. V priestoroch hotela poskytuje svoje služby kaderníctvo, manikúra, pedikúra
	PREVEZA	49	Ubytovanie v apartmáne a v dvojposteľových izbách s možnosťou prístelky, jedáleň s kapacitou 82 miest, snackbar, terasa, salónik. V blízkosti hotela sa nachádza krytá plaváreň, letné kúpalisko, sauna, masáže, kaderníctvo
	ŠPORT	56	Ubytovanie v troj- a dvojposteľových izbách s možnosťou prístelky, s vlastným soc. zariadením, stravovacie služby, salónik. Hotel je súčasťou zimného štadióna

- ubytovne	LIMBA	152	Ubytovanie je možné v 2- a 3-lôžkových izbách alebo v apartmánoch. Každá izba má vlastnú kúpeľňu a WC. V piatich izbách sa nachádza TV-SAT. K dispozícii sú TV miestnosti a vlastná telocvičňa. Možnosť zabezpečenia celodenného stravovania.
- penzióny	SLOVDEKRA	16	Ubytovanie v dvojposteľových izbách s prístelkami (vybavené s prísluš. WC a sprcha), apartmány pre 2 osoby s prístelkami (vybavené s príslušenstvom WC, sprcha, TV a satelitom, letná terasa, minigolf, krb, vlastné parkovisko)
	ELLEN	23	
	HORNÁD	8	Ubytovanie v apartmánoch pozostávajúcich z troj-, alebo štvor- posteľových izieb samostatného soc. zariadenia, so spoločenskou miestnosťou, kuchyňou s jedálenským kútom. K dispozícii sú garáže vo dvore. Ubytovanie v dvojposteľových izbách s vlastným soc. zariadením, so spoločnou kuchynkou a spoločenskou miestnosťou.
	KATARÍNKA	5	Izby s kúpeľňou a WC, so spoločnou kuchyňou a verandou. V záhrade je k dispozícii ohnisko s posedením. Parkovanie vo dvore
	NEMO	16	Ubytovanie v dvojposteľových izbách so samostatnou kúpeľňou a WC, jedáleň, v záhrade kryté sedenie s grilom, stolnotenisové stoly, parkovanie vo dvore
	VIL-MA	15	Dvoj-, troj- a štvorposteľové izby s vlastným soc. zariadením, spoločný kuchynský kút, terasa, v záhrade prístrešok pri ohnisku a grile, parkovanie vo dvore

Zdroj: vlastný prieskum

Spišská Nová Ves – trvale obývané domy a byty a ich využitie

	Trvale obývané – v tom vlastníctvo		Trvale neobývané		Spolu
DOMY	Štátu	25	Využívané na rekreáciu	29	2686
	Byt. družstva	96			
	Obce	33			
	Fyzic. osoby	1912	Ubytovacie zariadenie bez bytu	6	
	Práv. osoby	14			
	Ostatných	423			
	Spolu	2503	Spolu	183	
Priemerný vek domu - 38 rokov					
BYTY	Družstevné	3567	Z dôvodu zmeny užívateľa	57	12379
			Určené na rekreáciu	28	
			Uvoľnené na prestavbu	19	
			Nespôsobilé na bývanie	8	
	Vo vlastníctve občana	5147	Po kolaudácii	10	
			V súdnom konaní	18	
			Z iných dôvodov	333	
			nezistené	73	
	Spolu	11833	Spolu	546	

Zdroj: ŠZ – SODB 2001

3.5.2.3. Historické pamiatky mesta a kultúrny potenciál

Historické pamiatky:

Rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie z 14. stor. s neogotickou vežou s výškou 87 m, najkrajším vstupom cez južný portál s kamenným reliéfom Korunovanie Panny Márie.

Trojloďový gotický farský kostol Nanebovzatia Panny Márie je najstaršou architektonickou klenotnicou najvzácnejších pamiatok v meste Spišská Nová Ves. Vypína sa v strede námestia od druhej polovice 13.stor. Pôvodne kostolný dvor bol obohatený kamenným múrom. V južnej a východnej časti kostolného dvora sa nachádzal cintorín.

Architektúra farského kostola zo 14.stor. je sčasti zachovalá dodnes, architektonické prvky svedčia o tom, že kostol stavali tí istí majstri, ktorí postavili chrám sv. Jakuba v Levoči.

Kostol je trojloďovou pseudobazilikálnou halovou stavbou, symetricky rozdelenou na hlavnú a dve vedľajšie lode s rovnakou výškou a s novým mnohouholníkovým uzáverom svätyne. Na severnej strane svätyne je pristavaná sakristia. Jednotlivé lode spájajú lomené arkády, ktoré spočívajú na mohutných pilieroch. Nad hlavným vchodom sa murovaný chór otvára do lode polkruhovými arkádami. Zo severnej strany kostola bola pristavaná kaplnka zasvätená sv. Barbore (1395).

Začiatkom 16. stor. sa začala stavať pôvodná gotická veža kostola, ktorá neskôr bola niekoľkokrát renovovaná a dostavovaná až na súčasnú výšku. Pre architektúru kostola sú typické farebné štíhle gotické okná.

Pôvodný gotický hlavný oltár už v roku 1621 nahradil nový renesančný, taktiež s ústrednou postavou Nanebovzatej Panny Márie, patrónky farského kostola. Terajší hlavný oltár pochádza z r. 1707 a bol zhotovený v Tirolsku. V bočnej lodi pri južnom portáli je umiestnené súsošie Ukrižovania. Sú to sochy z lipového dreva približne v životnej veľkosti a patria medzi najlepšie diela z dielne Majstra Pavla z Levoče.

V kostole sa nachádza aj renesančná fresková výzdoba, tabuľový obraz znázorňujúci umučeného Krista a Bolestnú Pannu Máriu z roku 1500. V sakristii je uložená strieborná monštrancia zo 16.stor.

Po ukončenej rekonštrukcii ponúka jedinečné možnosti vyhladky na mesto a okolie z kostolnej veže.

Spišské divadlo a reduta – Reduta z r.1902 je stavba, ktorá pôvodne spájala divadlo, hotel s reštauráciou a slávnostnú sálu tak, že bolo možné prejsť z jednej časti do druhej bez toho, aby bolo treba opustiť budovu.

Trojpodlažná budova s pozdĺžnym pôdorysom má štyri hranolové nárožné veže so stanovou strechou. Pred hlavným vstupom do reduty je portikus spočívajúci na dvoch stĺpoch s jónskymi hlavicami, ktorého vrch je upravený ako terasa s balustrádami.

Slávnostná sála je umiestnená do stredu budovy, po oboch stranách sú postranné balkóny. Okrem bohatej štukovej výzdoby základným motívom výzdoby stien je erb mesta Spišská Nová Ves a nad ním labuť ako symbol spevu a poézie.

Osobitne je riešená časť divadla. Vystupuje z hmoty budovy v polkruhovitej forme s polkruhovitým schodišťom. Za vchodom je polkruhovitý vestibul, odtiaľ vedú vchody na prízemie i schodišťa vedúce k balkónom na poschodie. Nad divadelnou časťou je medená kupola zakončená vežičkou, na ktorej je lýra a na nej zlatá labuť s rozťahnutými krídlami.

Portál divadelnej opony má tvar rámu, zdobeného klasicistickým vencom akantových listov. Nad nim v centrálnej časti sa nachádza erb mesta. Pozornosť si však zaslúži ojedinelá nástenná maľba spišskonooveského maliara Jozefa Hanulu, predstavujúca Vysoké Tatry a podtatranskú krajinu.

V súčasnosti v budove Spišského divadla sídli i **Mestské kultúrne centrum a mestská televízia Reduta**.

Technický stav budovy je problematický (zamákanie vonkajších a vnútorných stien, stropov, zvetralé komíny, poškodená strešná krytina, slabé izolačné vlastnosti okien. Poddimenzovaná je aj sanitárna časť, spoločná pre koncertnú sálu a reštauráciu. V súčasnej dobe sa hľadajú finančné zdroje na riešenie tejto situácie.

Provinčný dom na severnej strane námestia slúžil pôvodne ako radnica. Má stredoveké jadro a do dejín vošiel už v roku 1443 ako miesto podpísania mieru medzi Jánom Iskrom z Brandýsa a kráľom Vladislavom. Ešte v 18. stor. vyčnievala z jeho strechy vežička so zvonom ohlasujúcim začiatok jarmokov a trhov, popravy a i. Hlavná fasáda je bohato štukovaná rokajovou ornamentikou a šiestimi alegorickými reliéfmi. V r. 1777 sa budova stala rezidenciou Provincie šesnástich spišských miest. Dnes je sídlom **Spišského múzea. Objekt vyžaduje rekonštrukciu.**

Radnica, v ktorá je dnes sídlom Mestského úradu v Spišskej Novej Vsi, pochádza z konca 18. stor. Na jej južnom hlavnom priečelí dominuje balustrádový balkón s dóorskymi stĺpmi a tromi vysokými oknami najvýznamnejšieho priestoru v radnici, zasadacej siene siahajúcej cez dve podlažia. Monumentálne dvojramenné schodište zdobia stĺpy, pilastre a oblúky, steny majú bohatú grafitovú výzdobu.

Medzi radnicou a farským kostolom sa týči stĺp so sochou Immaculaty z r. 1724.

Mestskú pamiatkovú zónu dopĺňa evanjelický kostol v klasicistickom slohu z roku 1796 a šošovkovité námestie. **Rekonštrukcia prvej časti námestia bola ukončená. Momentálne sa pripravujú kroky a hľadajú zdroje na rekonštrukciu druhej zostávajúcej časti námestia.**

Kultúrne inštitúcie

- Galéria umelcov Spiša so stálou expozitúrou
- Spišské divadlo
- Spišské osvetové stredisko
- Dom Matice Slovenskej
- Spišské múzeum
- Mestská knižnica s oddelením pre deti a pre dospelých
- 3 kiná

Folklór:

- Ihrík – detský súbor
- Čačina, folklórny súbor s ľudovou hudbou
- Exkurzie do remeselných dielní (Ateliér Mária),
- Predaj typických suvenírov – Dielo, TIC

Technické pamiatky:

- Súbor kandelábrov pred budovou Reduty z r. 1887
- Lisovňa tehál z r. 1887
- Rušňové depo z r. 1872

Pravidelné kultúrne a športové podujatia

- Spišská liga v zjazdovom lyžovaní – január – marec
- Festival speváckych zborov svetských a cirkevných – apríl
- Večerný beh mestom – máj
- Jazda na koni – Spišské skokové derby – máj
- Divadelná Spišská Nová Ves – každý nepárny rok
- Spišské výstavné trhy - júl
- Trh ľudových remesiel – september
- Musica Nobilis – október
- Vianočné trhy – december

Naj... na území mesta:

- najvyššia kostolná veža na Slovensku – 87 m
- najdlhšie námestie šošovkovitého tvaru v Európe
- najmenšia ZOO na Slovensku

3.6. Prírodné podmienky, odpad. hospodárstvo, životné prostredie

3.6.1. Prírodné podmienky

Horskú časť katastra mesta zaberajú Havranie vrchy, patriace k Volovským vrchom vo východnej časti Slovenského Rudohoria. Budované sú najmä prvohornými zlepenkami, pieskovecami a bridlicami.

Kataster mesta od západu hraničí so Slovenským rajom, čo predurčuje Spišskú Novú Ves na funkciu vstupnej brány do národného parku. Kotlinový makroreliéf ovplyvňuje klimatické pomery kotliny a podmieňuje jej dopravný a hospodársky význam.

Prevažná časť Hornádskej kotliny patrí do kotlinovej mierne teplej klimatickej oblasti so studenou zimou, na úpätie pohorí zasahuje mierne chladná horská klíma. Hornádska kotlina leží v tzv. dažďovom tieni (za vysokohorským pohorím Vysokých a Belianskych Tatier). Preto má priemerné množstvo zrážok 590 - 800 mm.

Riečna sieť kotliny je koncentrická. Vodné toky z okolitých pohorí stekajú do Hornádu. V katastri mesta je najvýznamnejším prítokom Holubnica. Od západu do katastra priteká Brusník.

V pôdnej pokrývke sa na nive uplatňujú fluvizeme, v pahorkatine kambrizeme a fluvizeme.

Potencionálnu vegetáciu v kotline predstavujú spoločenstvá viažuce sa na nivu a pahorkatinu. Na nive je potencionálna vegetácia podhorských a horských lužných lesov, na pahorkatine dubovo hrabové lipo-vé lesy.

Horskú časť katastra mesta zaberajú Havranie vrchy, patriace k Volovským vrchom vo východnej časti Slovenského Rudohoria. Budované sú prvohornými i druhohornými zlepenkami, pieskovecami a bridlicami.

V rámci Slovenska stredný Spiš tvorí významný potenciálny krajinný priestor pre aktiváciu výraznejšieho rozvoja regionálnej sídelnej funkcie v časti Hornádskej kotliny na aglomeračnom princípe.

Ovzdušie

Súčasný trend v znečisťovaní ovzdušia je klesajúci a je spôsobený útlmom výroby, plynofikáciou a znížením spotreby palív.

Zdrojom znečistenia ovzdušia, ktorý sa výrazne podieľa na znečisťovaní mesta, sú predovšetkým priemyselné prevádzky v intraviláne, ako aj cesty s intenzívnou dopravou.

Výrazný je vplyv mobilných zdrojov znečistenia ovzdušia - automobilovej dopravy miestnej i tranzitnej, pričom výrazným faktorom je nielen počet, ale najmä technický stav dopravných prostriedkov a dopravnej siete.

V meste Spišská Nová Ves sa za najväčší a hlavný zdroj znečisťovania ovzdušia považuje lom, drviareň a triedenie kameniva v lokalite Gretľa, drviareň a expedícia anhydritu v závode v Novoveskej Hute.

Koncentrácia kovov v polietavom vzduchu bola sledovaná na ŠZÚ Spišská Nová Ves. Počet odobratých vzoriek za rok 2002 je nízky z dôvodu vykonávania rekonštrukčných prác na objekte. Sú stanovené najvyššie prípustné hodnoty kadmia a olova a v priebehu merania došlo k ich prekročeniu u jednej vzorky Cd, čo je 0,8 % z celkového počtu odobratých vzoriek.

Čo sa týka prášneho spádu, dá sa hovoriť o stagnácii situácie, zvýšené koncentrácie boli zistené len v letných mesiacoch a to až na maximálnu hranicu 9,76 m-2 za 30 dní. Koncentrácie prášneho spádu v zimnom vykurovacom období boli oproti minulému roku zvýšené.

Tab. č. 31 Koncentrácia škodlivín v polietavom prachu r. 2002

P. č.	Obec	Počet vzoriek	Druh škodliviny	Aritmet. priemer	Minim. hodnota	Maxim. hodnota	Denná koncentrácia	Počet vzoriek prekroč. v %
a	b	1	2	3	4	5	6	7
1	Spišská Nová Ves	135	Cd μm^{-3}	0,00128	0,00012	0,00477	0,01	-
			Pb μm^{-3}	0,01817	0,00206	0,10953	0,5	-
			Cu μm^{-3}	0,01934	0,00369	0,10801	nest.	-

Výročná správa ŠZÚ Spišská Nová Ves

Oddelenie hygieny životného prostredia, okres Spišská Nová Ves, tabuľková časť.

Okrem uvedených znečisťujúcich látok sa ovzduším šíri aj špecifický biologický produkt - peľ kvitnúcich rastlín, ktorý je rizikovou látkou pre stále narastajúcu skupinu obyvateľov postihnutých alergiou na peľ. Zdrojom alergénneho peľu sú aj hospodársky významné rastliny (dreviny, tráv a i.) aj ruderalne (burinné) druhy.

Voda

Hlavným tokom pretekajúcim katastrálnym územím Spišská Nová Ves je rieka Hornád. Po rkm 136,7 (k.ú. Smižany) je Hornád legislatívne stanovený MLUH SR vyhláškou č. 10/77 Zb. za vodárenský tok, t.j. tok, ktorý je osobitne určený ako zdroj vody na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou. V súčasnosti sa tento zdroj pitnej vody nevyužíva.

Citovanou vyhláškou je za vodárenský tok stanovený aj potok Holubnica po profil v rkm 10,4.

Podľa pokladov PVS Poprad, správcu verejného vodovodu sa kvalita podzemných vôd zhoršuje. Z dôvodu nevyhovujúcej kvality vody v zmysle vyhlášky č. 29/2002 Kvalita vôd - Pitná voda, ako vodné zdroje boli zrušené studne pri Hornáde a vrty v lokalite Podzámčiská.

Hluk z dopravy

Narastanie dopravných intenzít na hlavných komunikáciách, prechádzajúcich intravilánom mesta, najmä ťažkej dopravy je príčinou produkovania hluku z dopravy, ktorý v špičkovom období premávky dosahuje hodnoty prekračujúce prípustné intenzity stanovené Vestníkom MZ SR.

Nadmerný hluk z dopravy cestnej a železničnej je produkovaný na hlavných komunikáciách prechádzajúcich centrom mesta, ktoré majú funkciu dopravnú. V železničnej doprave je to železničná trať Žilina - Košice.

Protihlukové opatrenia navrhované na ochranu sídliska Západ, ktoré sa nachádza pri železničnej trati Spišská Nová Ves – Smižany – Poprad a štátnej cesty II. triedy sa realizujú výstavbou garážových boxov s proti hlukovou stenou zo strany železničnej trate.

Novoschválený územný plán mesta Spišská Nová Ves zadokumentováva nové obchvatové komunikácie so zameraním na maximálne vylúčenie priebežnej dopravy z centrálnej časti mesta ako aj nové prístupové komunikácie do areálu priemyselný park.

3.6.2. Súčasný stav v odpadovom hospodárstve

Zákon č. 223/2001 Z.z. za pôvodcu komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu určil obec, na území ktorej odpad vzniká. Zákon zároveň určil každej obci ako pôvodcovi odpadu presné vymedzenie povinností pri nakladaní s odpadom a vymedzil rôzne pokuty a sankcie pri ich nedodržaní.

Zavedením separovaného zberu odpadu sa znižuje jeho vyprodukované množstvo. Využívanie odpa-

du, materiálová a energetická recyklácia, majú priaznivý vplyv na životné prostredie. Aj napriek tomu však skládkovanie pretrváva ako najrozšírenejší spôsob zneškodňovania odpadu. Zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch síce podporuje separovanie a recyklovanie vybraných druhov odpadu, triedenie odpadu sa však neustále stretáva s celým radom problémov. Systémy, ktoré sa u nás používajú, sú investičné náročné a nemajú dostatočnú odozvu u obyvateľov.

Mesto Spišská Nová Ves riadi a zabezpečuje nakladanie s komunálnym odpadom na území mesta v súlade s ustanoveniami zákona SNR č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a Všeobecne záväzného nariadenia (VZN) mesta Spišská Nová Ves č. 1/2004 o odpadoch. VZN č. 2/2002 o miestnych poplatkoch v meste Spišská Nová Ves stanovuje výšky poplatkov za zber, odvoz a zneškodnenie komunálneho odpadu (KO) na území mesta.

V súčasnom období je na mestský systém nakladania s KO napojených 1922 rodinných domov, 658 právnických subjektov.

V meste je realizovaný separovaný zber skla (hniezda) a bioodpadu v 338 rodinných domoch v mestskej časti Ferčekovce a Kozí vrch. Od 1. 1. 2002 bolo zriadených 13 stanovišť na verejných priestranstvách na zber odpadového skla a PET fliaš.

Mesto Spišská Nová Ves v roku 2002 vybuďovalo Zberný dvor pre občanov mesta, kde sa vykonáva zber odpadového skla, PET fliaš, akumulátorových batérií, odpadových olejov, vyradených elektronických, chladiarenských výrobkov, odpadov zo žiaroviek, opotrebovaného nábytku a sanitárneho odpadu, drobného stavebného odpadu. V priestoroch Zberného dvora sa nachádza aj medziskládka bioodpadu z verejnej zelene a odpadu zo strojného čistenia mesta.

Mesto Spišská Nová Ves zbytkový KO zneškodňuje na regionálnej skládke KO Kúdelník II., ktorá spĺňa ustanovenia príslušných právnych noriem a predpisov.

Na území mesta sa nachádza skládka KO Kúdelník I., ktorej prevádzka bola ukončená v roku 1996. Prevádzkovateľ skládky firma NOVA, s.r.o. Spišská Nová Ves z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov nezrealizoval jej rekultiváciu. Z uvedeného dôvodu, predmetnú skládku možno považovať za starú ekologickú záťaž.

Mesto Spišská Nová Ves každoročne zabezpečuje likvidáciu nelegálnych skládok KO na území mesta. Z dôvodu eliminácie vytvárania tzv. „čiernych skládok“ mesto zabezpečuje celoplošné jaré a jesenné kampane čistenia mesta.

Mesto Spišská Nová Ves v roku 1999 vybuďovalo bioplochu v priestoroch skládky KO Kúdelník II., kde sa zhodnocuje bioodpad, získaný separáciou z rodinných domov a bioodpad (lístie, tráva) z verejnej zelene.

Produkciiu KO v meste Spišská Nová Ves v rokoch 1996 – 2001 znázorňuje tabuľka č. 32. Z týchto údajov je evidentné znižovanie produkcie KO v meste Spišská Nová Ves, čo je možné odôvodniť znížením životnej úrovne obyvateľov, ale aj cenovou politikou na úseku odpadového hospodárstva. Odpad sa stáva komoditou, za ktorú sa platí a to sa citelne prejavuje v konaní obyvateľstva.

Tabuľka č. 32 - produkcia KO v meste Spišská Nová Ves v rokoch 1996 - 2001

Kat. č.	Názov odpadu	Sledované obdobie / Množstvo odpadu v tonách za rok					
		1996	1997	1998	1999	2000	2001
	Komunálny odpad spolu:	7 628,30	21 646,50	10 268,80	11 056,60	9 297,00	10 498,80
91101	Domový odpad z domácností:	6 516,30	16 441,40	6 269,70	6 506,80	5 923,90	6 748,20
91102	Odpad podobný dom. odpadu z obcí:	-	3 101,40	3 036,60	3 043,90	2 345,90	2 738,1
91301	Objemný odpad z domácností:	-	244,9	72,2	43,8		11,9
91501	Uličné smeti:	148,6	623,7	152,5	469,9	442,4	550,5
Sk. 153	Odpad zo zelene:	955,9	1 235,00	757,8	992,2	427,9	450,2
31408	Vyseparované sklo	7,5	22,61	26,25	10,85	10,9	-
Sk. 111	Bio odpad:	-	195	214,14	34,48	146	

Zdroj: interné materiály MsÚ

Vzhľadom k tomu, že vyhláška MŽP č. 284/2001 zmenila kategorizáciu jednotlivých druhov odpadov, situáciu v rokoch 2002 a 2003 uvádzame v tabuľkách osobitne:

Tabuľka č. 33 - Produkcia komunálneho odpadu podľa druhov

Kat.č.	Názov odpadu	Množstvo odpadu v tonách za rok	Kategória odpadu
Produkcia KO v meste Spišská Nová Ves v roku 2002			
200301	Zmesový komunálny odpad	8654,2	0
200303	Odpad z čistenia ulíc	231,5	0
200307	Objemný odpad	149,6	0
200201	Biologicky rozložiteľný odpad	714,4	0
200306	Odpad z čistenia kanalizácie	11,5	0
Produkcia KO v meste Spišská Nová Ves v roku 2003			
200301	Zmesový komunálny odpad	10102,9	0
200303	Odpad z čistenia ulíc	606,2	0
200307	Objemný odpad	80,4	0
200201	Biologicky rozložiteľný odpad	891,9	0
200306	Odpad z čistenia kanalizácie	7,9	0
200102	Sklo	6,2	0
200134	Batérie a akumulátory	3,62	N
200121	Žiarivky a iný odp. obs. Ortuť	0,031	N

Zdroj: interné materiály MsÚ

V tabuľke č. 34 sú uvedené prevádzky na zhodnocovanie, resp. zneškodňovanie komunálnych odpadov, s ktorými mesto Spišská Nová Ves spolupracovalo v rámci ustanovení obchodného zákonníka.

Tabuľka č. 34 - Prevádzky na zhodnocovanie, resp. zneškodňovanie KO

Typ zariadenia	Názov a sídlo prevádzky	Adresa prevádzky	Kat. územie, lokalita	Rok začatia prevádzky	Druh odpadov
Regionálna skládka Kúdelník I,II	NOVA s.r.o.	Sadová 13 Spišská Nová Ves	Spišská Nová Ves Markušovce	X. 1996	91101, 91102, 91301, 91501
Zberné suroviny	Vydrus s.r.o.	Markušovská cesta Spišská Nová Ves	Spišská Nová Ves		31408
Bioplocha	NOVA s.r.o.	Sadová 13 Spišská Nová Ves	Spišská Nová Ves	1999	sk. 153, sk. 111

Zdroj: interné materiály MsÚ

Vývoj situácie v čerpaní finančných prostriedkov na odpadové hospodárstvo uvádzame v tabuľke č. 35.

Tabuľka č. 35 - Finančné prostriedky vynaložené na odpadové hospodárstvo v meste Spišská Nová Ves 2001 – 2003

Druh aktivity	Rok 2001 (Sk)	Rok 2002 (Sk)	Rok 2003 (Sk)	Spolu
Separovaný zber	300 000	410 000	410 000	1 120 000
Jarné a jesenné upratovanie	200 000	250 000	250 000	700 000
Divoké skládky	140 000	150 000	340 000	630 000
Odvoz vš. druhov odpadov	1 550 000			
Uloženie a likvidácia odpadu		16 650 000	17 400 000	34 050 000
Odpad z čistenia mesta a verejnej zelene		500 000	500 000	1 000 000
Zberný dvor		690 000	500 000	1 190 000
S p o l u	2 190 000	18 650 000	19 400 000	40 240 000

Zdroj: interné materiály MsÚ

Mesto Spišská Nová Ves je členom Združenia pre separovaný zber Spiš SEZO, (10 obcí) , triedenie sa vykonáva v k.ú. Spišská Nová Ves.

V súvislosti s polohou Spišskej Novej Vsi ako brány do Slovenského raja a aj inak významnej lokality z hľadiska cestovného ruchu sú nároky na pružnosť a kvalitu odpadového hospodárstva na mieste a mali by byť naozaj vysoké. Aj napriek tom je likvidácia odpadov v intenzívne turisticky využívaných strediskách cestovného ruchu a chatových osadách – Košiarny briežok a Červený jarok problematická v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov na odvoz a skládkovanie odpadu a ich nevymáhateľnosť od chatárov.

Verejná zeleň

Čistenie verejných priestranstiev, starostlivosť o zeleň a výsadba rastlín je zabezpečené dodávateľským spôsobom.

3.7. Sociálna a technická infraštruktúra

3.7.1. Sociálna infraštruktúra

3.7.1.1 Sociálna infraštruktúra v správe mesta

Sociálne služby pre občanov mesta sa poskytujú v nasledovných zariadeniach pod správou mesta:

Domov dôchodcov v Spišskej Novej Vsi

Domov dôchodcov je jediné zariadenie svojho druhu v okrese Spišská Nová Ves. Plní funkciu sociálnej starostlivosti o starých občanov. Je umiestnený v dvojpodlažnej budove s kapacitou 150 miest na sídlisku TARČA.

Objekt je rozdelený na 2 oddelenia:

- dve oddelenia pre ležiacich, spolu 33 lôžok
- 1 oddelenie pre chodiacich, 84 lôžok

Všetky dvojposteľové a časť trojposteľových izieb (21) je vybavená vlastným sociálnym zariadením, ostatné trojposteľové izby majú spoločné sociálne zariadenia na každom podlaží. Priamo v objekte je poskytovaná komplexná ošetrovateľská starostlivosť. V objekte sa nachádza ambulancia pre všeobecných lekárov, psychiatra a očného lekára. Lekárske služby sú poskytované 1 x týždenne a podľa potreby.

Rehabilitačné služby zabezpečuje rehabilitačný pracovník a lekár. K dispozícii je niekoľko rehabilitačných prístrojov, rôzne náradia na pohybové ústrojenstvo horných končatín a dolných končatín a ako aj na posilnenie celého organizmu za účelom zlepšenia fyzickej zdatnosti po úrazoch a náhlých cievnych a mozgových príhodách.

Celodenné stravovanie je zabezpečené v spoločnej jedálni cca 90 miest s vlastnou kuchyňou s prípravou štyroch druhov stravy (racionálna, diabetická, šetriaca a neslaná).

60 obyvateľov ťažko pohyblivých a ležiacich sa stravuje na oddeleniach na izbách a príručných jedálňach, kde je umiestnených osem stolov.

Služby v domove dôchodcov zabezpečuje 70 zamestnancov, z toho 33 strední a pomocní zdravotnícki pracovníci.

Domov dôchodcov je rozpočtová organizácia, ktorej príjmy tvoria 75 % dotácie zo štátneho rozpočtu a 25 % z vlastných zdrojov (príjmy od obyvateľov DD za poskytnuté služby).

Vzhľadom na počet nevybavených žiadostí o umiestnenie v domove dôchodcov je treba konštatovať, že doterajšia kapacita zariadenia nedokáže pokryť sociálne potreby občanov mesta a okolia.

V domove dôchodcov je potrebné pripravovať rozšírenie ďalších kapacít a to rekonštrukciou podkrovia.

Technický stav domova dôchodcov bude potrebné zlepšiť rekonštrukciou a modernizáciou interiéru, exteriéru ako aj strojového parku.

Zariadenie opatrovateľskej služby, Spišská Nová Ves, Slovenská ul. 30

Zariadenie opatrovateľskej služby zabezpečuje ubytovacie, zaopatrovacie a stravovacie služby pre starých občanov. Nachádza sa v dvoch budovách:

- ul. Slovenská č. 30 - oddelenie žien a stravovacia prevádzka (10 miest)
- ul. Školská č. 2 - oddelenie mužov. (10 miest)

Oddelenie pre ženy na Slovenskej ul. č. 30 je jednoposchodová budova. Na poschodí sa nachádzajú dve izby dvojposteľové, dve izby trojposteľové, kuchynka na rozdeľovanie stravy, bezbariérová sprcha, kúpeľ-

ňa, WC pre obyvateľov aj WC pre zdrav. pracovníkov, izba pre zdrav. sestry a jedáleň pre obyvateľov.

K dispozícii je 5 polohovacích postelí pre imobilných obyvateľov, ktoré pre potreby zariadenia postačujú.

Technicky nie je doriešený prechod medzi prízemím a poschodím, ktorý je prepojený schodištom pre imobilných občanov. Do budúca je potrebné doriešiť inštaláciu výťahu.

Na prízemí je jedáleň pre starých občanov, kuchynka na rozdeľovanie stravy a jedáleň pre zamestnancov.

Kuchyňa a skladovacie priestory pre stravovaciu prevádzku sa nachádzajú v suteréne budovy. Kapacita kuchyne je na 120 obedov. Strava sa pripravuje pre občanov ubytovaných v ZOS na Slovenskej ul. a Školskej ul., pre dôchodcov z blízkeho okolia a pre občanov a zamestnancov DOS na Levočskej ul. v Spišskej Novej Vsi.

V suteréne budovy sa nachádza pracovňa a sušiareň pre pranie osobného prádla ubytovaných občanov a zamestnancov.

Oddelenie pre mužov je umiestnené v historickej budove na Školskej ul. 2. Zariadenie sa prevádzkuje na jednom poschodí v dvoch štvorposteľových izbách a 1 dvojposteľovej izbe. V objekte je kúpeľňa so sprchou a práčka na pranie osobnej bielizne ubytovaných občanov, kuchynka na rozdeľovanie dovezenej stravy, jedáleň a spoločenská miestnosť s TV, izba pre sestry. K dispozícii je 1 polohovacia posteľ, čo nie je postačujúce.

V Zariadení opatrovateľskej služby v Spišskej Novej Vsi pracuje 30 zamestnancov, z toho 18,5 zdravotníckych zamestnancov.

Dodávku tepla zabezpečuje pre ZOS na Slovenskej ul. firma EMKOBEL, ktorá v tomto roku zrekonštruovala technicky nevyhovujúcu plynovú kotolňu.

V závere roka 2004 sa začalo s rekonštrukciou prízemia budovy na Slovenskej ul. pre plánované presťahovanie oddelenia mužov z budovy na Školskej ul.

V budúcnosti je nutné uskutočniť rekonštrukciu rovnej strechy na budove na Slovenskej ul., ktorá zateká, ďalej je potrebné opraviť fasádu budovy, zrealizovať opravu resp. výmenu okien ako aj zatepliť skladovacie priestory všeobecného materiálu a prádla, opraviť terasu na poschodí.

Dom humanity „Nádej“ – útulok

Poskytuje poradenskú starostlivosť, zabezpečuje prechodné ubytovanie občanov spoločensky nepripravených a občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc ako súčasť sociálnej pomoci bezdomovcom. Je určená pre mužov od 18 do 60 rokov. Kapacita je 15 miest.

Je poskytovaná pre občanov, ktorí sú bez prístrešia a:

- sú v hmotnej núdzi
 - ktorým sa zrušila ústavná alebo ochranná výchova po dosiahnutí plnoletosti
 - na ktorých je páchané násilie osobou, s ktorou žijú v domácnosti
- Doba pobytu v zariadení je 1 rok s možnosťou zmluvného predĺženia.

V objekte je k dispozícii kuchynka, slúžiaca na prípravu jedál. Stravu si zabezpečujú sami. Ďalej sa v objekte nachádza spoločenská miestnosť, zrekonštruovaná kúpeľňa so sprchou a WC.

V roku 2003 sa podarilo zrekonštruovať systém vykurovania na plynový. V roku 2004 sa plánuje aj zabezpečenie ohrevu teplej vody plynom.

Problémy, ktoré treba riešiť:

- budova nie je zateplená
- okná a strecha sú nevyhovujúce a zastarané

V objekte sú zamestnaní 4 pracovníci.

3.7.1.2. Sociálna infraštruktúra ostatná

a) Spišská katolícka charita

Spišská katolícka charita má svoje sídlo v Spišskej Novej Vsi. Od svojho založenia v roku 1927 Mons. Ján Vojtaššákom, spišským biskupom, prešla rôznymi zmenami a od roku 1996 pôsobí ako samostatný právny subjekt. Pôsobí na území Spišskej diecézy, čo je územie Oravy, Liptova a Spiša. V súčasnosti zamestnáva 750 zamestnancov a v jej aktivitách pracuje 550 dobrovoľníkov. Doteraz realizovala 80 projektov. Celkovo využíva finančné zdroje vo výške 150 mil. Sk, ktoré získava zo zbierok v kostoloch diecézy, darov právnických a fyzických osôb, grantov, príspevku vyšších územných celkov, príspevku miest a obcí, platieb klientov a iných špeciálnych zbierok. Poskytuje sociálnu pomoc (sociálne služby, sociálnu prevenciu a poradenstvo, zdravotnícke služby, pedagogické služby a humanitárnu pomoc).

Dom Charitas sv. Jozefa Spišská Nová Ves

Zriaďovateľom Domu Charitas sv. Jozefa je Spišská katolícka charita.

Bol zriadený v roku 1992 a jeho hlavným poslaním je slúžiť a pomáhať mentálne a kombinovane postihnutým deťom vo veku 3-15 rokov, v dennom pobyte až do veku 21 rokov, osamelým tehotným ženám čakajúcim svoje prvé dieťa a dôchodcom, chorým a sociálne odkázaným v meste. Týmto skupinám klientov sú poskytované sociálne, rehabilitačné, pedagogické služby, ubytovanie a sprevádzanie. Okrem toho Dom Charitas zabezpečuje varenie a rozvoz racionálnej a diabetickej stravy pre dôchodcov, chorých a sociálne odkázaných v meste.

Kapacita tohto zariadenia je 13 miest pre celoročný pobyt, 11 miest pre týždenný pobyt, 12 miest pre denný pobyt a 4 miesta pre osamelých rodičov.

Zariadenie svoju činnosť financuje z darov, z verejných zbierok v katolíckych kostoloch, z dotácií zo štátneho rozpočtu a vyšších územných celkov, z príspevkov miest a obcí, zo sponzorstva a z výnosov vlastnej hospodárskej činnosti.

Podmienky, za ktorých je služba pre klienta poskytovaná, závisia od zdravotného stavu a stupňa postihu, veku, sociálnej núdzi a individuálneho zhodnotenia krízovej situácie. Tak isto sú i poplatky za služby dohodnuté individuálne.

Špeciálna základná škola sv. Maximiliána Mária Kolbeho Spišská Nová Ves

Špeciálna základná škola sv. Maximiliána Mária Kolbeho Spišská Nová Ves bola zriadená Spišskou katolíckou charitou a zaradená do siete škôl Slovenskej republiky v roku 1999. Škola je určená pre vzdelávanie detí s mentálnym a viacnásobným postihnutím v troch variantoch: A, B, C podľa stupňa a druhu postihnutia. V súčasnosti je zriadených 7 tried s celkovým počtom žiakov 35. Škola pôsobí na dvoch miestach pre nedostatok priestorov.

Školské stredisko záujmovej činnosti pri Špeciálnej základnej škole sv. Maximiliána Mária Kolbeho Spišská Nová Ves bolo zriadené Spišskou katolíckou charitou a zaradené do siete škôl Slovenskej republiky v roku 2004.

Praktická škola sv. Maximiliána Mária Kolbeho Spišská Nová Ves bola zriadená Spišskou katolíckou charitou a zaradená do siete škôl Slovenskej republiky v roku 2004. Škola je určená pre absolventov špeciálnych základných škôl vzdelávajúcich deti vo variante B a C. V súčasnosti je zriadená jedna trieda s počtom štyroch žiakov.

Ostatné charitatívne služby Spišskej katolíckej charity

Charitatívna služba v rodinách bola zriadená Spišskou katolíckou charitou v roku 1991. Poskytuje opatrovateľské sociálne a duchovné služby v domácnosti klienta. Ide o klientov najmä opustených, starých a chorých. Celový počet klientov je v priemere 90 a služby sú poskytované v rozsahu 60 000 hodín. V rámci

služby je možné požívať pomôcky.

Sociálne poradenstvo a sociálna prevencia bola Charitou zriadená v roku 2003 a zaregistrovaná ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Ide o poradenstvo a prevenciu určenú pre občanov s nepriaznivým zdravotným stavom, pre občanov, ktorí sú bez prístrešia a v hmotnej núdzi, ako aj občanov, na ktorých je páchané násilie osobou, s ktorou žijú v spoločnej domácnosti.

Spišskou katolíckou charitou bola v roku 1996 zriadená aj Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti Charitas (ADOS), ktorá je registrovaným zdravotníckym zariadením, zaradeným do siete zdravotníckych zariadení Slovenskej republiky. ADOS Charitas má zmluvy so všetkým zdravotnými poisťovňami. Je určená na poskytovanie zdravotníckej starostlivosti v domácnosti, rodine klienta ťažko a dlhodobo chorého, po operácii v domácej liečbe, matke v šestonedeli, ťažko chorým deťom. Celková kapacita v roku 2004 bola 120 občanov. Poskytuje aj zdravotnícke pomôcky požíčovaním.

V roku 1996 bola do siete zdravotníckych zariadení zaradená aj Spišskou katolíckou charitou zriadená Ambulancia Charitas, ambulancia praktického lekára pre dospelých v Spišskej Novej Vsi.

b) Sociálne zariadenie KATARÍNA n.o.

Bolo zriadené v októbri 2000 ako nezisková organizácia za účelom poskytovania sociálnych služieb. Funguje na podobnom systéme ako domov dôchodcov. Jeho kapacita je 17 miest. Služby sú poskytované pre mobilných a imobilných pacientov z celého Slovenska. Pravidelne trikrát v týždni je v zariadení zabezpečená lekárska starostlivosť prostredníctvom preventívnych prehliadok klientov.

Financovanie prevádzky je zabezpečované z niekoľkých zdrojov – zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Košického samosprávneho kraja, od klientov a od sponzorov.

Objekt vyžaduje vonkajšiu rekonštrukciu fasády, ako aj rozšírenie kapacity z dôvodu verejnej potreby. Je zámer obstaráť technológiu na šokové zmrazovanie potravín za účelom ich distribúcie pre prestárlych občanov mesta, ako aj zabezpečovať prepravu týchto občanov do zdravotníckych zariadení podľa potreby a požiadavky.

c) Linka dôvery

Služby Linky dôvery sú zabezpečované pracovníkmi Humanitnej spoločnosti Prijatie v rámci výkonu sociálnej prevencie a poradenstva len v pracovnej dobe, a to pondelok až piatok od 8 – 16 hod. Službu na linke dôvery zabezpečujú sociálni pracovníci a pracovníci z oblasti duševného zdravia (psychiatri, psychológovia) na báze dobrovoľnosti a bezplatnosti. Režijné náklady na prevádzku sú hradené zo sociálnych zdrojov VÚC.

d) Záchytka

V súčasnom období takéto zariadenie na území mesta a v blízkom okolí neexistuje. Po dohode s ďalšími mestami v okolí, mala pre občanov zo Spišskej Novej Vsi zabezpečovať túto službu krízovej intervencie NsP v Levoči (za dohodnutú ročnú finančnú dotáciu), posledné informácie hovoria o tom, že k uvedenej dohode nedošlo.

3.7.2. Zdravotnícka infraštruktúra

Nemocnica v Sp. Novej Vsi bola stavaná v rokoch 1976 – 1985 a je v užívaní už viac ako 20 rokov. V transformačnom procese prešla nemocnica mnohými zmenami aj stavebno-technickými úpravami avšak bez dôraznejších či radikálnejších aj stavebno-technických zásahov. Objekt sa nachádza na severozápadnom okraji mesta na viditeľnom vyvýšenom mieste najmä pri východnom vstupe do mesta od hlavných dvoch východoslovenských metropol a to od Košíc a Prešova. Rozprestiera sa na úpätí Modrého vrchu

– ktorý je vyhľadávaným miestom pre krátkodobú rekreáciu najmä obyvateľov mesta Spišská Nová Ves, ale aj okolitých obcí. Tiež je chránenou lokalitou v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny.

Nemocnica s poliklinikou Spišská Nová Ves ako nemocnica II. typu poskytuje zdravotné služby pre spádovú oblasť stredného Spiša – pre 72 tis. obyvateľov, pritom najvzdialenejšia lokalita patriaca tejto oblasti – Mlynky – Biele Vody je vzdialená až 32 km.

Táto oblasť pokrýva aj turisticky atraktívny Slovenský raj a služby nemocnice najmä v čase sezóny cestovného ruchu využívajú aj návštevníci tohto územia, ich počet je okolo 800 tis. ročne, v NsP Spišská Nová Ves bolo ošetrovaných v predchádzajúcom roku viac ako 150 zahraničných turistov.

Pre rozšírenú spádovú oblasť pre 150 tis. obyvateľov (NsP Levoča, Krompachy, Gelnica) poskytuje služby:

- úsek patologického novorodenca (súčasť detského oddelenia)
- oddelenie klinickej mikrobiológie
- fyziatricko – rehabilitačné lôžkové oddelenie,
- genetické laboratórium a ambulancia poskytujú služby pre spádovú oblasť 350 tis. obyvateľov (NsP Levoča, Krompachy, Gelnica, Poprad, Kežmarok, Stará Ľubovňa).

Nemocnica s poliklinikou Spišská Nová Ves je umiestnená v dvoch objektoch:

V hlavnom areáli na Jánskeho ulici sú umiestnené lôžkové oddelenia, oddelenia spoločných vyšetrovacích zložiek, ambulancie, lekáreň nemocničná i verejná. Časť poskytovaných služieb je zabezpečovaná neštátnymi zdravotníckymi zariadeniami, ktoré majú prenajaté priestory v tejto budove.

V hlavnej budove nemocnice sú v súčasnosti nevyužívané priestory o výmere 899 m² – pôvodne slúžiace hematologicko-transfúznemu oddeleniu, ktorého laboratórna časť bola premiestnená do predimenzovaných priestorov biochemického laboratória a transfúzna časť s hematologickou ambulanciou do priestorov uvoľnených odchodom odštatnených ambulancií do vlastných priestorov. Jedná sa o priestory na druhom nadzemnom podlaží s inžinierskymi sieťami – zdravotníckou, ústredným kúrením, elektroinštaláciou, rozvodom medicínálnych plynov, telefónnym vedením.

Súčasťou nemocnice je aj gynekologicko – pôrodnické oddelenie a novorodenecké lôžka umiestnené v samostatnom objekte v centre mesta vo vzdialenosti 3 km od hlavného areálu nemocnice, s čím sú spojené mnohé nevýhody a problémy vyplývajúce z dislokácie gynekologicko – pôrodnického oddelenia.

V súčasnosti v nemocnici existuje zastaraný nemocničný informačný systém s napojením na oddelenia, nemocničnú lekáreň, laboratória a centrálnu evidenciu hospitalizovaných v náväznosti na štatistiku a hlavne vykazovanie pre zdravotné poisťovne. V hlavnej budove existuje napojenie na internet.

Obložnosť a ošetrovacía doba lôžkových oddelení NsP Spišská Nová Ves

Tabuľka č. 36 - Obložnosť oddelení v % za obdobie 01 – 09/2003 a 01 – 09/2004

oddelenie / obložnosť v %	01 – 09/2003	01 – 09/2004
interné	76	89,6
detské	68,56	73,06
gynekologicko – pôrodnické	61,73	62,97
novorodenecké	69,94	74,01
chirurgické	63,73	67,63
OAIM	80,13	76,46
FRO	79,85	90,17
ODCH	72,76	76,02

Zdroj: interné materiály NsP SNV

Tabuľka č. 37 - Priemerná ošetrovacia doba za obdobie 01 – 09/2003 a 01 – 09/2004 a % nárast, resp. pokles obložnosti

oddelenie / ošetrov. doba	01 – 09/2003	01 – 09/2004	nárast, resp. pokles v %
interné	7,23	7,47	13,6
detské	8,16	7,88	4,5
gynekologicko – pôrodnické	5,46	5,21	1,24
novorodenecké	4,43	4,41	4,07
chirurgické	6,65	6,63	3,9
OAIM	5,74	7,32	-3,67
FRO	15,58	13,78	10,32
ODCH	21,57	20,72	3,26

Zdroj: interné materiály NsP SNV

Priemerná obložnosť je na internom oddelení, OAIM, novorodeneckom oddelení, oddelení dlhodobých chorých a rehabilitačnom oddelení vyššia ako priemerné údaje za tieto oddelenia na Slovensku, na ostatných oddeleniach je na úrovni celoslovenského priemeru.

Priemerná ošetrovacia doba je v NsP Spišská Nová Ves nižšia ako celoslovenský priemer na internom, gynekologicko-pôrodnickom, chirurgickom a novorodeneckom oddelení. Na detskom oddelení je vyššia, pretože na oddelení je úsek patologických novorodencov, na ktorom je priemerná ošetrovacia doba podstatne vyššia. Vyššia priemerná ošetrovacia doba je aj na OAIM a rehabilitačnom oddelení.

V Spišskej Novej Vsi sa nachádzajú ďalšie zdravotnícke zariadenia nasledovne:

1. 130 neštátnych zdravotníckych zariadení – ambulancií
2. 1 súkromná zubná ambulancia
3. 1 súkromná interná ambulancia
4. 7 štátnych ambulancií
5. Štátny zdravotný ústav má v rámci oddelenia mikrobiológie životného prostredia k dispozícii štyri laboratória
 1. laboratórium mikrobiológie požívatín a predmetov bežného užívania
 2. laboratórium mikrobiológie a biológie vôd
 3. laboratórium pre vyšetrovanie dekontaminácie prostredia
 4. laboratórium so sterilným boxom

3.7.3. Technická infraštruktúra

Železničná doprava

Súčasná technická úroveň železničnej infraštruktúry nevytvára dostatočné predpoklady na poskytovanie kvalitných služieb a na zapojenie sa do medzinárodného dopravného trhu. Po technickej stránke je totiž hlavným nedostatkom železničnej infraštruktúry nízka úroveň traťových rýchlostí, ktorá dosahuje maximálne 120 km/h a len výnimočne na trati Kúty - Bratislava 140 km/h. Iba 8,4 percenta tratí z celkovej dĺžky 3 661,749 km vyhovuje rýchlosti 120 km/hod a 17,9 percenta tratí rýchlosti 100 km/hod. Výrazné zvýšenie kvality železničnej infraštruktúry na úroveň európskych vyspelých železníc môže byť zabezpečené len modernizáciou a rekonštrukciou tratí, železničných uzlov a umelých stavieb so súbežnou inováciou zabezpečovacích systémov a systémov riadenia dopravy na rozhodujúcich úsekoch siete ŽSR.

Rozvoj železničnej infraštruktúry Slovenskej republiky vychádza zo základných medzinárodných dohôd AGC (Európska dohoda o medzinárodných železničných magistrálach) a AGTC (Európska dohoda o najdôležitejších trasách medzinárodnej kombinovanej dopravy a súvisiacich objektoch). So začlenením siete ŽSR do európskych dopravných ciest ŽSR zároveň prevzali i povinnosť rešpektovať medzinárodné dohody a technické požiadavky, ktoré zaručujú možnosť ďalšieho rozvoja a kompatibilitu s okolitými železničnými správami.

Cez Spišskú Novú Ves vedie Koridor číslo V: Bratislava - Žilina - Čierna n/T - štátna hranica Slovensko/Ukrajina - Lvov

Slovenská vetva je dlhá 536,2 km, vedie od Bratislavy cez Žilinu a Košice až do Čiernej nad Tisou. V prvej časti modernizácie sa uvažuje realizovať úsek Bratislava - Žilina, aby sa jeho spojením s koridorom VI na trase Žilina - Čadca - Skalité štátna hranica dosiahlo prepojenie sever - juh do roku 2006. V druhej časti po roku 2006 bude modernizácia pokračovať v úseku Žilina - Košice a následne v tretej časti z Košíc do Čiernej nad Tisou.

Na úseku Bratislava - Žilina sa dosiahne maximálna rýchlosť 160 km/h, zo Žiliny do Košíc bude maximálna rýchlosť 120 km/h a kde to miestne pomery dovoľia do 140 km/h. Z Košíc do Čiernej nad Tisou bude tiež možné dosiahnuť rýchlosť 160 km/h. Nižšia traťová rýchlosť bude ponechaná len v náročných úsekoch, ktoré by si vyžadovali neprimerané zvýšenie investičných nákladov.

V rámci modernizácie sa vykonajú aj ďalšie úpravy staníc a zastávok: predĺženie koľají v staniciach, mimoúrovňové prístupy na nástupištia, rekonštrukcie staníc pre umožnenie prechodu vlaku traťovou rýchlosťou, vybudovanie mimoúrovňových krížení železnice s pozemnými komunikáciami, bezbariérové prístupy a pod.

Realizácia prác na koridore je zabezpečovaná prípravou jednotlivých vzájomne na seba nadväzujúcich úsekov, ktoré spĺňajú podmienky spolufinancovania z medzinárodných finančných inštitúcií. Ide o najzaťaženejšie úseky tratí spájajúce priemyselné centrá Slovenskej republiky a úseky s najvyšším objemom tranzitných prepráv v smere východ - západ.

Tab. č. 38 - Plánované investície do modernizácie železničnej siete

Úsek	Dĺžka úseku (km)	Orien. inves. náklady v mil. Sk	Predpokladaný termín realizácie
Bratislava Rača – Trnava	41,6	7 894	do roku 2006
Trnava – Nové Mesto n/V	55	7 137	do roku 2006 po Piešťany do roku 2010 po Nové Mesto n/V
Nové Mesto n/V. – Púchov	57,5	7 608	do roku 2006
Púchov - Žilina	45	12 200	do roku 2006
Žilina - Ružomberok	57		po roku 2006
Ružomberok-Kráľová Lehota	42		po roku 2006

Kráľová Lehota - Poprad	42	21 177	po roku 2006
Poprad - Spišská Nová Ves	26		po roku 2006
Spišská Nová Ves - Margecany	40		po roku 2006
Margecany - Košice	35		po roku 2006
Košice - Michalany	48	12 085	po roku 2006
Michalany - Čierna nad Tisou	47		po roku 2006
Celkom	566,2	59 705	

Zdroj: oficiálna internetová stránka ŽSR

V časovom horizonte 2000 - 2007 je zabezpečovaná aj príprava a následne realizácia úseku (uvedené sú aj rozpočtové náklady):

- Žilina - Košice, modernizácia trate - rozpočtové náklady stavby sú stanovené štúdiou na 21,177 mld. Sk,

Celková úroveň železničnej stanice v Spišskej Novej Vsi už nezodpovedá štandardným podmienkam na vybavenie cestujúcej verejnosti, a to najmä v súvislosti s tým, že Spišská Nová Ves je vstupnou bránou pre turistov smerujúcich do Slovenského raja. Správa železničných tratí a stavieb Spišská Nová Ves reagovala na súhrn viacerých negatívnych okolností a po diskusii v odborných kruhoch dala vypracovať štúdiu čiastočnej rekonštrukcie budovy.

Vyššie storočná budova železničnej stanice v Spišskej Novej Vsi svojím usporiadaním a možnosťami dáva predpoklad pre poskytovanie služieb, t.j. spracovanie vozňových zásielok na Spiši. V rámci pracovísk nákl. prepravy sa sústreďuje najmä na drevnú hmotu a na rezivo. Služby železnice takto využívajú viacerí miestni prepravcovia.

Miestny význam má **trať č. 186 Levoča – Spišská Nová Ves**, dlhá 13 km, ktorá zabezpečovala najmä osobnú dopravu až do februára 2003 (kedy bola zrušená osobná preprava).

Je neelektrifikovaná, jednokoľajová s regionálnym významom, s maximálnou traťovou rýchlosťou 60 km/h a rozhodujúcim spádom 1,1-1,2 ‰

Cestná doprava

Mesto Spišská Nová Ves sa nachádza 10 km od cesty č. 18 - 1. triedy E50, smer Žilina – Poprad – Levoča – Prešov. Napája sa na ňu cestou č. 536 vo Spišskom Štvrtku. V regióne nie je viac ciest 1. triedy, len relatívne hustá sieť ciest II. triedy, z ktorých viac ako polovica je nevyhovujúcej kvality. Významnou je tiež cesta č. 547, smer Jaklovce – Košice a cesta č. 549, smer Mníšek nad Hnilcom – Smolník – Rožňava.

Miestne komunikácie (MK), ktoré sú súčasťou dopravného vybavenia sídelného útvaru, vytvárajú dopravné spojenie v jeho záujmovom území a podľa urbanisticko – dopravnej funkcie sa triedia na rýchlostné, zberné, obslužné, nemotoristické.

Účelové komunikácie, t.j. pozemné komunikácie umožňujú dopravné spojenie výrobného závodu, uzavretých priestorov, osamelých objektov a pod. so sieťou pozemných komunikácií, napr. aj poľné a lesné cesty. Vytvárajú dopravné spojenie vnútri uzavretých priestorov a objektov. Účelové komunikácie sa členia na:

- verejné
- neverejné
- čiastočne neprístupné verejnej premávke

Autobusovú dopravu zabezpečuje Košická dopravná spoločnosť Košice a.s., OZ Spišská Nová Ves, ktorá prevádzkuje svoju činnosť so zastaraným vozovým parkom v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov. Linky mestskej hromadnej dopravy spájajú jednotlivé časti mesta, a tak je zabezpečovaná doprava

obyvateľov z jednotlivých sídlisk do centra mesta, ale i do okrajových častí, kde sa nachádzajú niektoré dôležité inštitúcie – nemocnica s poliklinikou, železničná stanica, EMBRACO Slovakia, Pilvud. OZ zabezpečuje osobnú prepravu i medzi prímestskými časťami a centrom mesta (AS Sp. Nová Ves – sídlisko Východ – Ferčekovce – Novoveská Huta, Sídl. Západ – Skladový areál – SPTŠ – ZŠ Lipová). Okrem hlavného prepravcu dopravné služby zabezpečujú SPEEDTOUR, ROŠERO – P, SETEZA, cestovné kancelárie a taxi služby. Najväčšou súkromnou prepravnou kanceláriou v meste Spišská Nová Ves je SPEEDTOUR s.r.o. a ROŠERO – P, ktoré zabezpečujú aj nepravidelnú autobusovú dopravu.

V Spišskej Novej Vsi nie je letisko s medzinárodným štatútom, existuje tu len športové letisko, ktoré je využívané miestnym aeroklubom, kde v prípade záujmu je možnosť poskytnutia vyhladkových letov do bližšieho i vzdialenejšieho okolia, ale je možné jeho využitie na pristávanie súkromných lietadiel a helikoptér.

Najbližšie lietadlové dopravné spojenie je možné z Popradu (25 km) a z Košíc (75 km). V súčasnosti je letisko Poprad-Tatry cieľom pravidelných letov z/do Bratislavy a Prahy (SkyEurope Airlines), medzinárodných charterových letov z Ruska, Ukrajiny, Nemecka a Bulharska, ako aj súkromných a obchodných letov všeobecného letectva. Viaceré lietadlá, pôvodne smerujúce na iné slovenské letiská, využívajú popradské letisko v prípade zlých poveternostných podmienok v mieste ich pôvodného určenia.

Podobne letisko v Košiciach, ktoré je druhé najväčšie na Slovensku zaznamenalo nárast objemu prepravy cestujúcich, zabezpečuje pravidelné spojenie s Bratislavou, Prahou, Viedňou a Popradom-Tatrami, pričom takisto prevádzkuje charterové lety hlavne v letnej turistickej sezóne (Grécko, Turecko, Tunis, Egypt apod.)

Vzhľadom na veľkosť toku rieky Hornád tu nie je možnosť využívať vodnú dopravu.

Elektrické siete

Územie je pokryté rozvodmi a možnosťami dodávok elektrickej energie . Prechádza ním vedenie VN 22kV a nachádza sa tu aj elektrická rozvodňa. Čo sa týka dodávok elektrickej energie, inštalovaný výkon je dostačujúci. Rozvodné závody uskutočňujú periodické opravy a posilňovanie prenosových systémov. V meste je elektrická rozvodná stanica 110/22 kV Spiš. Nová Ves – Štrkovisko, kde sú napojené vedenia i pre okolité mestá (Levoča, Kežmarok).

Telekomunikácie

Mesto je súčasťou Regionálneho centra sieťovej infraštruktúry Košice. Telefónni účastníci sú pripojení miestnou tlf. sieťou na digitálnu telefónnu ústredňu Spišská Nová Ves typu EWSD od firmy Siemens. Kapacita tejto ústredne je roz distribuovaná na 5 miestach v rámci mesta. Pevná sieť je vybudovaná a vybavená ústredňami, domovými prípojkami a sieťou telefónnych automatov s možnosťou volania aj do zahraničia.

Hustota telefónnych staníc je v súčasnosti 23 %, telefonizácia bytov je 23 % a hustota ISDN je 2%.

Zámerom spoločnosti Slovak Telecom a.s. je plne uspokojiť požiadavky zákazníkov v celom sortimente ponúkaných služieb s dôrazom na služby internetu a širokopásmové služby. Pre dosiahnutie cieľov spoločnosti je nevyhnutná spolupráca samosprávy, ktorá má rozhodovaciu právomoc pri územných konaniach.

EuroTel Bratislava, a.s. je vedúcou telekomunikačnou spoločnosťou na Slovensku, ktorá poskytuje služby mobilnej komunikácie a prevádzkuje služby dátových sietí..

EuroTel Bratislava prevádzkuje tri siete - digitálnu sieť GSM (900 a 1800 MHz), verejnú dátovú sieť VDS a analógovú sieť NMT. Prevádzka siete GSM vybudovaná technológiou Ericsson GSM sa začala v roku 1997. Prevádzka siete NMT 450 MHz sa na Slovensku datuje od roku 1991. Poskytovanie služieb dátových sietí je založené na medzinárodných štandardoch v spolupráci s významnými svetovými spoločnosťami ako sú Nortel Networks, Cisco Systems a Motorola ING. V rámci Verejnej dátovej siete EuroTel poskytuje prenos dát, internetové služby, komunikáciu cez satelit, medzinárodné prepojenia, virtuálne privátne siete, služby s pridanou hodnotou a pod. EuroTel prináša zákazníkovi výhody modernej komunikácie so širokým využitím komplexných služieb a synergických výhod sietí. Služby s pridanou hodnotou sa stále

viac stávajú populárnymi aj u bežných užívateľov mobilných telefónov. EuroTel ponúka výkonné a rýchle spojenie, kvalitné služby a nadštandardnú starostlivosť o zákazníkov. EuroTel Bratislava je spoločným podnikom **Slovak Telecom** (majoritným vlastníkom je **Deutsche Telecom AG**), ktoré vlastní 51 % a amerického konzorcia Atlantic West B.V. so 49 %, ktoré je spoločným podnikom **Verizon Communications** a **AT&T Wireless Services, Inc.**

Orange Slovensko od roku 1997, ako prvý mobilný operátor na Slovensku začal prevádzkovať digitálnu mobilnú sieť štandardu GSM na frekvencii 900 MHz. 15. novembra 1999 spustil aj komerčnú prevádzku mobilnej siete na frekvenčnom pásme 1800 MHz. Od 27.3.2002 poskytuje svoje služby pod značkou Orange a obchodné meno spoločnosti je od tohto dátumu Orange Slovensko, a.s. V súčasnosti je nielen najväčším poskytovateľom mobilných telekomunikačných služieb, ale aj najväčším telekomunikačným operátorom v počte zákazníkov na Slovensku. 64 % akcií Orange Slovensko vlastní spoločnosť Orange S.A., ktorej väčšinovým majiteľom je spoločnosť France Telecom. Zvyšné akcie Orange Slovensko vlastní súkromní finanční investori a Európska banka pre obnovu a rozvoj.

Spoločnosť Orange Slovensko svojim signálom v súčasnosti pokrýva 82% územia mesta a 90% územia okresu Spišská Nová Ves. SIM karty spoločnosti Orange Slovensko využíva približne 40% obyvateľov okresu Spišská Nová Ves. Mesto je v súčasnosti pokryté 5 základňovými vysielacími stanicami spoločnosti, pričom na rok 2005 sa pripravuje výstavba ďalšieho pylónového riešenia pre časť Novoveská Huta.

Okrem pokrytia signálom GSM je v meste Spišská Nová Ves dostupná aj optická telekomunikačná infraštruktúra spoločnosti Orange Slovensko.

Okrem klasického pokrytia televíznym a rozhlasovým signálom, v meste je možné pripojiť sa na káblovú sieť UPC. Prostredníctvom káblovej televízie šíri svoje pravidelné vysielanie i mestská televízia Reduta.

Zdroje vody využívané pre skupinový vodovod

Mesto Spišská Nová Ves spolu s ďalšími sídlami okresu je napojené na Spišsko-popradskú vodárenskú sústavu (zdroje z Liptovskej Tepličky, v Spišskom Bystrom a pri Hrabušiciach). V katastri mesta sa nachádzajú menšie vodné zdroje nad Novoveskou Hutou.

Plynofikácia

Hlavný napájacím vedením zemného plynu pre okres Spišská Nová Ves je VTL plynovod Drienovská Nová Ves – Tatranská Štrba a napojenie na Považský systém Maležnice – Žilina.

Tab. č. 39 - Vybavenie trvale obývaných bytov

Počet trvale obývaných bytov 11 833 z toho:							
S plynom		S kúrením		S vodovodom		S kanalizáciou	
- zo siete	10 606	- ústredné diaľkové	8 516	- v byte	11 598	- prípojka na kanal.sieť	11 574
				- mimo bytu	44		
		- ústredné lokálne	1 824	- bez vodovodu	26	- septik	159
		- etážové	393	- nezistené	165	- so splach. záchodom	11 625
		- kachle	214			- s kúpeľňou alebo sprch. kútom	11 599
		- iné	865				

Zdroj: Emkobel, a.s.

Tab. č. 40 - Vybavenie trvale obývaných domov

Počet trvale obývaných domov 2 503 z toho:					
S plynom		S vodovodom		S kanalizáciou	
- zavedený	2 079	- z verejnej siete	2 368	- prípojka na sieť	2 294
- nezavedený	378	- domáci	73	- septik	124
- nezistené	46	- nezavedený	19	- bez kanalizácie	47
		- nezistené	43	- nezistené	38

Zdroj: Emkobel, a.s.

Na základe štatistického zisťovania v roku 2001 v meste Spišská Nová Ves bolo:

- 90 % trvale obývaných bytov a 83% trvale obývaných domov pripojených na vedenie na plynu.
- 98 % bytov a 95 % domov pripojených na mestský vodovod,
- 98 % bytov a 92 % domov pripojených na verejnú kanalizáciu

EMKOBEL - akciová spoločnosť Spišská Nová Ves je obchodná spoločnosť s komunálnou kapitálovou účasťou. Jediným akcionárom a vlastníkom je mesto Spišská Nová Ves. Táto spoločnosť vznikla v novembri r. 1996 zápisom do obchodného registra Okresného súdu Košice I a prevzatím správy tepelného hospodárstva mesta.

Hlavným predmetom podnikania je výroba a dodávka tepla a tepelnej úžitkovej vody pre bytové a nebytové priestory v meste, vedľajším - výroba a dodávka elektrickej energie z kogeneračných jednotiek prevažne do verejnej siete, montáž meradiel tepla, teplej i studenej vody, poradenské služby v oblasti výroby, dodávky, merania a regulácie tepla, obchodné služby v oblasti kúpy a predaja energetických zariadení na výrobu tepla a teplej úžitkovej vody (TÚV), oprava a údržba tlakových zariadení v rozsahu bezpečnostné zariadenia, zabráňujúce prekročeniu najvyššieho pretlaku a zámočnicke práce.

Pre tento účel má nájomnou zmluvou **prenajatý majetok tepelno-energetického komplexu mesta Spišská Nová Ves**, s ktorým podniká a zabezpečuje jeho modernizáciu. Na základe licencie MH SR č. 2000 ET 0503 spravuje 22 plynových kotolní s celkovým inštalovaným výkonom 120 MW (jednotlivo od 1 do 10 MW), 18,3 km teplovodných rozvodov a v dvoch kotolniach i kogeneračné jednotky na združenú výrobu tepla a elektrickej energie o celkovom výkone 0,55 MW elektrickej a 0,89 MW tepelnej energie. Ročne predáva okolo 500 tisíc GJ tepla na vykurovanie a ohrev TÚV, cca. 460 tisíc m³ TÚV a 3500 MWh elektrickej energie do verejnej siete i pre vlastnú spotrebu. Teplo a TÚV dodáva do cca. 9200 bytov a do škôl, administratívnych budov i pre ostatnú infraštruktúru mesta pre jeho cca. 28 tisíc obyvateľov. Zamestnáva celkom 53 pracovníkov, z toho 40 priamo vo výrobe a službách. Právni predchodcovia firmy boli EMKO - mestský podnik tepelného hospodárstva Spišská Nová Ves, ktorý vznikol z Okresného podniku bytového hospodárstva 1.1.1992 na základe zákona č. 138/91 Zb. o majetku obcí a EMKO s.r.o. Spišská Nová Ves s majoritnou účasťou mesta, na ktorú sa predchádzajúci podnik od 1. 1. 1994 transformoval. **Od 1. 1. 1997 mesto správou svojho tepelného hospodárstva poverilo EMKOBEL a.s. Spišská Nová Ves s majoritnou 90 %-tnou zahraničnou kapitálovou účasťou**, ktorá sa pre tento účel vytvorila. Na prelome rokov 1998 - 99 akcionári odstúpili od zmluvy o správe TZ a mesto od nich odkúpilo všetky akcie EMKOBEL a.s., čím sa stalo jediným akcionárom spoločnosti. Tento stav sa k dnešnému dňu nezmenil. Stav tepelného hospodárstva mesta bol v čase jeho prevzatia do správy firmou EMKO v roku 1992 neuspokojivý. Z 25 tepelných zariadení boli v prevádzke 4 staré uhľové kotolne a 5 výmenníkových staníc s vekom okolo 30 rokov a bez akejkoľvek regulácie a aj časť prevádzkovaných plynových kotolní malo zastaranú technológiu. Požiadavkám na hospodárnu prevádzku nevyhovovali ani niektoré tepelné rozvody, hlavne parovod.

Nepretržitý proces modernizácie a zavádzania nových technológií sa prejavil i v priaznivom poklese výroby a spotreby tepla a TÚV a nákladov na ich výrobu, ako aj v zlepšení využitia výrobných kapacít. V drsných klimatických podmienkach Spiša firma dosiahla pokles mernej spotreby tepla na vykurovanie

z úrovne okolo 0,9 GJ/m² v roku 1992 až pod hranicu 0,6 GJ/m² vykurovanej plochy v roku 2002. Rovnako priaznivé sú aj ukazovatele mernej spotreby tepla na ohrev TÚV i účinnosti tepelných zariadení a sekundárnych vykurovacích rozvodov. Ukázala sa aj opodstatnenosť kogeneračných jednotiek v komunálnych podmienkach, ich prevádzka s výraznou efektivitou umožnila tržbami za v nich vyrobenú elektrickú energiu nezanedbateľne znížiť cenu tepla a zabezpečiť dobrú návratnosť tejto investície.

Na dobrej úrovni je i spolupráca so správcami a vlastníckmi teplom a TÚV zásobovaných objektov. Hlavné Bytové družstvo, ktoré odoberá cca. 50% výroby tepla a TÚV postupne zabezpečilo termostatizáciu bytov a v súčinnosti s firmou aj hydraulické vyregulovanie ÚK a TÚV v jednotlivých objektoch. Dobré výsledky zatepľovania bytových domov, ktoré sa v meste realizovali, ako aj horeuvedená regulácia a izolácia potrubí v objektoch a z toho vyplývajúca úspora v spotrebe tepla sú presvedčivým argumentom pri vykonávaní osvetovej činnosti firemnými pracovníkmi v oblasti vykurovania a dodávky TÚV.

Tepelnoenergetický komplex mesta Spišská Nová Ves v správe Emkobel a.s. Spišská Nová Ves k 1. 4. 2004.

Emkobel a.s. spravuje 22 plynových kotolní o celkovom inštalovanom výkone 118,5 MW, jednotlivo:

Tab. č. 41 - Prehľad plynových kotolní a ich výkonu v Spišskej Novej Vsi

P.č.	Názov TZ	Vek TZ modernizácia	Výkon MW	Počet kotlov	Predohrev TÚV	Ohrev TÚV	Dĺžka SVR (m)	Vek SVR modernizácia
1.	MIER 1	1973 1995 1999 2002 2003	4,36	3	Termokondenzátory 2ks	Doskový výmenník	824	1973 1995
2.	MIER 2	1973 1999	3,94	3	-	Bojlery	652	1973
3.	MIER 3	1974 1999	4,5	3	-	Bojlery	729	1989
4.	MIER 4	1974	5,75	5	-	Bojlery	816	1974 1997
5.	MIER 5	1976	9,82	5	-	Bojlery	1516	1976
6.	MIER 6	1979	8,6	5	-	Bojlery	1008	1979
7.	Východ	1981	7,44	4	-	Bojlery	1063	1981 1995
8.	Východ	1981	7,44	4	-	Bojlery	756	1981
9.	Hviezd	1990 2002	7,84	5	Termokond. 1 ks	Doskový výmenník	1683	1964 1992 1995
10.	Západ 1	1983 2003	6,8	4	-	Doskový výmenník	1190	1983
11.	Západ 2	1986 2003	6,8	4	-	Doskový výmenník	721	1986
12.	Západ 3	1985	6,8	4	-	Bojlery	983	1985
13.	ONV	1984	6,19	5	-	Bojlery	694	1984 2003
14.	Banická	1993	2,68	4	Termokond. 1 ks	Doskový výmenník	410	1964 1995
15.	Hurbanov	1994	0,63	3	-	Bojlery	257	1994 1995

16.	Levočská	1995	1,26	3	-	Bojlery	173	1972
17.	Fabíniho	1993 2002	2,44	3	Termokond. 1 ks	Bojlery	221	1993 2003
18.	Šoltésova	1988 2003	5,64	4	Termokond. 1 ks	Doskový výmenník	798	1968 1988 1993
19.	PKT 1	1996	3,6	3	Termokond. 3 ks	Doskový výmenník	500	1971
20.	PKT 2	1996	7,82	3 2 KGJ	Termokond. 3 ks	Doskový výmenník	1552	1971 1997
21.	PKT 3	1996	5	3	Termokond. 3 ks	Doskový výmenník	1455	1965
22.	Rázusova	2000	3,08	3 1 KGJ	-	DVS 23 ks	1003	2000
Spolu			118,43	80 3KGJ	15 ks		19005	

Celková dĺžka SVR je 19 km.

Poznámka:

TZ - Tepelné zariadenie

SVR - sekundárny vykurovací rozvod ústredného kúrenia a úžitkovej vody

DVS - domové výmenníkové stanice

KGJ - kogeneračné jednotky

Všetky plynové kotolne sú obsadené nízkoteplotnými kotlami a plynovými horákmi **s garantovanou účinnosťou nad 88 %**, pričom skutočná dosahovaná účinnosť za posledné 3 roky je 91 až 92% v priemere za všetky kotolne, jednotlivo od 88 do 95%. V kotolniach PKT-2 a Rázusova sú inštalované i kogeneračné jednotky (plynové motory s generátorom) na združenú výrobu tepla a elektriny o celkovom inštalovanom výkone 0,55 MWelekt. a 0,89 MWtepel.

Za roky 1992-2003 sa do modernizácie tepelného hospodárstva investovalo viac než 200 mil. Sk. Technický stav kotolní je dobrý, staré kotlové jednotky s nízkou účinnosťou sa vymenili, avšak je potrebné pokračovať v modernizácii ohrevu TÚV cestou predohrevu v termokondenzátoroch a ohrevu v doskových výmenníkoch.

Problémom je vek niektorých sekundárnych vykurovacích rozvodov už na hranici životnosti, najmä v okruhoch kotolne PKT-3 na sídlisku Tarča, kotolne Banická a kotolne Šoltésova. I keď sa tu, ale i v niektorých ďalších okruhoch kotolní, vykonala čiastková rekonštrukcia rozvodov na moderné bezkánalové predizolované potrubie, **pokračovanie v ďalšej rekonštrukcii je nevyhnutné.**

Tab. č. 42 - Zásobovanie mesta teplom

Rok	Ročná spotreba tepla v GJ			Ročná spotreba TÚV v m³
	celkom	Na ÚK	Na ohrev TÚV	
2001	505 770	375 780	129 990	452 890
2002	498 020	372 240	125 780	431 825
2003	481 620	362 750	118 870	394 991

Poznámka: ÚK – ústredné vykurovanie z centrálnych zdrojov; TÚV – teplá úžitková voda
Zdroj: Emkobel, a.s.

Spotreba tepla je závislá na klimatických podmienkach v tom ktorom roku a od zmeny počtu odberateľov (zmena vykurovanej plochy, zmena odberu TÚV) a tiež od správania sa odberateľov (šetrenie teplom a zníženie odberu TÚV vzhľadom na stúpajúce ceny tepla).

Tab. č. 43 - Rozdelenie spotreby tepla a TÚV podľa odberateľov

Odberateľ	Spotreba tepla GJ v %			Spotreba vody na TÚV v %
	Na ÚK	Na TÚV	celkom	
Bytové domy, byty	58	25	83	98,2
Školy – ZŠ, MŠ v správe mesta	5,5	0,1	5,6	0,1
Školy – SOU, gymnáz., univerzita	1,1	0,1	1,2	0,5
Úrady	2	0,1	2,1	0,2
Obchody	1,1	0,1	1,2	0,2
Dom dôchodcov, Charita	1,3	0,1	1,4	0,3
Divadlo, MKC	0,6	-	0,6	-
Športový areál	2,3	-	2,3	-
Ostatné – podniky	2,4	0,2	2,6	0,5
SPOLU	74,30%	25,70%	100%	100%

Zdroj: Emkobel, a.s.

Najväčším odberateľom tepla zo sústavy centrálného zásobovania teplom je Bytové družstvo Spišská Nová Ves, ktoré spotrebuje až 45 % z celkového predaného tepla a až 60% predanej TÚV.

Problémy, ktoré je potrebné riešiť

1. Napriek stále dobrým technickým výsledkom prevádzky KGJ po zvýšení ceny plynu od 1. 1. 2003 o 40 % a výkupných cien vyrobenej elektrickej energie len o 4 %, sa prevádzka kGJ dostala do straty a jej využitie v komunálnej energetike je nezaujímavé. Riešenie je v kompetencii štátu – prejavom záujmu o takúto výrobu úpravou regulovaných výkupných cien elektriny. Možnosti riešenie spoločnosťou z technického i legislatívneho hľadiska prakticky neexistujú.
2. **Pri meraní spotreby TÚV medzi nameranou spotrebou v tepelnom zdroji a sumou spotrieb nameraných bytovými vodomermi vznikajú rozdiely.** Tieto rozdiely vznikajú v dôsledku dovolených chýb presnosti meradiel spotreby, nedovoleného ovplyvňovania meradiel odberateľmi a ojedinele i v dôsledku strát v rozvodoch TÚV, či už v správe dodávateľa alebo odberateľa.
Riešením je inštalácia meradiel spotreby TÚV na vstupoch do objektov, čím sa eventuálne rozdiely stanú výlučne vecou odberateľov a namerané straty v sekundárnych rozvodoch vecou dodávateľa. Povinnosť inštalácie takýchto meradiel sa pripravuje v novom zákone o tepelnom hospodárstve. Ďalšou možnosťou je zmena konštrukcie tepelných rozvodov s domovými výmenníkovými stanicami s veľmi vysokou investičnou náročnosťou.
3. **Zlou izoláciou vnútorných rozvodov TÚV v objektoch a ich hydraulickou nevyregulovanosťou narastá merná spotreba tepla na ohrev 1m³ TÚV.** Odstránenie týchto nedostatkov je však povinnosťou vlastníkov objektov. Tieto argumenty neuznáva Slovenská energetická agentúra, ktorá vykonáva audit tepelných zariadení a štátna energetická inšpekcia, ktorá vykonáva kontrolu energetickej efektívnosti a jej nedodržiavanie pokutujú.
4. Jedným z problémov je **odpájanie sa vlastníkov objektov zo sústavy centrálného zásobovania teplom**, čo je spôsobené deformovanou cenou vstupov na výrobu tepla, výhodnejšou pre maloodber. Avšak pri posudzovaní ekonomickej výhodnosti vlastného zdroja sa často zabúda na režijné náklady tohto zariadenia a tiež na náklady, ktoré vzniknú zo zmareného majetku sústavy CTZ, z ktorého boli doteraz

odpojené objekty teplom zásobované.

Riešením je liberalizácia regulovaných cien vstupných energií na výrobu tepla (maloodber – veľko-odber), udržanie konkurencieschopnej ceny tepla zo sústavy CTZ a zodpovednejší prístup zo strany stavebných úradov, vydávajúcich povolenia na odpojenie a výstavbu vlastného tepelného zdroja.

Bytový fond mesta

Mesto Spišská Nová Ves k. 30. 6. 2004 vlastní 607 bytových jednotiek, pričom

- 123 jednotlivých bytov sa nachádza v 59 bytových domoch, v ktorých mesto – ako pôvodný vlastník odpredalo všetky byty, o ktoré ich nájomcovia mali záujem a zároveň splňali podmienky zákona NRSR č. 182/1993 Z.Z. o vlastníctve bytov. Horeuvedené byty sú určené na odpredaj po splnení podmienok v zmysle zákona

Údržba objektov, v ktorých sa tieto byty nachádzajú, sa zabezpečuje prostredníctvom spoločenstiev vlastníkov bytov jednotlivých bytových domov.

- 472 bytov sa nachádza v šiestich bytových domoch
- 12 bytov sa nachádza v nebytových domoch mesta

Prehľad údajov o týchto bytoch je spracovaný do tabuľky, pričom:

a) bytové domy v položkách 1 – 7. sú domami s rómskym obyvateľstvom. Vzhľadom na negatívny prístup tamojších nájomcov k majetku, ktorý užívajú, tieto domy sú na pokraji užívateľskej nevhodnosti. Okrem toho ide o byty, ktorých nájomcovia sa nedoplatkami na nájomnom rozhodujúcou mierou podieľajú na celkovom objeme nedoplatkov. Z tohto dôvodu má mesto záujem (zámer) tieto byty odpredať, a to aj za cenu symbolických cenových podmienok.

b) rozhodujúci podiel jestvujúceho bytového fondu mesta predstavujú byty v bytových domoch uvedených v položkách 8. – 13. tabuľky. Z nich je najproblematickejším bytový dom Sadová č. 1., ktorý je užívaný v rozhodujúcej miere nájomcami, presunutými sem z iných bytových domov mesta. Stavebná údržba je tu vykonávaná iba v nevyhnutnom rozsahu.

Bytový dom na Levočskej č. 16 je využívaný na bývanie ľuďom, ktorým je poskytovaná opatrovateľská služba. Ide o technicky zachovalý objekt, avšak vzhľadom na jeho konštrukčný systém si vyžaduje v súčasnosti investíciu za cca 19,5 mil. Sk.

Tehlové domy na Fabíniho ulici sú užívané nájomcami v dôchodkovom veku. Na zabezpečenie ich štandardu v súlade s požiadavkami súčasnej doby si však objekt vyžaduje úpravy a investície.

Objekt na ul. Filinského 9 bol daný do užívania v roku 1996. Je pravdepodobné, že v priebehu tohto roka si najmenej 50 % tamojších nájomcov užívané byty odkúpi. V takom prípade prejde správa objektu – vrátane údržby na budúce spoločenstvo vlastníkov bytov.

Medza č. 6 („Panoráma“) je objektom po generálnej úprave z roku 2001, napriek tomu, vzhľadom na technické riešenie objektu – žiadúce sú ďalšie investície (prestrešenie a zateplenie terás)

c) zostávajúcich 12 bytov sa nachádza v pôvodných meštianskych domoch, u ktorých sa predpokladá, že budú odpredané ako súčasť týchto domov.

Tab. č. 44 - prehľad tržieb a nákladov za byty v nepredávaných bytových domoch - rok 2003

Por. č.	bytový dom	počet bytov	A: nájomné predp. r.2003	B: z toho uhradené	B/A (%)	C: náklady na opravy (1)	C/B (%)	D: Rozdiel B-C	D/B (%)	E: nedoplatok r. 2003 (2)	F: celkový k 31.1.2004 (3)
1.	Lesná 1 - 8	20	116 133,00	652	0,56	50 565,00	7 755,37	-49 913,00	-7 655,37	-115 481,00	-127 145,00
2.	Lesná 10 - 12	10	62 630,00	15 056,00	24,04	23 136,00	153,67	-8 080,00	-53,67	-47 574,00	-51 368,00
3.	Lesná 22	12	105 703,00	16 719,00	15,82	43 544,00	260,45	-26 825,00	-160,45	-141 409,00	-141 409,00
4.	Potočná 1 - 8	11	39 498,00	0	0	23 808,00	x	-23 808,00	x	-77 810,00	-146 592,00
5.	Potočná 10	9	85 708,00	491	0,57	23 804,00	4 848,07	-23 313,00	-4 748,07	-143 922,00	-167 595,00

6.	Potočná 11-14	24	149 282,00	12 428,00	8,33	55 555,00	447,01	-43 127,00	-347,01	-283 858,00	-350 756,00
7.	Potočná 15	12	113 260,00	7 550,00	6,67	24 933,00	330,24	-17 383,00	-230,24	-158 461,00	-197 573,00
	SUM: 1. - 7.:	98	672 214,00	52 896,00	7,87	245 345,00	463,83	-192 449,00	-363,83	-968 515,00	-1 182 438,00
	Podiel z celku:	20,25	13,92	1,4	---	13,34	---	---	---	46,28	41,78
8.	Levočská 16	84	847 396,00	844 052,00	99,61	368 270,00	43,63	475 782,00	56,37	-12 409,00	-21 896,00
9.	Fabíniho 4 - 9	72	719 877,00	708 224,00	98,38	293 101,00	41,39	415 123,00	58,61	-43 604,00	-83 064,00
10.	Fabíniho 24	18	186 180,00	150 051,00	80,59	51 621,00	34,4	98 430,00	65,6	-102 738,00	-139 780,00
11.	Sadová 1	56	475 672,00	334 056,00	70,23	339 703,00	101,69	-5 647,00	-1,69	-352 322,00	-563 192,00
12.	Filinského 9	62	923 650,00	776 673,00	84,09	212 891,00	27,41	563 782,00	72,59	-419 268,00	-629 876,00
13.	Medza 6	82	879 444,00	849 461,00	96,59	243 421,00	28,66	606 040,00	71,34	-90 992,00	-91 677,00
	SUM: 8. - 13.:	374	4 032 219,00	3 662 517,00	90,83	1 509 007,00	41,2	2 153 510,00	58,8	-1 021 333,00	-1 529 485,00
	Podiel z celku:	77,27	83,51	96,88	---	82,05	---	---	---	48,8	54,05
14.	B. Nemcovej 5	3	26 934,00	3 673,00	13,64	5 223,00	142,2	-1 550,00	-42,2	-40 980,00	-42 118,00
15.	Letná 52	4	43 571,00	34 131,00	78,33	70 350,00	206,12	-36 219,00	-106,12	-22 580,00	-25 886,00
16.	Letná 62	3	31 852,00	16 246,00	51	5 223,00	32,15	11 023,00	67,85	-25 926,00	-32 468,00
17.	Letná 63	1	9 750,00	9 750,00	100	1 739,00	17,84	8 011,00	82,16	0	0
18.	Zimná 55	1	12 152,00	1 101,00	9,06	2 251,00	204,45	-1 150,00	-104,45	-13 551,00	-17 485,00
	SUM: 14. - 18.:	12	124 259,00	64 901,00	52,23	84 786,00	130,64	-19 885,00	-30,64	-103 037,00	-117 957,00
		2,48	2,57	1,72	---	4,61	---	---	---	4,92	4,17
	SPOLU:	484	4 828 692,00	3 780 314,00	78,29	1 839 138,00	48,65	1 941 176,00	51,35	-2 092 885,00	-2 829 880,00
	Na jeden byt:		9 976,64	7 810,57	78,29	3 799,87	48,65	4 010,69	51,35	-4 324,14	-5 846,86

Zdroj: MsÚ Spišská Nová Ves, odd. evidencie majetku mesta

3.8. Organizácie mesta Spišská Nová Ves

3.8.1. Príspevkové organizácie

3.8.1.1. STEZ

Správa telovýchovných a energetických zariadení je príspevková organizácia, ktorú zriadilo mesto Spišská Nová Ves 1. 1. 1996 za účelom plnenia základných verejných funkcií. Vznikla oddelením od občianskeho združenia HK VTJ Spišská Nová Ves.

Jej hlavným predmetom činnosti bolo:

- správa tepelných zariadení mesta včítane rozvodov a HIM súvisiacich s prevádzkovaním týchto zariadení
- zabezpečovanie služieb spojených s prevádzkou športových zariadení, a to zimného štadióna, letného kúpaliska, krytej plavárne, športovej haly
- organizovanie a zabezpečovanie športových podujatí v meste
- prevádzkovanie zariadenia slúžiaceho na regeneráciu a rekondíciu

Od 1. 7. 1999 sa predmet hlavnej činnosti rozšíril o správu futbalového štadiónu a parkovísk pri športovej hale a futbalovom štadióne.

V súlade s uznesením Mestského zastupiteľstva zo dňa 25. 4. 2002 od 1. 7. 2002 STEZ začal s podnikateľskou činnosťou v oblasti ubytovacích, stravovacích služieb a pohostinskej činnosti. Od uvedeného dátumu bola uzavretá Zmluva o prenájme pre Šport spol. s.r.o. o prenájme ubytovacej časti a reštaurácie. Od 3. 6. 2004 STEZ začal prevádzkovať aj pohostinstvo Hokejka.

V januári 2004 STEZ ukončil správu tepelných zariadení a kotolne boli odovzdané mestu, zároveň sa zmenil aj názov organizácie na Správa telovýchovných zariadení. V júni 2004 bolo v rámci STEZ vytvorené Združenie športových klubov, ktorého hlavnou úlohou je združovanie mestských klubov a zabezpečenie ich činnosti.

V súčasnej dobe má firma 52 zamestnancov, a to:

- režijní pracovníci 3, z toho ženy 2
- zimný štadión 11, z toho ženy 1
- krytá plaváreň a letné kúpalisko 17, z toho ženy 6
- športová hala 6, z toho ženy 2
- futbalový štadión 6, z toho ženy 2
- podnikateľská činnosť 9, z toho ženy 7

3.8.1.2. Mestské kultúrne centrum

Mestské kultúrne centrum v Spišskej Novej Vsi je príspevkovou organizáciou, ktorá bola zriadená uznesením Mestského zastupiteľstva č. 33-27-6/91 zo dňa 27. 6. 1991 v zmysle ustanovenia § 4, ods. 3, písm. g), j) Zákona SNR č. 369 o obecnom zriadení ako samostatná právnická osoba.

Mestské kultúrne centrum Spišská Nová Ves zabezpečuje a realizuje rozvoj kultúrnej, vzdelávacej a výchovnej činnosti podľa potrieb občanov mesta v týchto oblastiach:

- a) spoločenská zábava, kultúrny oddych
- b) estetická výchova, rozvoj záujmovo-umeleckej činnosti
- c) mimoškolská výchova
- d) propagačná, reklamná, edičná, agentúrna a akvizičná činnosť

V rámci svojej zriaďovateľskej funkcie pôsobí pod hlavičkou MKS rad úspešných súborov:

- folklórny súbor Čačina, ktorý je jedným z nosných neprofesionálnych súborov MKC, a ktorý v decembri 2002 oslávil 30. výročie svojho vzniku. Súbor sa prezentuje na rôznych akciách, podujatiach miestneho, regionálneho a celoštátneho charakteru, úspešne sa zúčastnil mnohých domácich a medzinárodných folklórnych festivalov v celej Európe
- detský folklórny súbor Ihrík je súborom, v ktorom pracuje pod odborným pedagogickým a choreografickým vedením cca 55 detí vo veku 9 – 15 rokov. Jeho poslaním je aktívne zapájať a motivovať deti pre folklór, pripravovať dorast pre folklórny súbor Čačina. V uplynulom roku súbor oslávil 15. výročie svojho vzniku
- divadelný súbor Hviezdoslav je najstarším ochotníckym, neprofesionálnym súborom. V roku 2003 to bola pre tento súbor už 71. sezóna. Súbor získal mnohé kolektívne a individuálne ocenenia na súťažiach a festivaloch ochotníckeho divadla. DS Hviezdoslav je zaradený medzi najvyspelejšie divadelné súbory na Slovensku.

Ďalšou významnou oblasťou činnosti MKC je ponuka programov vyspelých amatérskych a profesionálnych umelcov a telies. Riadi sa kritériami požiadaviek trhu, ale aj zásadou výchovy, kultúrou a ovplyvňovaním vkusu a úrovne diváka.

MKC uskutočnilo a zrealizovalo ďalšie podujatia a akcie, napríklad plesy, benefičné koncerty, kultúrno-spoločenské akcie mesta, výchovné koncerty, festivaly, a pod. Spolupracuje s CVČ, Spišským osvetovým strediskom, Galériou umelcov Spiša a Múzeom Spiša, štátnymi i neštátnymi organizáciami a združeniami.

Okrem objektu Reduta spravuje MKC aj objekt kultúrneho domu na sídlisku Mier. Je to viacúčelový objekt pre návštevy záujmových kolektívov s kinosálou s kapacitou 400 miest. Priestory kinosály sú permanentne využívané na rôzne podujatia organizované MKC, základnými a strednými školami, charitatívnymi organizáciami, združeniami, cirkvou. Hrací profil Kina Mier je zameraný hlavne na filmové predstavenia pre deti a mládež a Filmový klub je zameraný na filmovú produkciu pre náročného diváka.

3.8.1.3. Zoologická záhrada

ZOO bola založená v máji 1989. Mestský park, nachádzajúci sa v juhovýchodnej časti mesta bol zrekonštruovaný a postupne v ňom pribúdali rôzne druhy zvierat. V októbri 1989 získala ZOO od Ministerstva kultúry SR oprávnenie na chov chránených druhov živočíchov.

V súčasnosti je počet zvierat okolo 180 kusov a viac ako 45 druhov. ZOO sa rozkladá na ploche 6,5 ha. Návštevnosť je 100 000 ľudí ročne. Je otvorená denne okrem pondelka. Medzi najatraktívnejšie patria zvieratá zapísané v tzv. Červenej knihe ohrozených zvierat – leopard čínsky, leopard cejlónsky, tiger sibírsky a ako jediná na Slovensku vlastní mačku slaničnú.

3.8.2. Obchodné spoločnosti

3.8.2.1. BIC Spišská Nová Ves, s.r.o.

BIC Spišská Nová Ves, s. r. o. bolo založené v októbri 1992 ako spoločnosť s ručením obmedzeným mestom Spišská Nová Ves a dvomi fyzickými osobami. Od roku 1998 je mesto jediným vlastníkom spoločnosti. Poslaním spoločnosti je predovšetkým podpora malého a stredného podnikania a spracovanie a realizácia strategických zámerov a projektov, ktoré smerujú k ekonomickému oživeniu regiónu.

BIC je členom Asociácie Regionálnych poradenských a informačných centier a Podnikateľských inovačných centier na Slovensku ako aj členom EBN /medzinárodnej siete BIC v Európe/.

Spoločnosť má v súčasnosti tri samostatné strediská – BIC, TV Reduta a Priemyselný park. Od októbra 2001 sa činnosť spoločnosti rozšírila o televízne vysielanie zariadením samostatného strediska TV Reduta a v roku 2002 vzniklo ďalšie stredisko – Priemyselný park.

V spoločnosti BIC Spišská Nová Ves, s.r.o pracuje 14 stálych zamestnancov, z toho 5 pracovníkov je v stredisku BIC, 1 pracovník vykonáva činnosť v priemyselnom parku a 8 zamestnancov zabezpečuje chod TV Reduta. Okrem toho pre spoločnosť pracuje viac ako 20 externých spolupracovníkov.

Prehľad aktivít spoločnosti podľa stredísk

1. stredisko BIC

Stredisko BIC sa stará o podporu podnikateľského prostredia v regióne stredného Spiša a to poskytovaním komplexných služieb pre cieľové skupiny klientov (potenciálnych podnikateľov, začínajúcich i existujúcich podnikateľov ako aj samosprávy regiónu), a to poradenstvo a konzultácie v oblasti začatia podnikania, v oblasti práva, účtovníctva, financií, marketingu, manažmentu, daní, systémov riadenia kvality, apod. BIC tiež pomáha pri spracovaní podnikateľských plánov a sprostredkovaní finančných zdrojov na ich realizáciu. Dôležitou oblasťou činnosti sú vzdelávacie programy a semináre, organizované pre nezamestnaných, ktorí uvažujú o podnikaní a školenia pre začínajúcich i existujúcich podnikateľov. Ponuku služieb dopĺňajú finančné podporné programy, a to podporný úverový program a mikropôžičkový program. Spoločnosť sa aktivizuje aj pri príprave, spracovaní a realizácii projektov regionálneho rozvoja, zameraných predovšetkým na oblasť malého a stredného podnikania v spolupráci tak s regionálnymi ako aj zahraničnými partnermi. V súčasnosti novou aktivitou strediska BIC je poradenstvo a pomoc pri spracovaní žiadostí a projektov pre štrukturálne fondy. Táto služba sa robí predovšetkým pre podnikateľské subjekty.

V rámci svojej pôsobnosti sa BIC sústreďuje na vytvorenie integrovaného systému pre tvorbu, stabilizáciu a rozvoj sféry malého a stredného podnikania v regióne a to budovaním vonkajších väzieb s orgánmi štátnej správy a samosprávy, s Národnou agentúrou pre rozvoj malého a stredného podnikania, Asociáciou RPIB a BIC, a preto úzko spolupracuje s viacerými inštitúciami a organizáciami na miestnej, regionálnej ako aj národnej úrovni.

BIC Spišská Nová Ves, s.r.o starostlivo sleduje počet novovzniknutých firiem v rámci jednotlivých programov a projektov, ktoré realizuje pre začínajúcich podnikateľov. Aj zásluhou strediska BIC v rokoch 1999 až 2003 bolo založených 250 nových podnikov.

Stredisko BIC sa tiež aktívne zúčastňuje projektov a programov na podporu regionálneho rozvoja. Jeden z najúspešnejších projektov realizovaných spoločnosťou v roku 2003 bol projekt podnikateľského inkubátora, ktorého rekonštrukcia a výstavba prebiehala od decembra 2002 do októbra 2003.

2. Stredisko Priemyselný park

Stredisko Priemyselný park zabezpečuje správu majetku priemyselného parku, prenájom priestorov pre podnikateľské subjekty a snaží sa o prilákanie zahraničných investorov do regiónu. Na realizáciu projektu priemyselného parku v Spišskej Novej Vsi získalo mesto Spišská Nová Ves finančné prostriedky z programu PHARE a zo štátneho rozpočtu. Zvyšok financovalo mesto Spišská Nová Ves. Tento projekt bol ukončený v októbri 2004.

3. Stredisko TV Reduta

Stredisko TV Reduta pre mesto Spišská Nová Ves a jeho najbližšie okolie realizuje lokálne televízne vysielanie a vysielanie teletextu. V mesiaci júl 2003 televízia spustila terestriálne vysielanie na 26. kanáli.

3.8.2.2. Lesy Mesta Spišská Nová Ves

Vznik: 27. 1. 1993

Právna forma: Spoločnosť s ručením obmedzeným

Základné imanie: 5 000 000,-Sk

Zakladatelia: Mesto Spišská Nová Ves – 90,2 %-ný podiel

7 fyzických osôb tvoriacich manažment spoločnosti – spolu 9,8 %-ný podiel

Zmena vlastníctva spoločnosti v roku 2002: 6 fyzických osôb odpredalo svoj obchodný podiel mestu a zmenil sa vlastnícky pomer: Mesto Spišská Nová Ves – 98,6 %-ný podiel

1 fyzická osoba pracujúca vo vedení spoločnosti – 1,4 %-ný podiel.

Vzťah k lesnému majetku mesta Spišská Nová Ves: užívateľ na základe zmluvy o prenájme

Priemerný evidenčný počet zamestnancov k 31.12.2003: 92,

z toho THZ: 30,

stáli zamestnanci v robotníckych profesiách: 23,

sezónni zamestnanci v robotníckych profesiách: 39.

Tab. č. 45 - Niektoré ekonomické ukazovatele v tis. Sk:

Rok	2001	2002	2003
Výnosy spolu	77 226	79 020	72 664
z toho tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb	64 434	67 890	61 991
Náklady spolu	74 432	76 630	71 571
z toho priame náklady	61 545	62 560	60 177
z toho nájomné za les zaplatené mestu	3 700	6 000	5 000
Daň z príjmov	301	302	995
Hospodársky výsledok	2 493	2 088	98

Zdroj: interné zdroje, Lesy mesta Spišská Nová Ves

Spoločnosť Lesy mesta Spišská Nová Ves s.r.o. vznikla v januári roku 1993. Je správcom lesného majetku mesta Spišská Nová Ves o výmere 7 392 ha.

V januári 2003 bol mestu Spišská Nová Ves vrátený lesný majetok a spoločnosť Lesy mesta Spišská Nová Ves s.r.o. začala postupne budovať celú svoju organizačnú štruktúru s materiálnym a technickým vybavením.

Hospodárenie v lesoch sťažoval a stále sťažuje a obmedzuje nepriaznivý zdravotný stav lesných porastov, ktorý je podobný v celom regióne Spiš. V regióne Spiš je orgánmi štátnej správy lesného hospodárstva vyhlásená oblasť ohrozenia lesa.

Najväčšie problémy, ktorými sa spoločnosť zaoberá prakticky po celú dobu svojej existencie:

- Hynutie ihličnatých stromov - smrekov a celých lesných porastov. Odumieranie stromov sa navonok prejavuje stratou asimilačných orgánov – ihličia a opadávaním kôry. Príčinou hynutia smreka je synergetické (spoločné) pôsobenie viacerých faktorov:
 - dlhodobý vplyv imisií,
 - následné pôsobenie biotických činiteľov – podkôrny hmyz a hubovité ochorenia,
 - abiotické činitele – vietor, sneh, sucho,
 - pravdepodobne geneticky nevhodné proveniencie (pôvod) predošlých generácií smrekových monokultúr,
 - globálne otepľovanie a posun vegetačných pásiem.
- Neúmerne vysoké ťažby dreva – priemerne ročne 53 700 m³. Podiel spracovania kalamity na celkovej ťažbe je vyše 90 %. Najvyššia ťažba bola v roku 1995 – 119 442 m³ dreva.
- Postupné preriedovanie lesných porastov a vznik holín. Vznikli veľké odkryté plochy, ktoré sa následne zaburinili, a ktoré bolo potrebné umelo obnoviť – zalesniť. Umelá obnova lesa – zalesňovanie je prie-

merne ročne vyše 140 ha, vrátane opakovaného zalesňovania.

- Nízky podiel prirodzenej obnovy lesa, čoho príčinou je dlhodobá degradácia pôdy, burina, chýbajúci materský porast, nepriaznivé svetelné a pôdne pomery.
- Starostlivosť o novozaložené lesné porasty – ochrana mladých lesných porastov proti zveri a burine. Priemerne ročne sa vykonáva ochrana mladých lesných porastov na ploche 1 400 ha.
- Vysoká finančná náročnosť pestovnej činnosti. Priame náklady na pestovnú činnosť prevyšujú 10 mil. Sk. Najvyššie náklady sú na umelú obnovu lesa, ochrana mladých lesných porastov, hnojenie lesných porastov a ochrana lesa proti podkôrnemu hmyzu.

V súčasnosti sa spoločnosť snaží na základe vedeckých poznatkov a výsledkov výskumných prác, zavádzať výrobné postupy blízke prirodzenému vývoju lesa aj v ekologicky nepriaznivých podmienkach.

3.8.2.3. Hotel Šport (popísaný v časti 3.9.1.1.) STEZ

3.8.3. Akciové spoločnosti s majetkovou účasťou mesta

3.8.3.1. Hotel Metropol

Hotel METROPOL a.s. vznikol zápisom v OR ku dňu 28. 5. 1993. Právna forma – akciová spoločnosť. Zakladatelia spoločnosti (akcionári):

Slovenská poisťovňa a.s. Bratislava a Mesto Spišská Nová Ves

- rekonštrukcia:

Rekonštrukcia hotela bola zahájená v júni 1995 a ukončená v novembri 1996. Išlo o kompletnú rekonštrukciu a modernizáciu hotela, ktorá prebiehala v 2 etapách: rekonštrukcia ubytovacej časti ako časť A a následne rekonštrukcia odbytových stredísk – časť B s celkovými nákladmi cca 71 mil. Sk.

- kapacity a strediská po rekonštrukcii:

Hotel má po rekonštrukcii kapacitu ubytovacej časti: 3 luxusné apartmány, 6 jednoposteľových izieb a 30 dvojposteľových izieb (s možnosťou prístielok) z toho 2 bezbariérové izby. Všetky izby sú vybavené kúpeľňou, WC, farebným TV, rádiom, telefónom a minibarom.

Kapacita odbytových stredísk je:

Kaviareň	80 miest
Aperitív bar	50 miest
Reštaurácia	80 miest
Zimná záhrada	60 miest
Salónik	20 miest
Terasa	40 miest
Kongresová sála	120 miest

- cieľové skupiny:

Klientela orientovaná na kultúrno-historické pamätihodnosti regiónu a obchodná klientela, najviac z krajín: Slovensko, Nemecko, Rakúsko, Česká republika, Belgicko, Holandsko, Taliansko, Japonsko, Poľsko, USA a Francúzsko. Na počte prenocovaní sa v roku 2003 zahraničná klientela podieľala 89,41 % /celkový počet prenocovaní 12 419, z toho domáci 1 315 a zahraniční 11 104/.

- tržby (prevádzkové výnosy):	- obsadenosť:
Rok pred rekonštrukciou – r. 1994 - 8 326 tis. Sk	22,7 %
r. 2001 - 20 884 tis. Sk	75,4 %
r. 2002 - 21 630 tis. Sk	74,6 %
r. 2003 - 20 641 tis. Sk	69,3 %

- zmeny vlastníkov:

K zmene akcionárov došlo v roku 2003, keď majoritný akcionár Allianz – Slovenská poisťovňa a.s. Bratislava odpredal svoj podiel v spoločnosti. Novými akcionármi sa stali fi. PROGRESS TRADING s.r.o., Spišská Nová Ves a S-PLUS TRADE s.r.o., Vranov nad Topľou.

- aktuálny stav vlastníkov:

Základné imanie spoločnosti je 110 mil. Sk, rozdelených na 1100 akcií na meno s menovitou hodnotou 100.000,-- Sk na akciu, rozdelených na 460 akcií Mesta Spišská Nová Ves, na 320 akcií spoločnosti PROGRESS TRADING s.r.o., Spišská Nová Ves a 320 akcií spoločnosti S-PLUS TRADE s.r.o., Vranov nad Topľou. Podiel akcionára Mesto Spišská Nová Ves na základom imaní je 41,12 %, spoločnosti PROGRESS TRADING s.r.o. 29,09 % a spoločnosti S-PLUS TRADE s.r.o. 29,09 %.

3.8.3.2 B-NOVA

Spoločnosť NOVA s.r.o. Spišská Nová Ves vznikla k 1.10.1992 transformáciou Mestského podniku služieb Spišská Nová Ves. Majoritným vlastníkom (61 %) je rakúska spoločnosť BRANTNER WALTER GmbH Krems. Ďalšími spoločníkmi sú Mesto Spišská Nová Ves a jedna fyzická osoba.

Spoločnosť NOVA s.r.o. zamestnáva v priemere 90 pracovníkov. Výkony sa pohybujú okolo 120 mil. Sk ročne.

Predmet podnikania možno rozdeliť do týchto oblastí:

- Vykonávanie verejnoprospešných prác pre mesto Spišská Nová Ves.
- Zber, preprava a zneškodňovanie komunálneho odpadu pre mesto Spišská Nová Ves, Gelnica a 34 spádových obcí.
- Zber, preprava a zneškodňovanie odpadu pre podnikateľské subjekty, výrobné a obchodné organizácie okresu Spišská Nová Ves.
- Zber, preprava a zneškodňovanie komunálneho odpadu pre mesto Gelnica a 8 spádových obcí.
- Zber, preprava a zneškodňovanie odpadu pre podnikateľské subjekty, výrobné a obchodné organizácie okresu Gelnica.
- Prevádzkovanie Regionálnej skládky KO Kúdelník II., kde firma zabezpečuje likvidáciu odpadu aj pre regióny Levoča, Krompachy, Poprad a Gelnica.
- Realizácia separovaného zberu KO pre mesto Spišská Nová Ves a Gelnica a obce, v ktorých firma zabezpečuje zber, prepravu a zneškodňovanie KO.
- Zber a preprava zdravotníckeho odpadu zo štátnych a neštátnych zdravotníckych zariadení okresov Spišská Nová Ves, Levoča a Gelnica. Likvidáciu tohto odpadu firma zabezpečuje spaľovaním v spaľovni Nemocnice Levoča.
- Dopravné služby v oblasti prepravy osôb, materiálov a surovín.
- Autoopravárenská činnosť pre vlastnú potrebu strojového parku.
- Stavebná činnosť.
- Výhradný predaj a servis zametacej a čistiacej techniky holandskej firmy RAVO na území SR:
- Predaj a servis osobných a úžitkových vozidiel značky CITROËN.
- Prevádzkovanie Turisticko - informačného centra a Cestovnej kancelárie.

Spoločnosť sa dynamicky rozvíja o čom svedčí aj ročný nárast výkonov, ktorý sa pohybuje od 5 - 10 % ročne.

Tab. č. 46 - Vývoj ekonomických ukazovateľov za roky 2001-2003

Ukazovateľ	2001	2002	2003
Náklady tis. Sk)	118 990	140 288	150 330
Výnosy (tis. Sk)	125 690	147 709	160 987
Hosp. výsledok pred zdanením (tis. Sk)	6 700	7 421	10 657
Produktivita práce /prac./mes. (tis. Sk)	114	127	122
Stav krátkodobých pohľadávok k 31.12.	13 491	10 910	9 657
Stav krátkodobých záväzkov k 31.12.	5 020	6 417	7 112

Zdroj: interné materiály B-NOVA

Tab. č. 47 - Štruktúra výnosov za rok 2001-2003

Druh výnosov (tis. Sk)	2001	2001	2003
Tržby za odpady	32 710	37 199	43 156
Tržby za ostatné práce – mesto SNV	20 204	18 943	19 519
Tržby za služby ostatné	15 239	16 690	19 468
Tržby za predaj tovaru a mat.	54 441	64 550	72 473
Ostatné výnosy	3 096	10 327	6 371

Zdroj: interné materiály B-NOVA

Problémy, ktoré je potrebné riešiť:

- zavedenie separovaného zberu v meste Spišská Nová Ves a širšom regióne
- výstavba 2. etapy skládky Kúdelník II.
- rekultivácia skládky Kúdelník I.
- rekultivácia skládky Kúdelník II. – 1. etapa
- odplynenie skládky
- riešenie likvidácie – spracovania biologicky rozložiteľného odpadu výstavbou kompostárne

3.8.3.3. Spiš-View-Trading

Firma Spiš-View-Trading, spol. s r.o. /ďalej SVT, s.r.o./ so sídlom Starosaská 15, 052 01 Spišská Nová Ves bola zapísaná v Obchodnom registri Košice 15.05. 1992, ako spoločnosť so základným imanom 1 000 000,- Sk založená štyrmi spoločníkmi z toho jedným z Maďarska.

Pôvodní spoločníci boli zastúpení nasledovne:

Mesto Spišská Nová Ves - 32%

A 'KF, Kft. Budapešť – 32%

JUDr. František Ľach, Spišská Nová Ves – 18%

Ing. arch. Mária Kleinová, Spišská Nová Ves – 18%

Majetkový pomer ku dnešnému dňu:

Mesto Spišská Nová Ves – 41%

Ing. arch. Mária Kleinová, Spišská Nová Ves – 59%, ktorá je od založenia aj jediným konateľom firmy.

Spoločnosť po založení nadviazala na štvrtstoročnú tradíciu výstav na Spiši. Dnes SVT, s.r.o. ponúka:

1. Organizačné zabezpečenie a realizáciu vlastných autorských výstav v regiónoch východného Slovenska – v Poprade, v Spišskej Novej Vsi, v Starej Ľubovni a v Rimavskej Sobote.
2. Štandardné alebo atypické návrhy a realizácie stánkov na veľtrhoch na Slovensku vrátane výtvarno-architektonickej dokumentácie podľa výberu klienta.
3. Realizácie expozícií slovenských firiem na veľtrhoch v zahraničí formou dodávky na kľúč. Spoločnosť má bohaté skúsenosti s organizovaním a realizovaním oficiálnych kolektívnych expozícií Slovenskej republiky, hlavne v Maďarsku a Poľsku.
4. Realizáciu stánkov pre firmy zo zahraničia na území Slovenskej republiky, organizovanie kontraktálnych podujatí a tlačových konferencií /Prezentácie maďarských firiem cez ITD HUNGARY v Bratislave, Poprade, Prešove, Rožňave; Hospodárske fórum Poľska v Spišskej Novej Vsi a Starej Ľubovni/. SVT, s.r.o. zastupovala v r. 1996 najväčšiu veľtržnú správu z Maďarskej republiky – Hungexpo, a.s. Budapešť jednoznačnou zmluvou pre celé Slovensko
5. Kompletnú reklamu s dôrazom na reklamnú grafiku
 - Informačný a orientačný systém pre Univerzitu Konštantína Filozofa v Nitre, pracovisko Spišská Nová Ves
 - Informačný systém pre Slovenské národné múzeum – Kaštieľ Betliar
 - Výroba reklamných panelov pre sieť supermarketov Ahold – Hypernova /vlastná technológia na rezanie samolepiacich fólií/
6. Reklamné predmety všetkého druhu /dodávané pre Eximbanku, Bratislava, Vápenku Kalcit s.r.o., Slávec a ďalšie/
7. Návrhy interiérov a ich zariaďovanie /napr. vzorková sieň Hasma, s.r.o. Krompachy, Reštaurácia DRAGON v Spišskej Novej Vsi a ďalšie/
8. Grafickú prípravu, sadzbu a tlač propagačných materiálov a buletínov /napr. katalóg k autorským výstavám, brožúry Mikroregión Dobšiná v piatich jazykových mutáciách a pod./
9. Spropagovanie firiem formou inzercie v odborných adresároch – Stavebníctvo, Strojárstvo a Energetika, Export – Import na základe mandantnej zmluvy pre východné Slovensko s fy Infoma Business Trading, spol. s r.o., Bratislava.

Mimo týchto nosných činností firmy ostatné z predmetu činnosti vo výpise z Obchodného registra umožňujú ich komplexné zabezpečenie.

Z priloženého referenčného súpisu vyplýva, že firma pracuje s klientmi z celého územia Slovenska. Je členom Slovenskej obchodnej priemyselnej komory a branžovej sekcie veľtrhov a výstav pri SOPK, ktorá je členom Medzinárodného profesného združenia výstavníckych organizácií IFES.

3.8.4. Mestská polícia

Mestská polícia v Spišskej Novej Vsi plní úlohy v zmysle zákona SNR č. 564/1991 Zb. o Obecnej polícii v znení zmien a doplnkov. V tomto zákone je definovaná ako poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní mestských vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v meste a plní úlohy vyplývajúce zo všeobecne záväzných nariadení mesta, uznesení mestského zastupiteľstva a rozhodnutí primátora mesta.

Mestská polícia v Spišskej Novej Vsi bola zriadená uznesením Mestského zastupiteľstva v januári 1991. V čase vzniku bolo prijatých 8 policajtov, ktorých počet sa do roku 2004 rozšíril na 26. Mestská polícia v Spišskej Novej Vsi v súčasnosti disponuje tromi motorovými vozidlami a je vybavená počítačovou technikou. Jej sídlo je na ulici Školskej, kde má k dispozícii samostatnú budovu. Od druhej polovice roka 2002 je v centre mesta zriadený kamerový systém, ktorý napomáha pri zisťovaní a riešení protispoločenskej činnosti.

Činnosť mestskej polície riadi jej náčelník, ktorého na návrh primátora menuje mestské zastupiteľstvo, ktoré taktiež určuje organizáciu, objem mzdových a technických prostriedkov mestskej polície.

Medzi hlavné úlohy mestskej polície patrí:

- zabezpečiť verejný poriadok v meste, chráni majetok mesta a občanov pred stratou, zneužitím a poškodením
- dbať o ochranu životného prostredia v meste
- dbať o dodržiavanie poriadku, čistoty a hygieny na uliciach a iných verejných priestranstvách a verejne prístupných miestach
- vykonávať kontrolu všeobecne záväzných nariadení mesta, uznesení mestského zastupiteľstva a rozhodnutí primátora mesta
- ukladať a vyberať v blokovom konaní pokuty za priestupky ustanovené osobitným predpisom a tiež za priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky spáchané neuposlušnosťou zákazu, ktorý vyplýva z úpravy cestnej premávky vykonanej dopravnými značkami alebo dopravnými zariadeniami, objasňuje priestupky, ak tak ustanovuje zákon
- oznamovať príslušným orgánom porušenie právnych predpisov, ktoré zistí pri plnení úloh a ktorých riešenie nepatrí do právomocí mesta.

Medzi oprávnenia príslušníkov mestskej polície patrí:

- vyzvať osobu, aby upustila od konania, ktorým narušuje verejný poriadok, alebo od iného protiprávneho konania
- ukladať a vyberať v blokovom konaní pokuty za priestupky zistené pri plnení úloh
- zadržať osobu pristihnutú pri páchaní trestného činu, alebo bezprostredne po ňom
- presvedčiť sa, či ten, koho zadržiavajú nie je ozbrojený
- prikázať každému, aby na nevyhnutný čas nevstupoval na určené miesta, alebo sa v nich nezdržiaval pokiaľ to vyžaduje zabezpečenie úloh mestskej polície alebo mesta
- zastavovať vozidlá, ak vodič vozidla spáchal priestupok proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky vykonanej dopravnými značkami alebo zariadeniami
- požadovať preukázanie totožnosti od osoby pristihnutej pri páchaní priestupku, alebo od ktorej je požadované vysvetlenie (ktorá môže prispieť k objasneniu skutočností dôležitých na objasnenie priestupku)
- otvoriť byt, ak je dôvodná obava, že je ohrozený život a zdravie osoby, alebo ak hrozí závažná škoda na majetku a hrozí nebezpečenstvo z omeškania
- odňať vec, ak ide o hľadanú vec, alebo môže súvisieť s trestným činom, môže byť v ďalšom konaní zhabaná, alebo môže byť vyslovené jej prepadnutie
- použiť donucovacie prostriedky v zmysle zákona SNR č. 564/1991 Zb. v znení neskorších zmien a doplnkov.

Mestská polícia zasahuje na základe vlastného zistenia, alebo na základe oznámenia od občanov. Z tohto dôvodu bola zriadená tiesňová telefónna linka s číslom 159. Na toto telef. číslo je možné 24 hod. denne bezplatne podávať oznámenia o porušení právnych noriem.

Mestská polícia v Spišskej Novej Vsi úzko spolupracuje s Policajným zborom SR, štátnymi orgánmi, ako aj orgánmi samosprávy. Príslušníci mestskej polície sa taktiež zúčastňujú zasadaní mestských výborov v jednotlivých častiach mesta.

3.9. Inštitucionálna podpora miestneho rozvoja

Lokálny ekonomický rozvoj na území mesta nemôže byť len otázkou a zodpovednosťou exekutívy mestskej samosprávy. Hlavne v súvislosti s členstvom Slovenska v Európskej únii rastie význam inštitúcií zameraných na strategické plánovanie miestneho ekonomického rozvoja, na marketing regiónu z pohľadu priamych zahraničných investícií, ako aj na projektovanie rozvojových aktivít za účelom získavania prostriedkov na ich financovanie.

Na území mesta pracuje niekoľko takých inštitúcií v rámci verejného sektora, ktoré svoje rozvojové aktivity v určitej miere aj koordinujú. Uvádzame niektoré z nich:

3.9.1. Spišská regionálna rozvojová agentúra

Spišská regionálna agentúra bola založená v roku 1997 ako záujmové združenie právnických osôb. Je to nezisková organizácia, cieľom ktorej je aktivizovať ekonomický rozvoj v regióne inštitucionálnym spojením verejnej správy súkromného sektora a tretieho sektora, koordináciou v podpore investovania, realizáciou programov rozvoja prostredníctvom štátnych sektorových politík spolu s využitím prostriedkov zahraničnej pomoci za aktívnej účasti samotných regiónov.

Poslanie agentúry je nasledovné:

- spolupracovať so subjektmi štátnej správy a regionálnej a miestnej samosprávy pri formulácii cieľov a spôsobu rozvoja regiónov v oblastiach sociálnej, ekonomickej a technickej infraštruktúry a pri spracovaní strategických rozvojových plánov, vyhľadávať a identifikovať finančné zdroje a prostriedky na ich financovanie
- vytvárať podmienky pre realizáciu projektov rozvoja regiónu. Iniciovat', koordinovať a riadiť rozvojové projekty a iniciatívy
- presadzovať záujmy a potreby regiónu a napomáhať realizácii štátnej regionálnej politiky, ako aj politiky regionálnej samosprávy
- podporovať rozvoj podnikateľských aktivít, vytvárajúcich nové pracovné miesta, ako aj aktivít, smerujúcich k prilákaniu investícií do regiónu
- zabezpečovať propagáciu regiónu a jeho príležitostí doma i v zahraničí

Služby, ktoré SRRA poskytuje:

- **informačná činnosť** (o EÚ, štrukturálnych fondoch, aktuálnych grantových schémach (aj domácich, a iných otázkach relevantných k regionálnemu rozvoju)
- **poradenská činnosť** (pre podnikateľské subjekty, obce a mikroregióny, MVO a občanov)
 - pri uchádzaní sa o finančné prostriedky z domácich zdrojov, zdrojov EÚ a iných zahraničných zdrojov
 - pri tvorbe stratégií hospodárskeho a sociálneho rozvoja
- **projektová činnosť**
 - príprava projektov a žiadostí o granty (fondy EÚ, iné zahraničné a domáce fondy a grantové kolá),
 - príprava a vypracovanie projektových zámerov
 - vypracovanie podnikateľských plánov
 - partnerská participácia na riešeníach projektov
- **propagačná činnosť**
 - identifikácia a sprostredkovanie kontaktov doma i v zahraničí pre podnikateľský sektor, združenia a ostatných záujemcov
 - propagácia regiónu, ako aj individuálnych záujemcov na domácich i zahraničných výstavách a akciách

V agentúre sú zamestnaní traja interní pracovníci, v prípade potreby spolupracuje s externými odborníkmi v závislosti na type projektu alebo realizovanej aktivite.

3.9.2. Vysunuté pracovisko Košického samosprávneho kraja

V oblasti regionálneho rozvoja vysunuté pracovisko KSK koordinuje aktivity na území mesta a okresu, spolupracuje Mestom Spišská Nová Ves, ako aj s ďalšími subjektmi, hlavne v oblasti čerpania prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ, stará sa o prípravu projektov zameraných na modernizáciu, rekonštrukciu zariadení a zvýšenie kvality poskytovaných služieb v rámci školskej, zdravotnej, sociálnej a kultúrnej infraštruktúry, ktoré má vo svojej územnej a vecnej pôsobnosti.

V súčasnosti v kancelárii, ktorá bola zriadená v roku 2002, pracujú dvaja pracovníci.

3.9.3. Slovenská obchodná a priemyselná komora

Kancelária SOPK v Spišskej Novej Vsi poskytuje nasledovné služby:

1. Certifikačná agenda a vydávanie karnetov ATA
2. Poradenské a konzultačné služby (colná problematika, colné režimy, povinná certifikácia, licenčné konania a pod..)
3. Informačné služby (kontaktné obchodné informácie, databázy, inzercie)
4. Vzdelávacie a tréningové služby
5. Rozvoj zahraničných vzťahov(sprostredkovanie kontaktov so zahraničnými podnikateľmi, organizovanie obchodných misií a pod)
6. Organizovanie veľtrhov a výstav
7. Vydávanie a distribúcia odborných publikácií:

V súčasnosti pracujú v spišskonovoveskej kancelárii SOPK dvaja zamestnanci.

3.9.4. Tretí sektor

Mimovládne neziskové organizácie v meste sa aktívne podieľajú na rozvoji občianskej spoločnosti a aktivizujú také činnosti života spoločnosti, ktoré nie sú predmetom záujmu, alebo sa im venuje málo pozornosti.

Najväčšia pôsobnosť tretieho sektora je v oblasti sociálnej, v kultúre, športe, ochrane prírody, regionálnom rozvoji. Rozvíjanie aktivít na princípoch partnerstva s ostatnými sektormi pomáha uľahčovať mnohokrát neriešiteľné problémy občanov mesta. Za posledných desať rokov sa tretí sektor javil ako jeden z podstatných elementov rozvoja, častokrát ako iniciátor, kontrolór, ale aj kritik transformačných zmien spoločnosti.

Nasledovná tabuľka poskytuje prehľad o existujúcich organizáciách tretieho sektora v meste Spišská Nová Ves:

Tab. č. 48 - Organizácie tretieho sektora

Názov organizácie	Adresa	Oblasť
OZ Pomoc všetkým	Štef.námestie 1	Sociálna oblasť
Humanitná spoločnosť Prijatie	Šafárikovo nám. 3	
Občianske združenie Prosperita	Zimná ul.	
Občianske združenie Polárka	Hutnícka 12	
Betezda	Letná 35	
Občianskej združenie Pavučina	Štef. Námestie 5	
OZ Dôstojný život	Levočská 3	
OZ Za dôstojnejší život	Hviezdoslavova 15	
OZ Za lepší život		
Otvorené dvere		
Dženo Spiš		
Nadácia Slovenský jazyk	Kocelova 27	Záujmová oblasť
Jednota dôchodcov Slovenska	Hanulova 17	
Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny	Letná 53	
Slovenská herpetologická spoločnosť		
Slovenská speleologická spoločnosť	Letná 53	
Slovenský poľovnícky zväz	Letná 30	
Slovenský rybársky zväz	Hviezdoslavova 21	
Slovenský skauting	Tr. 1. mája 10	
Zväz slovenských filatelistov	Levočská 14	
Parateam Spiš		
Jago	Zimná 46	
Kynologický klub CANIS	J. Matušku 12/39	
Ľudová hudba Špievanka	ZUŠ Fabíniho 1	
Rock and roll klub AHOJ	Wolkerova 9	
Agentúra pre rozvoj vidieckeho turizmu	Levočská 3	Cestovný ruch a RR
Spišské zvony	Zimná 46	
OZ Agentúra pre rozvoj Spiša	Fraňa Kráľa 2	
Únia nevidiacich a slabozrakých	Letná 49	Zdravotná oblasť
Zväz postihnutých civilizačnými chorobami	Fabíniho 5	
Okresná rada slovenského zväzu zdravotne postihnutých	Fabíniho 5	

Zdroj: vlastný prieskum OZ Pomoc všetkým

3.10. Hospodárenie mesta

Hospodárenie mesta Spišská Nová Ves môžeme charakterizovať ako celkom dobré, bez vážnejších problémov s hotovosťou a so splácaním úverov, pôžičiek a záväzkov mesta. Sumárny pohľad na hospodárenie mesta v rokoch 1999 až 2003 podáva nasledujúca tabuľka.

Tab. č. 49 - Výsledky hospodárenia mesta Spišská Nová Ves

Položka	1999	2000	2001	2002	2003
A. Príjmy mesta Spišská Nová Ves celkom	201 062	146 313	180 600	318 867	428 087
z toho:					
A.1. Bežné príjmy spolu	194 212	114 680	154 578	265 899	395 634
z toho:					
1. Príjmy z dane z príjmov	51 212	53 090	57 737	63 192	65 454
2. Príjmy z dane z majetku	19 319	20 569	21 322	18 060	17 695
3. Príjmy z domáчих daní	9 970	8 497	9 796	24 701	28 184
4. Príjmy z dane z používania tovarov				4 369	4 596
5. Príjmy z majetku mesta	4 209	4 348	5 463		
6. Administratívne a iné platby	8 274	6 419	5 709		
7. Nedaňové príjmy celkom	13 811	13 197	11 376	17 134	29 504
8. Prevody z fondov mesta				8 628	12 970
9. Úroky z vkladov	264	812	159	397	237
10. Bežné granty a dotácie	819	1 708	4 489	102 788	232 849
11. Zahraničné granty	0	6 040	561	6 898	4 145
12. Tuzemské úvery	86 334	0	37 966	19 732	0
A.2 Kapitálové príjmy spolu	6 850	31 633	26 022	52 968	17 414
z toho:					
1. Predaj majetku	5 970	31 138	3 639	13 961	3 357
2. Kapitálové granty	880	495	22 383	39 007	14 057
A.3 Príjmy od rozpočtových organizácií	0	0	0	0	15 039
B. Výdavky mesta Spišská Nová Ves celkom	185 829	140 892	175 933	308 424	420 900
z toho:					
B.1. Bežné výdavky celkom	153 364	125 799	136 002	166 432	165 340
z toho:					
1. Výdavky na výkon samosprávnych funkcií	39 917	40 790	44 736	48 396	54 739
2. Príspevky príspevkovým organizáciám	17 714	20 210	17 298	18 520	17 984
3. Údržba majetku mesta	20 311	22 698	24 240	30 818	44 936
4. Peňažné operácie	75 422	39 527	45 175	57 013	29 216
5. Výdavky zo zahraničných grantov	0	2 574	4 553	6 330	4 324
6. Výdavky transferov a dotácií				5 355	14 141
B.2 Kapitálové výdavky celkom	32 465	15 093	39 931	44 758	19 093
z toho:					
1. Výdavky na investície	31 585	14 598	17 548	11 838	10 793
2. Výdavky z grantov	880	495	22 383	32 920	8 300
B.3 Výdavky rozpočtových organizácií	0	0	0	97 234	236 467

V období rokov 1999 až 2003 celkové príjmy mesta Spišská Nová Ves rástli. Najväčší nárast príjmov v roku 2002 bol spôsobený presunom kompetencií a tým aj dotácií v oblasti školstva a sociálnych vecí. Čo sa týka štruktúry príjmov mesta dominujú príjmy z daní, ktoré sa zvyšujú každý rok, pričom rozhodujúci podiel majú dane z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti a príjmy z rôznych poplatkov mesta. Celkové výdavky mesta Spišská Nová Ves sa pohybovali v rozpätí od 140 892 tis. Sk v roku 2000 do 420 900 tis. Sk v roku 2003. Dominujú neinvestičné výdavky mesta, investičné výdavky naopak klesajú.

Z tabuľky je zrejmé, že finančná situácia mesta Spišská Nová Ves počas obdobia 1999 až 2003 je stabilizovaná, výška zadĺženia a z nej vyplývajúca dlhová služba je primeraná možnostiam mesta.

O finančnej situácii hovorí aj hodnota ratingu, ktorá je pridelovaná mestu Spišská Nová Ves od roku 2001, ktorú potvrdzuje CRA Rating Agency, a.s. Jeho hodnota za roky 2000 až 2003 bola nasledovná:

Dátum pridelenia	4/24/01	4/29/02	3/27/03	4/26/04
Hodnota ratingu	Ba / skAa-	Ba+ / skAa-	Ba+ / skAa-	Ba+ / skAa-
	SKP-1	SKP-1	SKP-1	SKP-1

Mestu bol potvrdený krátkodobý CRA Rating na najvyššej úrovni, veľmi vysoký dlhodobý lokálny CRA Rating a slušný dlhodobý medzinárodný CRA Rating.

Dlhodobý lokálny CRA Rating, ktorý je vždy na úrovni skAa- hovorí o tom, že mesto Spišská Nová Ves je veľmi kvalitný subjekt s vysokou schopnosťou splácať svoje záväzky, mierne riziko je v dlhšom časovom horizonte. Dlhodobý medzinárodný CRA Rating na úrovni Ba+ ho radí medzi subjekty schopné plniť svoje splatné záväzky s neistou budúcou úrovňou rizika. Krátkodobý CRA Rating na úrovni skP-1 hovorí, že mesto je veľmi dobré v plnení svojich záväzkov v momente ich dospelosti.

Súčasný rozpočet mesta Spišská Nová Ves je do značnej miery ovplyvnený presunom niektorých kompetencií zo strany štátu na mestá a obce v rámci reformy verejnej správy. Na jednej strane to prináša viac zodpovednosti a väčšiu možnosť ovplyvňovania, na strane druhej stále nie sú doriešené finančné zdroje na takto presunuté kompetencie. Všetko toto sa bude riešiť v rámci fiškálnej decentralizácie, t.j. od 1.1.2005.

Vstupom do EÚ sa pre mesto Spišská Nová Ves vytvorili podmienky pre získanie ďalších finančných zdrojov zo štrukturálnych fondov, ktoré môžu mestu pomôcť financovať viaceré investičné aktivity, na ktoré doteraz nemalo mesto prostriedky. Podiel finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov na celkových príjmoch mesta Spišská Nová Ves by mal postupne rásť. V súvislosti s kofinancovaním projektov zo štrukturálnych fondov sa vytvára tlak na mesto Spišská Nová Ves, ktoré musí nájsť finančné zdroje na dofinancovanie týchto projektov a to v súčasnosti vo výške 5% . Preto je dôležité si stanoviť priority, ktoré projekty v ktorom období bude mesto podporovať a na základe toho prispôbiť aj návrhy na rozpočet mesta Spišská Nová Ves a jeho schvaľovanie.

4. SWOT analýza mesta Spišská Nová Ves

Kritické oblasti SWOT analýzy

4.1. Podnikateľská sféra a ekonomický rozvoj

Silné stránky:

- jeden z rozvojových pólů Košického kraja,
- tradícia a zázemie v niektorých hospodárskych odvetviach (strojárstvo, potravinársky priemysel a cestovný ruch),
- silný potenciál v spracovaní dreva (ťažba a spracovanie)
- prítomnosť kľúčových, silných zahraničných investorov v meste a blízkom okolí,
- rozvíjajúce sa malé a stredné podnikanie,
- existencia podporných systémov a inštitúcií pre podporu malého a stredného podnikania (BIC, Podnikateľský inkubátor, regionálna kancelária SOPK),
- inštitúcie zabezpečujúce regionálny rozvoj (SRRA).

Slabé stránky:

- pretrvávajúce problémy po útlme baníctva, textilnej výroby a nábytkárskej výroby
- nižšia miera diverzifikácie hospodárskych činností,
- nízka produktivita práce, miera finalizácie a sofistikovanej výroby,
- odchod kvalifikovanej pracovnej sily a vzdelaných mladých ľudí do iných regiónov a zahraničia,
- nízka konkurencieschopnosť technologicky zastaralých a energeticky náročných prevádzok,
- nie najpriaznivejšia kvalifikačná štruktúra nezamestnaných,
- nízky podiel zahraničných investícií, nedostatok investičných zdrojov a štartovacieho kapitálu,
- nízky podiel informačných technológií na riadiacich procesoch,
- chýbajúca platforma pre vedu a výskum.

Príležitosti:

- potenciál pre progresívny trend rozvoja mesta,
- revitalizácia hnedých zón,
- rastúci záujem zahraničných investorov o investovanie na Slovensku,
- zmena politiky Slovenska pri poskytovaní investičných stimulov investorom v prospech zaostalých východných častí Slovenska,
- lepšie podmienky pre vznik nových malých firiem (legislatíva, zrýchlenie procedúr súvisiacich so vznikom firiem, lepšie možnosti získania úverových zdrojov, a pod.)
- využívanie podporných nástrojov EÚ – Štrukturálne fondy, Kohézny fond, Interreg ap., aj malými a strednými podnikateľmi
- priamy vstup na európsky ekonomický priestor,
- dobudovávanie technickej a podnikateľskej infraštruktúry – napojenie na diaľničnú sieť, budovanie priemyselného parku, remeselníckych domov ap.,
- výrazný potenciál v zdrojoch niektorých surovín a v cestovnom ruchu,
- záujem kľúčových investorov o zvyšovanie podielu subdodávok od tuzemských producentov

Ohrozenia:

- silné konkurenčné prostredie po vstupe Slovenska do EÚ,
- silná konkurencia okolitých regiónov v boji o investície

4.2. Ľudské zdroje

Silné stránky:

- priaznivá demografická štruktúra obyvateľstva,
- vysoký podiel stredoškolsky vzdelaného obyvateľstva,
- dostatok kvalifikovaných síl pre nosné hospodárske odvetvia,
- existujúca sieť stredného odborného školstva,
- rozvinutý vzdelávací systém a zázemie odborne orientovaných vysokých škôl meste (Spišská Nová Ves ako sídlo detašovaných pracovísk troch univerzít),
- narastajúca jazyková zdatnosť mladej generácie,
- silné masmediálne zázemie.

Slabé stránky:

- dlhodobá nezamestnanosť a vysoká miera nezamestnanosti,
- vysoký podiel pracujúcich s nižším vzdelaním,
- nízka produktivita a nízka úroveň príjmov,
- nesúlad medzi učebnými syllabami stredných odborných škôl a potrebami systémov a reálnymi potrebami praxe,
- nedostatočná jazyková príprava absolventov škôl,
- nedostatočná úroveň pracovnej sily v oblasti jazykových zručností a práce s novými informačnými a komunikačnými technológiami,
- rozdiely v prístupe voči mužom a ženám na trhu práce (získanie pracovného miesta, odmeňovanie a pod.),
- vysoký podiel rómskeho obyvateľstva.

Príležitosti:

- reformy školstva a dobudovanie materiálno-technickej základne škôl,
- rozvíjanie progresívnych foriem služieb zamestnanosti a systémov na podporu mobility pracovnej sily,
- rozšírenie ponuky trhu práce príchodom a etablovaním ďalších zahraničných investorov
- intenzívna spolupráca vzdelávacieho systému a podnikateľskej sféry s cieľom prispôsobiť obsah a rozsah vzdelávania požiadavkám trhu práce,
- rozvoj rôznych foriem celoživotného vzdelávania,
- podpora programov tzv. informačnej spoločnosti,
- zriadenie fakulty UKF Nitra so zameraním na rómske etnikum a Strojníckej fakulty TUKE,
- využívanie fondov EÚ (Sociálny fond) pre rast kvality ľudských zdrojov,
- prehlbovanie sociálnej exklúzie u marginalizovaných skupín.

Ohrozenia:

- nízke reálne príjmy z práce a odpovedajúci nezáujem o prácu v tomto regióne,
- nezáujem o prácu u dlhodobo nezamestnaných, ich vysoký podiel v štruktúre nezamestnaných,
- nízka mobilita a adaptabilita pracovnej sily,
- nedostatočná motivácia a záujem zamestnávateľov na ďalšom vzdelávaní zamestnancov,

- nedostatočná konkurencieschopnosť pracovnej sily v podmienkach jednotného trhu EÚ,
- nárast pracovnej migrácie,
- úbytok mladej generácie odchodom z mesta do iných regiónov, alebo zahraničia,
- zvýšený prirodzený prírastok u sociálne neprispôsobivého obyvateľstva.

4.3. Cestovný ruch a kultúra

Silné stránky:

- vysoká miera podnikateľskej aktivity a rozvíjajúci sa sektor malých podnikateľov v oblasti cestovného ruchu v meste a regióne
- výrazný prírodný a kultúrno-historický potenciál pre rekreáciu a cestovný ruch,
- výhodná geografická poloha s dobrou dostupnosťou,
- jedno z významných kultúrnych centier Spiša,
- dobrá sieť značených turistických chodníkov pre pešiu turistiku, cykloturistiku a lyžiarsku turistiku v okolí mesta,
- zvyšujúca sa kapacita a kvalita ubytovacích zariadení,
- tradície v organizovaní kultúrnych podujatí,
- kvalitné priestory pre divadlo, koncerty a kultúrne podujatia,
- záujem obyvateľstva a existujúce organizačné štruktúry pre organizovanie podujatí,
- silná infraštruktúra pre voľno-časové aktivity (zimný štadión, plaváreň, kúpalisko, športová hala).

Slabé stránky:

- nedostatočné a neefektívne využívanie možnosti územia, nedostatočná intenzita rekreácie a cestovného ruchu, nízky podiel tohto odvetvia na tržbách,
- stále nepostačujúca turistická infraštruktúra a málo profesionálna úroveň služieb,
- málo rozmanitých produktov cestovného ruchu pre rôzne formy pobytu,
- nedostatočná úroveň až absencia niektorých doplnkových služieb pre cestovný ruch
- nezodpovedajúca úroveň informačných služieb, ich nekoordinovanosť a absencia informačného a orientačného systému cestovného ruchu,
- nejasná marketingová stratégia rozvoja cestovného ruchu v meste a okolí,
- nedostatočná propagácia a reklama mesta
- nízka využiteľnosť veľkej kapacity súkromných rekreačných objektov,
- nedostatok cyklistických chodníkov, nedobudovaná sieť mestských koridorov,
- nevyvážená ponuka atraktivít a možnosti cestovného ruchu v zimnom období v porovnaní s letom.

Príležitosti:

- finančná podpora koncepčných, propagačných a investičných aktivít z fondov EÚ – SOP Priemysel a služby Priorita č.2, ap.,
- tvorba nových, ucelených produktov pre cestovný ruch, ktoré vychádzajú a využívajú daný turistický potenciál,
- systematická výchova a vzdelávanie odborníkov, pracovníkov aktívnych v cestovnom ruchu,
- intenzívne zavádzanie informačných technológií a priestorových informačných systémov,
- potenciálny vstup NP do európskeho systému PANPARK,
- vstup Slovenska do EÚ otvára možnosti pre získanie nových klientov z u nás menej známych krajín
- športovo-rekreačný areál Novoveská Huta,
- ucelené turistické produkty a podpora ich trvalej udržateľnosti (Gotická cesta, Banská cesta, Železná cesta a pod.),
- prehodnotenie súčasného stupňa ochrany NP Slovenský raj z pohľadu možností rozvoja CR.

Ohrozenia:

- súčasné rozdrobenie historicky daného regiónu Spiša, ktorý nie je ponúkaný ako jeden celok, resp. produkt, s čím súvisí aj rozdrobená a nekoordinovaná snaha viacerých organizácií a inštitúcií v rámci propagácie,
- konkurencia iných atraktívnych miest a území v okolí mesta,
- obava obyvateľov z negatívnych efektov rozvoja cestovného ruchu,
- možné preťaženie únosnosti najatraktívnejších miest a následná výrazná devastácia,
- negatívny vplyv správania sa niektorých skupín občanov k návštevníkom,
- strety záujmov požiadaviek a potrieb cestovného ruchu a iných aktivít, neujasnenosť priorít a výsledných efektov,
- podceňovanie významu koordinácie spoločného postupu orgánov samosprávy, štátnych orgánov, združení cestovného ruchu, regionálnych rozvojových agentúr a záujmových a profesných združení pri rozvoji cestovného ruchu,
- chýbajúca koncepcia rozvoja cestovného ruchu z národnej na nižšie úrovne.

4. 4. Životné prostredie

Silné stránky:

- horský charakter a vysoká lesnatosť okolia,
- chránené územia a atraktívne prírodné prostredia v blízkom okolí,
- plynofikácia celého mesta a splynofikované všetky kotolne pre centrálnu dodávku tepla a teplej úžitkovej vody,
- riadená skládka tuhého komunálneho odpadu, nebezpečných odpadov a separovaný zber odpadu,
- znížená tvorba exhalátov z vykurovania.

Slabé stránky:

- staré ekologické záťaže, neriadené skládky, lokálne znečisťovanie územia rôznym odpadom,
- pretrvávajúce nízke ekologické povedomie u časti obyvateľstva aj podnikateľskej sféry,
- vysoká prašnosť,
- vysoká hlučnosť z dôvodu vedenia cestných ťahov stredom mesta,
- značné znečistenie ovzdušia exhalátmi výfukových plynov z dôvodu intenzívnej dopravy.

Príležitosti:

- možnosť využitia finančných prostriedkov v fondov EÚ pre riešenie environmentálnej infraštruktúry,
- ďalšie znižovanie používania tuhých palív, zvyšovanie podielu zemného plynu, elektrickej energie a obnoviteľných zdrojov energie,
- materiálové a energetické využívanie odpadov – separovaný zber, recyklácia,
- skvalitnenie, rozšírenie monitoringu kvality životného prostredia, popularizácia problémov a aktivít pre ochranu prostredia,
- systematická a odborná environmentálna výchova,
- štúdie a skúsenosti s alternatívnymi zdrojmi energie.

Ohrozenia:

- rast hustoty dopravy a zaťaženia mesta exhalátmi.

4.5. Sociálna a technická infraštruktúra

Silné stránky:

- vybudovaná hustá cestná sieť a poloha na hlavnej železničnej trati,
- blízkosť medzinárodných letísk (Košice, Poprad),
- miestne letisko schopné prijímať súkromné lietadlá a helikoptéry,
- vybudovaná kompletná technická infraštruktúra (voda, kanál, ČOV, plyn, elektrické siete, pevná a mobilné telekomunikačné siete),
- existujúce priemyselné zóny mesta s technickou infraštruktúrou,
- vybudované zariadenia občianskej vybavenosti a služieb,
- relatívne dostatočná kapacita domov a bytov.

Slabé stránky:

- vedenie cestných ťahov stredom mesta,
- chýbajúca rýchlostná komunikácia, alebo cesta 1. triedy pre prepojenie s najbližšími regionálnymi centrami,
- chýbajúce diaľničné napojenie a diaľničný privádzač do mesta,
- nedostatočná kvalita cestnej siete,
- technicky a funkčne zastarané niektoré školské, kultúrne, zdravotnícke a sociálne zariadenia, nedostatok financií na ich prevádzku,
- chýbajúce lôžka a zariadenia pre krízovú intervenciu.

Príležitosti:

- finančné zdroje z fondov EÚ pre rozvoj cestnej, technickej a občianskej infraštruktúry,
- budúca, neďaleko vedená diaľnica a napojenie na transeurópske koridory,
- existujúce a budované priemyselné kapacity s kompletnou infraštruktúrou,
- perspektíva zriadenia dopravného terminálu v priemyselnej zóne východ,
- podpora výstavby a obnovy bytového fondu,
- výstavba severného a južného obchvatu mesta SNV,
- zmena v kategorizácii cesty KE – SNV – PP na I. triedu.

Ohrozenia:

- zastaraná infraštruktúra, vznikajúce požiadavky na opravy, obnovu a rekonštrukciu,
- strata záujmu investorov o územie pri nedobudovaní a skvalitnení cestných spojení s okolitými centrami,
- nedostatok verejných financií pre investície do infraštruktúry,
- vysoké ceny pozemkov a stavebných materiálov k príjmom limitujúce intenzívnejšiu bytovú výstavbu,
- projektová a stavebná nepripravenosť k potrebným investíciám.

5. Problémová analýza

Problémová analýza súčasného stavu a vývojových parametrov podľa jednotlivých kritických oblastí má za úlohu identifikovať a pomenovať základné prekážky ich rozvoja, ale na druhej strane hľadať a určiť východiská ich budúceho rozvoja. Analýzou problémov sa odhalia hlavné nedostatky súčasného stavu a stanovia sa väzby medzi príčinami a následkami jednotlivých problémov. Skúška správnosti výberu hlavných problémov spočíva v zodpovedaní na otázku: Keď sa vyrieši daný problém, zlepši sa situácia niektorého z následkov? Resp. nastane zmena k lepšiemu v následkoch?

5.1. Podnikateľská sféra a ekonomický rozvoj

následky	- malý podiel novoznikajúcich podnikov, - málo pracovných príležitostí - nerozvinutá sieť subdodávateľov miestnych firiem - nízke priemerné príjmy obyvateľov,	- vysoká závislosť územia na niekoľkých kľúčových podnikateľských spoločnostiach	- málo atraktívnych pracovných miest s dobrými príjmami, - úbytok vzdelanej a kvalifikovanej pracovnej sily z územia	- vysoká bankrotovosť, - zadlženosť a nesolventnosť, - vysoká nezamestnanosť - miestne firmy nútené si hľadať svoje trhy mimo mesto a región
hlavné problémy	- nízky podiel zahraničných investícií	- nízka miera diverzifikácie hospodárskych činností	- nízka miera produktivity práce a malý podiel sofistikovanej výroby	- pomalý rozvoj malého a stredného podnikania
príčiny	- neatraktívnosť východných častí Slovenska, - nedostatočná dopravná infraštruktúra, - politika investičných stimulov - slabá propagácia mesta a regiónu, chýbajúca koordinácia všetkých miestnych činiteľov pri zviditeľňovaní mesta - chýbajúce skúsenosti pri rokovaniach s investormi	- lokalizačné rozhodnutia investorov, - určité, tradíciou dané, predpoklady územia,	- nízky počet investícií, - nepriaznivá technologická úroveň, - nízka konkurencieschopnosť miestnych firiem	- nízky počet vznikajúcich firiem, - slabšia schopnosť v súťaži pri získavaní lukratívnych zákazok - nedostatočná podpora vzniku MaSP (legislatívna, finančná, poradenská) - nízka kúpyschopnosť obyvateľstva - prietahy v súdnych konaniach - administratívna záťaž MSP

5.2. Ľudské zdroje

následky	- pretrvávajúca apatia a strata pracovných návykov u veľkého počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva, - nízke príjmy	- zvýšené nároky na odbornú, jazykovú a praktickú zdatnosť, - požiadavky na mobilitu pracovnej sily, - celoživotné vzdelávanie sa	- skoro 100% nezamestnanosť rómskeho obyvateľstva. - veľmi nízka kvalifikácia, - nízka úroveň vzdelania a znalostí	- vysoká nezamestnanosť absolventov, - štruktúra absolventov nekorešponduje s potrebami trhu práce
hlavné problémy	- dlhodobá nezamestnanosť, - vysoká miera nezamestnanosti a nedostatočne rozvinutý trh práce	- negatívny dopad konverzie a reštrukturalizácie hospodárstva v území na pracovnú silu	- vysoká koncentrácia neprispôsobivej časti obyvateľstva so špecifickými problémami	- nepružnosť vzdelávacieho systému na rýchlo sa meniace potreby hospodárskeho rozvoja
príčiny	- úplná zmena výrobných základov a trhov, - málo investícií pre vznik dostatočného počtu pracovných príležitostí - vysoké odvodové zaťaženie - nedostatočný rozvoj MSP	- strata konkurencieschopnosti, - strata pôvodných trhov a odberateľov, - silná konkurencia otvoreného trhu	- historické korene a tradície ich života, - podceňovanie potreby starať sa o seba, - neschopnosť systematickej činnosti	- nedokončené reformy školstva, - inklinácia k „módnym odborom“, nie k potrebám trhu, - boj o prežitie škôl

5.3. Cestovný ruch a kultúra

následky	- stagnácia rozvoja cestovného ruchu v území, - strata pracovných príležitostí - rezervy podnikateľských aktivít v CR	- nedostatočná a málo rozmanitá ponuka rôznorodých produktov pre široké spektrum návštevníkov, - malá atraktivnosť územia, - preferovanie krátkodobých pobytov	- menšia operatívnosť a komunikatívnosť v kontakte s klientmi, - nižšia využiteľnosť a obsadenosť zariadení CR	- strata klientely, pokles návštevnosti územia a tržieb z cestovného ruchu, - budovanie zlého image, negatívna reklama
hlavné problémy	- nedostatočné a neefektívne využívanie možností územia	- nedostatok rozmanitých produktov cestovného ruchu	- nedostatočné využívanie informačných a komunikačných technológií	- nedostatočná turistická infraštruktúra a zaostávajúca profesionalita
príčiny	- nedostatočné oceňovanie významu a potenciálu územia pre využívanie v CR, - nedostatočné skúsenosti v oblasti jeho komerčného využitia - rezervy v koordinácii rozvoja CR - nedostatočný marketing mesta	- nespracovaná marketingová analýza, - nesúlad záujmov a potrieb subjektov územia aktívnych v CR, - obmedzené finančné možnosti	- podceňovanie nových, moderných technológií, - investičná náročnosť zavádzania a zvýšené prevádzkové náklady	- nedostatok potrebných investícií na kvantitatívne a kvalitatívne zmeny, - nedostatočné tréningové aktivity na všetkých pracovných pozíciách - chýbajúca ponuka a infraštruktúra pre zimný CR v meste

5.4. Životné prostredie

následky	- neestetické, kontaminované lokality, - pokračujúci negatívny vplyv na životné prostredie	- zhoršovanie kvality ovzdušia, - rast alergických ochorení, - zhoršovanie zdravotného stavu populácie	- výrazné znečisťovanie prostredia komunálnym odpadom najmä okrajových území mesta	- rastom hustoty dopravy rastúce negatívne pôsobenie tohto faktora na životné prostredie
hlavné problémy	- pozostatok starých ekologických záťaží v okolí	- vysoká prašnosť, hlučnosť a znečistenie výfukovými exhalátmi intenzívnej dopravy	- pretrvávajúce nízke ekologické povedomie časti obyvateľstva aj podnikateľskej sféry	- zlý technický stav autoparku podnikajúcich v autodoprave
príčiny	- určité dedičstvo minulosti, - intenzívna hospodárska činnosť, - nedostatočná legislatíva	- nedostatok finančných prostriedkov pre zásadné riešenia, - chybné rozhodnutia v minulosti, - rast intenzity dopravy	- nedostatočná ekologická výchova, - zlé príklady správania sa v niektorých komunitách	- nedostatok finančných prostriedkov pre obnovu parku, - nedostatočná kontrola skutočného technického stavu áut

5.5. Sociálna a technická infraštruktúra

následky	- nezáujem investorov o vstup na územie, - nedostatočná úroveň podnikania, - vysoká miera nezamestnanosti,	- slabá úroveň informovanosti, nízke komunikačné schopnosti obyvateľov aj podnikateľskej sféry,	- zhoršovanie životného prostredia, - nízky štandard života a nezáujem o bývanie v území, - nezáujem o rozvoj podnikania a investovania	- drahšia prevádzka objektov, - nevyužitý ľudský a prírodný potenciál,
hlavné problémy	- zlý stav a štruktúra dopravnej infraštruktúry	- zlý stav v rozšírenosti a používaní informačno-komunikačných technológií	- zastaralá technická infraštruktúra	- nevyužívané možnosti obnoviteľných zdrojov energie (biomasa, vietor, voda)
príčiny	- zlé cestné spojenie mesta s okolitými centrami - zlý stav dopravných komunikácií, - slabá dostupnosť centier mikroregiónu,	- pomalé zavádzanie plošných, aj lokálnych projektov pre rozvoj informovanosti, - nebudovanie zariadení pre informačné služby, - obava a neznalosť novej techniky u staršej populácie	- nedostatok finančných prostriedkov, - zlé rozhodnutia v minulosti, - finančne náročné projekty, - nefungujúci systém prevencie a postihov v tejto oblasti	- nepripravené energetické koncepcie a štúdie, - nezrealizované štúdie využiteľnosti miestnych zdrojov a možností

6. Definícia cieľov, priorít a opatrení programu

6. 1. Strategický cieľ

Na základe analýzy súčasnej situácie a znalosti predpokladov sa navrhuje pre Mesto Spišská Nová Ves nasledovný strategický cieľ:

Vytvoriť podmienky pri rešpektovaní udržateľného rozvoja pre stabilizáciu a rast ekonomiky tak, aby Mesto Spišská Nová Ves do roku 2013 dosiahlo z pozície postupne sa transformujúcich oblastí postavenie jedného zo strategických pólov rozvoja Košického kraja.

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu, ktorá by mala ústiť do zlepšenia situácie na trhu práce. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov.

Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja mesta a okolia,
- znižovaní regionálnych disparít a pomoc ekonomicky slabším oblastiam, na **princípe solidarity**,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni **partnerstva**,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva.

Základnou prioritou stratégie je zvýšenie ekonomickej výkonnosti a konkurencieschopnosti ekonomických subjektov pri rešpektovaní podmienok trvalo udržateľného rozvoja.

V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju informačnej spoločnosti.

Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie po útlme niektorých ekonomických aktivít s negatívnymi environmentálnymi vplyvmi, zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia.

Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast.

To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spoluprácou verejného a súkromného sektoru a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov na všetkých úrovniach riadenia Mesta Spišská Nová Ves.

Na dosiahnutie strategického cieľa budú spoločenstva v rámci mesta Spišská Nová Ves a jeho okolia podporovať tieto globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví:

1. Výrazné zvýšenie priestorovej a odvetvovej diverzifikácie priemyslu
2. Významné zvýšenie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania z domácich zdrojov s dôrazom na znižovanie nezamestnanosti
3. Posilňovanie sociálneho kapitálu a inštitucionálnej spolupráce
4. Znižovanie zaťaženia životného prostredia
5. Dobudovanie technickej a sociálnej infraštruktúry
6. Rozvoj lesného hospodárstva a agro-potravinárskeho priemyslu

6.2. Priority a opatrenia programu

Z dôvodu konzistentného napojenia rozvoja mesta Spišskej Novej Vsi do existujúcej siete už vypracovaných vyšších rozvojových stratégií, ale aj z dôvodu odvolávania sa pri príprave projektov na vyššie riadiace authority, sú globálne a špecifické ciele **v súlade s globálnymi a špecifickými cieľmi Košického samosprávneho kraja**.

Dosiahnutie vymedzenej vízie a strategických cieľov bude realizované prostredníctvom priorít a opatrení. Priority a opatrenia **sú v súlade s prioritami a opatreniami príslušných sektorových operačných programov Slovenskej republiky**.

V nasledujúcej tabuľke sú spracované konkrétne kľúčové aktivity, ktoré boli identifikované spoločenstvami, jestvujúcimi na území Mesta Spišská Nová Ves ako aktivity, ktoré by dané spoločenstvá mohli realizovať, čím by prispeli k naplneniu strategickej vízie Mesta Spišská Nová Ves.

Tab. č. 50 - Súhrnný prehľad cieľov, opatrení a aktivít

GLOBÁLNE CIELE	ŠPECIFICKÉ CIELE	PRIORITY (S/R)	OPATRENIA	KĽÚČOVÉ AKTIVITY	DOTKNUTÉ SUBJEKTY
GC 1: Výrazné zvýšenie priestorovej a odvetvovej diverzifikácie priemyslu	1.1: Zvýšenie odvetvovej diverzifikácie priemyslu	Rast konkurencieschopnosti priemyslu a vybraných služieb s využitím domáceho rastového potenciálu	Podpora budovania a rekonštrukcie vhodnej infraštruktúry	- spracovanie štúdií a projektov v súlade s opatrením (príprava projektov na realizáciu), - skvalitňovanie a dobudovanie infraštruktúry priemyselného parku, - revitalizácia hnedých zón, - podpora vytvárania klastrov a subdodávateľských sietí, - budovanie efektívnej podpornej infraštruktúry v okolí mesta	Relevantné verejné a súkromné spoločnosti a firmy Mestská samospráva
			Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb	- zavádzanie nových progresívnych technológií, strojov, prístrojov a zariadení a environmentálne vhodných technológií, - podpora výrobcov využívajúcich domáce suroviny (najmä drevo)	
			Marketing regiónu za účelom prilákania zahraničného kapitálu	- vhodné a nasmerované investičné stimuly pre domácich a zahraničných investorov, - budovanie pripravenosti inštitúcií zodpovedných za marketing regiónu, - zavádzanie moderných metód a nástrojov marketingu regiónu (napr. IT)	

GC 2: Významné zvýšenie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania z domácich zdrojov, dôraz na znižovanie nezamestnanosti	2.1: Zlepšenie podnikateľského prostredia	Rast konkurencieschopnosti priemyslu a vybraných služieb s využitím domáceho rastového potenciálu	Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a vybraných služieb	- prevádzkovanie, prípadné rozšírenie kapacít Podnikateľského inkubátora, zamerané na efektívnu podporu rozvoja produktívneho podnikania, - podpora spracovateľov miestnych surovín, - podpora rozvoja živnostenského podnikania, - stimulácia podnikov k zavádzaniu progresívnych informačných technológií vo výrobných a ekonomických procesoch, - pomoc podnikateľom pri získavaní finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ	Relevantné súkromné a verejné spoločnosti a firmy Mestská samospráva
	2.2: Podpora konkurencieschopnosti produkcie malých a stredných podnikateľov, zvyšovanie exportu		Podpora podnikania, inovácií a aplikovaného výskumu	- podpora podnikateľov zavádzajúcich výrobu na báze progresívnych technológií, pomoc pri získavaní nenávratných finančných prostriedkov zo Štrukturálnych fondov na tento účel, - podpora rozvojových zámerov súkromnej sféry, ktoré sú v súlade s potrebami rozvoja mesta a ktoré sú efektívne z pohľadu tvorby nových pracovných miest, - aktívna politika a prezentácia mesta, jeho ekonomického potenciálu v zahraničí, - zabezpečovanie podpory inštitúciám, ktoré svojou činnosťou aktívne napomáhajú rozvoju MSP, - budovanie a skvalitňovanie ponuky služieb na podporu MaSP (poradenstvo, finančné podporné programy) a rozširovanie ich dostupnosti, - príprava a budovanie systémov certifikácie manažérstva kvality v súlade s medzinárodnými normami, - Podpora propagačných aktivít, vrátane propagácie malých a stredných podnikateľov	
	2.3: Rozvoj cestovného ruchu	Cestovný ruch	Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry cestovného ruchu	- dobudovanie verejnej infraštruktúry cestovného ruchu pre jej celoročné využitie (hlavne na zimnú sezónu), - podpora získavania priamych zahraničných investícií, investorov a finančných prostriedkov z fondov EÚ v oblasti CR, - podpora budovania cyklistických chodníkov, náučných trás, turistických značených trás a chodníkov, - budovanie prímestskej rekreačno-športovej zóny, areálu zdravia, - podpora vyššej informatizácie procesov v CR	
		Cestovný ruch	Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu	- aktívna účasť a podpora pri vytváraní nových produktov CR, - podpora pri modernizácii a výstavbe nových ubytovacích a stravovacích zariadení, - podpora podnikateľov pri získavaní finančných prostriedkov zo Štrukturálnych fondov, - stimulácia podnikov k vyššej informatizácii ekonomických procesov	Relevantné súkromné a verejné spoločnosti a firmy
		Kultúrno-historický potenciál	Renovácia a rozvoj mesta a zachovanie kultúrneho a historického dedičstva	- rekonštrukcia, modernizácia objektov, budov a stavieb historického a kultúrneho významu, - úprava verejných priestranstiev, parkov, miestnych komunikácií, chodníkov, - podpora rozvoja agroturistiky založenej na tradičných remeselných činnostiach, - úprava existujúcich objektov, alebo stavba nových zariadení slúžiacich ako remeselné domy, podporujúce oživovanie remesiel	Relevantné súkromné a verejné spoločnosti a firmy Mestská samospráva Združenia cestovného ruchu Neziskové organizácie
		Cestovný ruch	Podpora propagácie cestovného ruchu a tvorba informačného systému	- podpora marketingovej stratégie rozvoja CR v území mesta a okolia, - podpora vydávania komplexných, viacjazyčných propagačných materiálov s celoročnou ponukou aktivít a atrakcií mesta a okolia, - vydanie turistického sprievodcu stredného Spiša (cez SACR), - podpora spracovania turistickej databázy a elektronického informačného a rezervačného systému, - vytvorenie podmienok a zabezpečenie zimného a letného anketového prieskumu u návštevníkov územia	

GC 3: Posilňovanie sociálneho kapitálu a inštitucionálnej spolupráce	3.1: Rozvoj sociálnej oblasti a podpora marginalizovaných skupín obyvateľstva	Posilnenie rovnosti príležitostí na trhu práce a sociálnej inklúzie	Podpora zamestnatelnosti skupín ohrozených sociálnou exklúziou	- tvorba partnerstiev s účasťou neziskových organizácií zameraných na marginalizované skupiny – vytvorenie siete kvalifikovaných sociálnych pracovníkov a pomocných učiteľov, - programy vzdelávania pre rómske obyvateľstvo, - podpora vytvárania remeselníckych centier (domov), - podpora inštitucionálneho vytvárania lokálneho partnerstva sociálnej inklúzie, - posilňovanie prvkov občianskej spoločnosti a podpora spolupráce štátnych a neštátnych organizácií, - podpora spolupráce samosprávy s MVO a združeniami pri preventívnych a výchovných programoch	Relevantné súkromné a verejné spoločnosti a firmy Mestská samospráva Vzdelávacie inštitúcie Neziskové organizácie
			Podpora rovnosti príležitostí pre ženy a mužov a súladu rodinného a pracovného života	- podpora programov vzdelávania v oblasti počítačovej gramotnosti, - realizácia programov dištančného vzdelávania na podporu samozamestnanosti, - podpora programov na budovanie a využívanie existujúcich kapacít počítačových sietí (škôl) pre prístup do Internetu pre obyvateľstvo, - podpora rozvoja telepráce, - podpora inštitúcií zameraných na rovnosť príležitostí na ekonomickom trhu	
	3.2: Rozvoj vzdelávacích služieb	Rozvoj celoživotného učenia a adaptability pracovnej sily	Podpora odbornej prípravy a vzdelávania zodpovedajúcich požiadavkám spoločnosti založenej na vedomostiach	- analýza vzdelávacích a tréningových potrieb v relácii aktuálnych požiadaviek a trendov trhu práce, - vytvorenie partnerského fóra vzdelávacích inštitúcií a hospodárskych sektorov, - podpora poradenských služieb v oblasti vzdelávania a potrieb trhu práce,	
			Rozvoj ďalšieho vzdelávania s dôrazom na zvýšenie adaptability pracovnej sily	- podpora programov celoživotného vzdelávania, univerzity tretieho veku, - podpora aktivít na zvýšenie flexibility a mobility pracovnej sily, - podpora programov na zvýšenie úrovne informovanosti o povolaniach pre školy, - podpora systému ďalšieho vzdelávania pedagógov,	
GC 4: Znižovanie zataženia životného prostredia	4.1: Ochrana ovzdušia - znižovanie emisií do ovzdušia	Environmentálna infraštruktúra	Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu ovzdušia a znečisťovania vody	- zabezpečenie zmeny palivovej základne vo vykurovaní – 100 %-ná plynofikácia, - znižovanie produkcie škodlivých emisií zavádzaním nových technológií v priemyselnej výrobe, - dôsledná kontrola technického stavu motorových vozidiel, - rekultivácia území, ktoré sú zdrojom prachu, - investície do ochrany zdrojov a rozvodov vody, - investície do kvalitného a efektívneho monitoringu znečisťovania vôd	Relevantné súkromné a verejné spoločnosti a firmy Mestská samospráva Organizácie operujúce v oblasti ŽP Neziskové organizácie
	4.2: Minimalizácia tvorby odpadov, materiálové a energetické zhodnocovanie odpadov		Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva	- zatváranie a rekultivácia skládok odpadu, - výstavba novej skládky komunálneho odpadu, - zabezpečenie podmienok pre separovaný zber odpadu,	
	4.3: Rozvoj osobitne chránených častí prírody, obnova území s narušeným životným prostredím, sanácia prostredia		Ochrana, zušľachtene a obnova prírodného prostredia	- posilňovanie fyzickej infraštruktúry a ľudských kapacít zodpovedných za prírodné prostredie, modernizácia infraštruktúry a zariadení, potrebných na rozvoj chránených oblastí, oblastí s narušeným životným prostredím, - vypracovanie plánu riadenia chránených krajinných oblastí s osobitným dôrazom na budovanie siete Natura 2000, - organizácia workshopov a seminárov zameraných na budovanie verejného povedomia v oblasti ochrany životného prostredia	

GC 5: Dobudovanie sociálnej a technickej infraštruktúry	5.1: Rozvoj dopravnej infraštruktúry	Dopravná infraštruktúra	Modernizácia a rozvoj dopravnej infraštruktúry	- vytvorenie a prezentácia koncepcie riešenia dopravnej infraštruktúry v meste a okolí, (rýchlostná komunikácia, alebo cesta 1. triedy), - projektové a investičné zabezpečenie prípravy prepojenia na budovanú diaľnicu,	Relevantné súkromné a verejné spoločnosti a firmy, združenia Regionálna a mestská samospráva
	5.2: Rozvoj informačno-komunikačných technológií a masového využívania Internetu	Lokálna infraštruktúra	Budovanie a rozvoj informačnej spoločnosti pre verejný sektor	- podpora využívania zdrojov zo Štrukturálnych fondov pre budovanie informačnej spoločnosti vo verejnom sektore, - podpora budovania verejných informačných centier, poskytujúcich služby najmä nezamestnaným, obyvateľstvu a verejnému sektoru,	Relevantné súkromné a verejné spoločnosti a firmy, združenia Mestská samospráva Vzdelávacie inštitúcie Neziskové organizácie
	5.3: Rozvoj technickej infraštruktúry (vodovody, kanalizácia, ČOV a plyn)	Environmentálna infraštruktúra	Zlepšenie technickej infraštruktúry	- systematická obnova a modernizácia technickej infraštruktúry, - podpora vypracovania analýz a štúdií hodnotiacich investičné zámery v tejto oblasti	Relevantné súkromné a verejné spoločnosti a firmy, združenia Mestská samospráva Organizácie operujúce v oblasti ŽP
	5.4. Rozvoj bytovej výstavby mesta	Lokálna infraštruktúra	Zlepšenie infraštruktúry bývania	- vypracovanie efektívnej koncepcie bývania na nasledujúce obdobie, - rekonštrukcia a modernizácia bytovej infraštruktúry, - príprava štúdií a analýz relevantných k opatreniu, - príprava území a infraštruktúry na bytovú výstavbu	Relevantné súkromné a verejné spoločnosti a firmy, združenia Mestská samospráva
	5.5: Energetická koncepcia	Rast konkurencieschopnosti priemyslu a vybraných služieb s využitím domáceho rastového potenciálu	Podpora úspor energie a využívania obnoviteľných zdrojov energie	- podpora spracovania efektívnych energetických koncepcií a štúdií, ktoré využívajú alternatívne a obnoviteľné zdroje energie, - podpora získavania zdrojov k týmto cieľom, - podpora programov zavádzania vykurovacích systémov na báze biopalív pre verejné objekty, - podpora programov veternej energie a malých vodných elektrární, - budovanie zdrojov na kombinovanú výrobu elektriny a tepla, - rekonštrukcie systémov rozvodov energie (zlepšovanie tepelno-izolačných vlastností, zavádzanie systémov na kontrolu úniku tepla), - budovanie zariadení na využitie alternatívnych energetických zdrojov,	
	5.6. Modernizácia a rozvoj siete sociálnych, zdravotníckych, školských a kultúrnych zariadení	Lokálna infraštruktúra	Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry v meste	- rekonštrukcia a modernizácia sociálnych, školských, kultúrnych a zdravotníckych zariadení, - zefektívnenie a skvalitnenie procesu zabezpečovania sociálnych, zdravotníckych, vzdelávacích a kultúrnych služieb pre obyvateľstvo, - podpora programov alternatívnej sociálnej starostlivosti, - podpora budovania centra krízovej intervencie	

GC 6: Rozvoj lesného hospodárstva a agro-potravinárskeho priemyslu	6.2 Rozvoj agro-potravinárskeho priemyslu	Podpora produktívneho a udržateľného rozvoja	Zlepšenie agrosektora a spracovania a predajnosti potravinárskych produktov	- podpora modernizácie technológií v agro-priemysle - podpora modernizácie technológií v potravinárskom priemysle, - zlepšovania monitorovania kvality výrobkov, zvyšovania úrovne bezpečnosti potravín, - podpora zakladania marketingových a odbytových organizácií výrobcov,	Relevantné podniky a firmy
	6.3. Udržateľné hospodárenie v lesoch a rozvoj lesníctva	Podpora produktívneho a udržateľného rozvoja	Zlepšenie a racionalizácia pestovania, ochrana lesa, ťažba a predaj drevnej hmoty	- obstarávanie strojov a zariadení pre efektívnu ťažbu, približovanie, spracovanie a dopravu dreva, - podpora zalesňovania a pestovateľských prác, zachovanie lesného geofondu, - preventívne a ochranné opatrenia v lesoch, - výstavba lesných ciest, - ochrana ekologickej stability krajiny, - zavádzanie nových informačných technológií	Relevantné firmy a podniky, lesné spoločnosti, urbáriaty

7. Akčný plán programu

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných projektových zámerov v rézii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný tento akčný plán realizácie programu. Tento zoznam plánovaných zámerov bol konfrontovaný so schválenou územno-plánovacou dokumentáciou mesta a určuje jeho smerovanie na najbližšie obdobie. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zámery realizovať, kto by mal byť žiadateľom, určuje predpokladané časové rámce, administratívne zabezpečenie realizácie programu ako aj ukazovatele a spôsob hodnotenia jeho úspešnosti.

Zámery z jednotlivých oblastí sme zaradili podľa cieľov a opatrení nasledovne:

Tab. č. 51 - Karty opatrení

7.1 Karta opatrení globálneho cieľa 1

Výrazné zvýšenie priestorovej a odvetvovej diverzifikácie priemyslu

Špecifický cieľ	1.1. Zvýšenie odvetvovej diverzifikácie priemyslu
Opatrenie	Podpora budovania a rekonštrukcie vhodnej infraštruktúry
Podporované zábery	1. Rozšírenie priemyselného parku v Spišskej Novej Vsi, vrátane obslužnej komunikácie pre priemyselný park a/ predpokladaný rozpočet 250 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves, Slov. správa ciest-IÚ c/ zdroje financovania ŠF EÚ, rozpočet mesta, štátny rozpočet, d/ časový horizont 2005 – 2010
	2. Príprava územia pre investorov (druhý priemyselný park) na sever a na východ od spoločnosti Embraco a/ predpokladaný rozpočet 200 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania štátny rozpočet, rozpočet mesta d/ časový horizont 2005 – 2010
	Predpokladaný objem finančných prostriedkov celkom za opatrenie: 450 mil. Sk

7.2. Karta opatrení globálneho cieľa 2

Významné zvýšenie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania z domácich zdrojov, dôraz na znižovanie nezamestnanosti

Špecifický cieľ	2.1. Zlepšenie podnikateľského prostredia
Opatrenie	Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a vybraných služieb
Podporované zábery	1. Podpora podnikateľskej infraštruktúry v Košickom samosprávnom kraji: II. etapa výstavby Podnikateľského inkubátora v Spišskej Novej Vsi na Tehelnej ulici a/ predpokladaný rozpočet 29,5 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania ŠF EÚ, rozpočet mesta, rozpočet KSK, d/ časový horizont 2005 – 2006 2. Podnikateľský dom v Spišskej Novej Vsi na Zimnej ulici a/ predpokladaný rozpočet 15 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves, BIC Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania ŠF EÚ, rozpočet mesta d/ časový horizont 2006 – 2008 Predpokladaný objem finančných prostriedkov celkom za opatrenie: 44,5 mil. Sk
Špecifický cieľ	2.2. Podpora konkurencieschopnosti produkcie malých a stredných podnikateľov, zvyšovanie exportu
Opatrenie	Podpora podnikania, inovácií a aplikovaného výskumu
Podporované zábery	1. Vyšegradske výstaviisko Spiš a/ predpokladaný rozpočet 100 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia IMBIZ group a.s. c/ zdroje financovania súkromné zdroje, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 – 2008 Predpokladaný objem finančných prostriedkov celkom za opatrenie: 100 mil. Sk

Špecifický cieľ	2.3. Rozvoj cestovného ruchu
Opatrenie	Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry cestovného ruchu
Podporované zábery	1. Športovo-rekreačný areál Novoveská Huta (ŠRANOH) - areál zimných športov - revitalizácia kúpeľov - obnova lesnej železnice - vodná nádrž a/ predpokladaný rozpočet 600 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves, Občianske združenie Idea Spiš, spoločnosť SKI-LAB, s.r.o c/ zdroje financovania ŠF EÚ, bankový úver, investor d/ časový horizont 2005 – 2008 2. Rekonštrukcia Sadu mládeže na Madaras zábavný park + prítok vody do jazierka a regulácia vodného toku Holubnica a/ predpokladaný rozpočet 5 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania ŠF EÚ, rozpočet mesta d/ časový horizont 2005 – 2007 3. Športoviská (kúpalisko a krytá plaváreň, zimný štadión, futbalový štadión) a/ predpokladaný rozpočet 50 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves, STEZ c/ zdroje financovania ŠF EÚ, rozpočet mesta, vlastné zdroje d/ časový horizont 2005 – 2007 4. Výstavba krytej tenisovej haly v Spišskej Novej Vsi a/ predpokladaný rozpočet 20 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves, Tenisový klub Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania ŠF EÚ, rozpočet mesta, súkromné zdroje d/ časový horizont 2006 – 2007 5. Rekonštrukcia verejných soc. zariadení v ZOO, výmena lavičiek v areáli ZOO, inštalácia fontány uprostred jazierka, výstavba nových voliér pre spevavé vtáky, ukončenie detského ihriska s montážou niektorých prvkov a pieskoviska Rozšírenie areálu ZOO o 2,5 ha, rekonštrukcia hrádze, rekonštrukcia chovných zariadení, maľovanie a výmena skorodovaných častí a/ predpokladaný rozpočet 3 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves - Zoologická záhrada c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2005 – 2006 6. Výstavba športovo-relaxačnej zóny mesta Spišská Nová Ves (lokalita na nábreží Hornádu) – Pumperhaus - rybník a/ predpokladaný rozpočet 12,6 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania ŠF EÚ, rozpočet mesta d/ časový horizont 2005 – 2008

Špecifický cieľ	2.3. Rozvoj cestovného ruchu
Opatrenie	Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry cestovného ruchu
Podporované zámary	7. Vybudovanie siete cyklotrás v meste Spišská Nová Ves a/ predpokladaný rozpočet 8,1 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania ŠF EÚ, rozpočet mesta d/ časový horizont 2006 – 2007 8. Výstavba športového zariadenia SKATEPARK – futbalové ihrisko a/ predpokladaný rozpočet 0,7 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia OZ Klub mládežníckych športov, mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania ŠF EÚ, investor, vlastné zdroje d/ časový horizont 2005 Predpokladaný objem finančných prostriedkov celkom za opatrenie: 699,4 mil. Sk
Špecifický cieľ	2.3. Rozvoj cestovného ruchu
Opatrenie	Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu
Podporované zámary	1. Hotel AMADEUS, Rojkovičova ulica v Spišskej Novej Vsi a/ predpokladaný rozpočet 130 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia IMBIZ group a.s. c/ zdroje financovania súkromné zdroje, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 – 2008 2. Vybudovanie areálu agroturistiky – Kamenný obrázok a/ predpokladaný rozpočet 7 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia súkromný sektor, tretí sektor c/ zdroje financovania súkromné zdroje, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 – 2008 Predpokladaný objem finančných prostriedkov celkom za opatrenie: 137 mil. Sk

Špecifický cieľ	2.3. Rozvoj cestovného ruchu
Opatrenie	Renovácia a rozvoj mesta a zachovanie kultúrneho a historického dedičstva
Podporované zámery	1. Regenerácia námestia – 7 etáp A/ Ulička tradičných ľudových remesiel Spiša B/ SPIŠ – GOTIC – MINILAND (kultúrno-historické gotické pamiatky Spiša - drevené ministavby) Obnova fasády objektu na Levočskej ulici č. 1 a Provinčného domu z Levočskej ulice (výmena strešnej krytiny, stavebné a reštauračné práce) C/ Plastika gen. M. R. Štefánika D/ Pamätník 16 Spišských miest E/ Parkovanie na Letnej ulici č. 50 až 78, parkovisko pri Redute a/ predpokladaný rozpočet 174,85 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves, Košický samospr. kraj c/ zdroje financovania ŠF EÚ, rozpočet mesta, rozpočet KSK d/ časový horizont 2006 – 2015 2. Rekonštrukcia objektu Reduta - ubytovanie - oprava fasády na objekte - rekonštrukcia sociálnych zariadení - rekonštrukcia vykurovacieho systému v objekte a/ predpokladaný rozpočet 12 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania ŠF EÚ, rozpočet mesta, investor d/ časový horizont 2005 – 2008 3. Oživenie histórie baníctva v meste Spišská Nová Ves - Banícke námestie - Banícka veža, Banícka štôlna a/ predpokladaný rozpočet 17,5 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves, Solitéra Sp. Nová Ves, Košický samospr. kraj – SPŠ banícka, tretí sektor c/ zdroje financovania ŠF EÚ, súkromné zdroje, rozpočet mesta, rozpočet KSK d/ časový horizont 2004 – 2007 4. Vybudovanie stálej expozície „História mesta Spišská Nová Ves“ V Provinčnom dome a/ predpokladaný rozpočet 0,450 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia Košický samosprávny kraj - Múzeum Spiša c/ zdroje financovania ŠF EÚ, rozpočet mesta, rozpočet KSK d/ časový horizont 2005 – 2006 Predpokladaný objem finančných prostriedkov celkom za opatrenie: 199,8 mil. Sk

7.3. Karta opatrení globálneho cieľa 3

Posilňovanie sociálneho kapitálu a inštitucionálnej spolupráce

Špecifický cieľ	3.1. Rozvoj sociálnej oblasti a podpora marginalizovaných skupín obyvateľstva
Opatrenie	Podpora zamestnatelnosti skupín ohrozených sociálnou exklúziou
Podporované zábery	1. Výstavba komunitného centra v rómskej osade Vilčurňa a/ predpokladaný rozpočet 7,5 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ, verejno-prospešné práce d/ časový horizont 2005 – 2008 Predpokladaný objem finančných prostriedkov celkom za opatrenie: 7,5 mil. Sk
Špecifický cieľ	3.2. Rozvoj vzdelávacích služieb
Opatrenie	Podpora odbornej prípravy a vzdelávania zodpovedajúcich požiadavkám spoločnosti založenej na vedomostiach
Podporované zábery	1. Vybudovanie inštitútu vzdelávania pod záštitou mesta Spišská Nová Ves a/ predpokladaný rozpočet neuvedený b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania ŠF EÚ, rozpočet mesta d/ časový horizont 2006 – 2008 Predpokladaný objem finančných prostriedkov celkom za opatrenie: neuvedený

7.4. Karta opatrení globálneho cieľa 4

Znižovanie zaťaženia životného prostredia

Špecifický cieľ	4.2. Minimalizácia tvorby odpadov, materiálové a energetické zhodnocovanie odpadov
Opatrenie	Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva
Podporované zábery	1. Konceptia odpadového hospodárstva mesta Spišská Nová Ves – triediaca linka a/ predpokladaný rozpočet 73 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves, SEZO Spiš c/ zdroje financovania recyklačný fond, rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2005 – 2008 2. Rekultivácia skládky – Kúdelník II. - 1. etapa - 2. etapa a/ predpokladaný rozpočet 40 mil. Sk – 1. etapa 20 mil. Sk – 2. etapa b/ oprávnení žiadatelia NOVA s.r.o Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania súkromné zdroje, bankový úver d/ časový horizont 2004 – 2005 – 1. etapa 2005 – 2011 – 2. etapa Predpokladaný objem finančných prostriedkov celkom za opatrenie: 133 mil. Sk

7.5. Karta opatrení globálneho cieľa 5

Dobudovanie sociálnej a technickej infraštruktúry

Špecifický cieľ	5.1. Rozvoj dopravnej infraštruktúry
Opatrenie	Modernizácia a rozvoj dopravnej infraštruktúry
Podporované zámery	1.1. Vypracovanie výhľadovej štúdie na „Vonkajší dopravný okruh mesta Spišská Nová Ves“, vrátane environmentálneho posúdenia - A/ juhovýchodná časť vonkajšieho dopravného okruhu, - B/ severná časť vonkajšieho dopravného okruhu, - C/ juhozápadná časť vonkajšieho dopravného okruhu 1.2. Realizácia vonkajšieho dopravného okruhu mesta Spišská Nová Ves - a/ predpokladaný rozpočet 0,6 mil. Sk (výhľadová štúdia) 3 mld. Sk (realizácia juhovýchodného vonkajšieho dopravného okruhu) 1 mld. Sk (realizácia severného vonkajšieho dopravného okruhu) 1,5 mld. Sk (realizácia juhozápadného vonkajšieho dopravného okruhu) - b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves - c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ - d/ časový horizont 2005 – 2006 (výhľadová štúdia) 2006 – 2013 (realizácia) 2. Skludnenie dopravy v meste Spišská Nová Ves - A/ kruhový objazd – Levočská ulica, Mlynská ulica, Elektrárenská ulica - B/ retardér na vozovke Letná ulica Spišská Nová Ves - C/ reorganizácia dopravy na Letnej ulici - a/ predpokladaný rozpočet 22,8 mil. Sk - b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves - c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ - d/ časový horizont 2006 3. Dialničný privádzač - a/ predpokladaný rozpočet 4 mld. Sk - b/ oprávnení žiadatelia Slovenská správa ciest IÚ Košice - c/ zdroje financovania štátny rozpočet - d/ časový horizont 2006 - 2010 4. Riešenie kritickej dopravnej situácie pri vstupe na sídlisko Západ I. cez železničné priecestie – vybudovanie podjazdu pod železničnú trať - a/ predpokladaný rozpočet 50 mil. Sk - b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves, Košický samospr. kraj - c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ, rozpočet KSK, štátny rozpočet - d/ časový horizont 2005 - 2010 5. Úprava námestia SNP pri detskej poliklinike (park, spevnené plochy, parkoviská, zeleň, dopravné napojenie) - a/ predpokladaný rozpočet 4,6 mil. Sk - b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves - c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ - d/ časový horizont 2005 - 2006 6. Rekonštrukcia budovy železničnej stanice - a/ predpokladaný rozpočet 52 mil. Sk - b/ oprávnení žiadatelia Železnice SR - c/ zdroje financovania štátny rozpočet, rozpočet Železníc SR - d/ časový horizont 2006 - 2008

Špecifický cieľ	5.1. Rozvoj dopravnej infraštruktúry
Opatrenie	Modernizácia a rozvoj dopravnej infraštruktúry
Podporované zábery	7.1 Vybudovanie chodníka pre peších, spájajúci sídlisko Západ I. – priemyselná časť ul. Radlinského (areál) – Tepel – podjazd – Školská ulica 7.2 Napojenie na rekreačno-športovú zónu ul. Jánskeho a cyklotrasy Harichovský chodník – Tisícročná kaplnka Iľiašovce a späť sídlisko Západ 7.3 Vybudovanie oddychovej zóny (verejná zeleň a dobudovanie športového areálu) medzi podjazdom, SPŠ drevárskou a poliklinikou 7.4 Rekonštrukcia prístupovej komunikácie k rekreačnej zóne Blaumont, vrátane rekonštrukcie mosta cez potok Brusník za bytovým družstvom a/ predpokladaný rozpočet 12 mil. Sk b/ oprávnení žiadateľa mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2005 – 2007 8. Vyasfaltovanie cesty k lyžiarskemu vleku a chovateľskej osade v dĺžke 180 m a/ predpokladaný rozpočet 0,6 mil. Sk b/ oprávnení žiadateľa mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2005 – 2007 9. Nový asfaltový koberec na Muránskej ulici – 1,5 km a rekonštrukcia existujúcich inžinierskych sietí a/ predpokladaný rozpočet 6 mil. Sk b/ oprávnení žiadateľa mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2005 – 2008 10. Riešenie prepojenia Telepu s centrom mesta mimoúrovňovým prechodom železničnou traťou pre peších a/ predpokladaný rozpočet 19 mil. Sk b/ oprávnení žiadateľa Železnice SR, mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania združené zdroje Železníc SR, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 – 2008 11. Košiarny briežok – dopravné prepojenie mesta s Košiarnym briežkom – cesta od letiska, ponad záhradkársku osadu smerom ku Košiarnemu briežku a/ predpokladaný rozpočet 9 mil. Sk b/ oprávnení žiadateľa mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2007 Predpokladaný objem finančných prostriedkov celkom za opatrenie: 9 676,6 mil. Sk

Špecifický cieľ	5.3. Rozvoj technickej infraštruktúry mesta (vodovody, kanalizácia, ČOV, plyn)
Opatrenie	Zlepšenie technickej infraštruktúry
Podporované zábery	1. Celková rekonštrukcia a modernizácia osvetlenia mesta Spišská Nová Ves – výmena mechanicky poškodených stožiarov, výmena káblových rozvodov a výmena starých svietidiel a/ predpokladaný rozpočet 12 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 - 2007 2. Monitorovací systém a/ predpokladaný rozpočet 2 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, Rada vlády pre prevenciu kriminality d/ časový horizont 2007 3. Nová kanalizácia, vodovod do rómskej osady Hájik a/ predpokladaný rozpočet 12 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves Podtatranská vodárenská spoločnosť c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 - 2007 4. Rozšírenie vodovodu Pod Teplicou a/ predpokladaný rozpočet 8 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves Podtatranská vodárenská spoločnosť c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 - 2007 5. Rozšírenie vodovodu pre rómsku osadu Vilčurňa a na Tehelnej ulici a/ predpokladaný rozpočet 1,5 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves Podtatranská vodárenská spoločnosť c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 – 2007 Predpokladaný objem finančných prostriedkov celkom za opatrenie: 35,5 mil. Sk

Špecifický cieľ	5.4. Rozvoj bytovej výstavby mesta
Opatrenie	Zlepšenie infraštruktúry bývania
Podporované zábery	1. Výstavba 36 bytových jednotiek na nábreží Hornádu mesta Sp. Nová Ves a/ predpokladaný rozpočet 74 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves, Solitéra Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania súkromné zdroje, úvery, rozpočet mesta d/ časový horizont 2004 – 2006 2. Výstavba 2 x 14 bytov pre sociálne neprispôsobivých občanov mesta Spišská Nová Ves – Hájik, vrátane sietí a/ predpokladaný rozpočet 34 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2005 – 2006 3. Výstavba 4 x 7 bytov pre sociálne neprispôsobivých občanov mesta Spišská Nová Ves – Vilčurná a/ predpokladaný rozpočet 28 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania štátny rozpočet, rozpočet mesta, verejno-prospešné práce d/ časový horizont 2005 – 2008 4. Bytová výstavba nábrežie Hornádu – Starosaská ulica a/ predpokladaný rozpočet 70 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia Solitéra Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania súkromné zdroje, rozpočet mesta, štátny rozpočet d/ časový horizont 2005 5. Príprava územia pre nové bytové a rodinné domy, lokalita Deväť krokov – Iliašovská cesta – vypracovanie územného plánu zóny a/ predpokladaný rozpočet nešpecifikované b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves, vlastníci c/ zdroje financovania súkromné zdroje, štátny rozpočet, rozpočet mesta d/ časový horizont 2006 – 2030 6. Príprava územia pre nové bytové a rodinné domy, lokalita Vyšný Hámor – vypracovanie územného plánu zóny a/ predpokladaný rozpočet nešpecifikované b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves, vlastníci c/ zdroje financovania súkromné zdroje, štátny rozpočet, rozpočet mesta d/ časový horizont 2006 – 2015 7. Príprava územia pre nové bytové a rodinné domy, lokalita Pri Vyšnej hati – severozápadne od sídliska Mier - vypracovanie územného plánu zóny a/ predpokladaný rozpočet nešpecifikované b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves, vlastníci c/ zdroje financovania súkromné zdroje, štátny rozpočet, rozpočet mesta d/ časový horizont 2006 – 2030 8. Príprava územia pre nové bytové a rodinné domy, lokalita Modrý vrch – vypracovanie územného plánu zóny a/ predpokladaný rozpočet nešpecifikované b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves, vlastníci c/ zdroje financovania súkromné zdroje, štátny rozpočet, rozpočet mesta d/ časový horizont 2006 – 2015 Predpokladaný objem finančných prostriedkov celkom za opatrenie: 206 mil. Sk + nešpecifikované

Špecifický cieľ	5.5. Energetická koncepcia
Opatrenie	Podpora úspor energie a využívania obnoviteľných zdrojov energie
Podporované zámery	1. Využitie obnoviteľných zdrojov energie pre mesto Spišská Nová Ves – Energetická koncepcia mesta a/ predpokladaný rozpočet 10 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 – 2007 Predpokladaný objem finančných prostriedkov celkom za opatrenie: 10 mil. Sk
Špecifický cieľ	5.6. Modernizácia a rozvoj siete sociálnych, zdravotníckych, školských a kultúrnych zariadení
Opatrenie	Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry v meste
Podporované zámery	1. Plynofikácia kotolne na tuhé palivo, rekonštrukcia plochej strechy na sedlovú, zateplenie objektu, výmena okien na budove MŠ Slovenská ulica a/ predpokladaný rozpočet 7,227 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 – 2008 2. Zateplenie, výmena okien a rekonštrukcia sociálnych zariadení ZŠ Levočská ulica a/ predpokladaný rozpočet 18,6 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 3. Kompletná prestavba a rekonštrukcia ZŠ Ing. Kožucha a/ predpokladaný rozpočet 49,7 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 4. Rekonštrukcia plochej strechy na sedlovú, zateplenie objektu, výmena okien na budove MŠ Lipová ulica a/ predpokladaný rozpočet 9,82 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 – 2007 5. Rekonštrukcia plochej strechy na sedlovú, zateplenie objektu, výmena okien na budove MŠ Zdenka Nejedlého a/ predpokladaný rozpočet 9,926 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 – 2008 6. Rekonštrukcia plochej strechy na sedlovú, zateplenie objektu, výmena okien na budove MŠ Stolárska a/ predpokladaný rozpočet 12,12 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 – 2007 7. Rekonštrukcia plochej strechy na sedlovú, zateplenie objektu, výmena okien na budove MŠ E. M. Šoltésovej a/ predpokladaný rozpočet 6,62 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 – 2007

Špecifický cieľ	5.6. Modernizácia a rozvoj siete sociálnych, zdravotníckych, školských a kultúrnych zariadení
Opatrenie	Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry v meste
Podporované zábery	8. Zníženie spotreby plynu v energ. systéme školy aplikáciou energetických nekonvenčných polygeneračných zariadení a využitím vlastného drevného odpadu a/ predpokladaný rozpočet 30 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia Košický samosprávny kraj – SPŠ drevárska c/ zdroje financovania rozpočet KSK, ŠF EÚ d/ časový horizont 2005 - 2006 9. Výstavba materskej školy v rómskej osade Vilčurňa a/ predpokladaný rozpočet 9 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ, verejno-prospešné práce d/ časový horizont 2005 - 2006 10. Revitalizácia Domova dôchodcov – využitie podkrovia a/ predpokladaný rozpočet 35 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2005 - 2007 11. Oprava objektu Kultúrneho domu Mier - výmena palubovky a rekonštrukcia šatní pre nácviky súborov v objekte Kultúrneho domu na sídlisku Mier - čiastková rekonštrukcia sociálnych zariadení pre verejnosť vo foyeri Kultúrneho domu na sídlisku Mier a/ predpokladaný rozpočet 1,5 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2005 – 2006 12. HOSPIC a/ predpokladaný rozpočet 80 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia mesto Spišská Nová Ves, Spišská katolícka charita c/ zdroje financovania rozpočet mesta, ŠF EÚ d/ časový horizont 2010 – 2015 13. Rímskokatolícky kostol na sídlisku Mier a/ predpokladaný rozpočet 47 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia Rímskokatolícky biskupský úrad c/ zdroje financovania verejné zbierky, úver d/ časový horizont 2006 – 2007 14. Zriadenie diakonického centra BETEZDA na Letnej ulici č. 55 a/ predpokladaný rozpočet 47 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia Evanjelický cirkevný zbor a.v. v Sp. Novej Vsi c/ zdroje financovania vlastné zdroje, úver, ŠF EÚ d/ časový horizont 2005 – 2007 15. Zriadenie neurologického oddelenia s nevyhnutným prístrojovým vybavením, zriadenie jednotky intenzívnej starostlivosti v nemocnici s poliklinikou v Spišskej Novej Vsi a/ predpokladaný rozpočet 20 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia Košický samosprávny kraj – NsP Sp. Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet KSK, ŠF EÚ d/ časový horizont 2005 - 2007

Špecifický cieľ	5.6. Modernizácia a rozvoj siete sociálnych, zdravotníckych, školských a kultúrnych zariadení
Opatrenie	Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry v meste
Podporované zábery	16. Výstavba vlastného vodného zdroja pre nemocnicu, využitie vrtov s overenou výdatnosťou a kvalitou vody a/ predpokladaný rozpočet 28 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia Košický samosprávny kraj – NsP Sp. Nová Ves c/ zdroje financovania rozpočet KSK, ŠF EÚ d/ časový horizont 2005 - 2007 17. Rekonštrukcia strechy na budove školy SOU stavebného, Spišská Nová Ves, Markušovská ul. 4 a/ predpokladaný rozpočet 2,2 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia Košický samosprávny kraj c/ zdroje financovania rozpočet KSK d/ časový horizont 2005 18. Rekonštrukcia budov v správe SOU stavebného Spišská Nová Ves A/ výmena okien, oprava fasády na budove školy, Markušovská ul. 4 B/ rekonštrukcia strechy na budove dielni na Radlinského 23 a/ predpokladaný rozpočet 20 mil. Sk b/ oprávnení žiadatelia Košický samosprávny kraj c/ zdroje financovania rozpočet mesta KSK, ŠF EÚ d/ časový horizont 2006 - 2009 Predpokladaný objem finančných prostriedkov celkom za opatrenie: 433,713 mil. Sk

8. Realizácia programu a jej hodnotiace ukazovatele

8.1. Organizačné zabezpečenie realizácie programu

Proces tvorby Programu rozvoja mesta a jeho realizácia sa zásadne odlišujú. Kým príprava stratégie bola viac kreatívnym procesom, realizácia konkrétnych aktivít bude najmä manažérskou úlohou.

Z procesu strategického plánovania v meste Spišská Nová Ves vyplynulo viacero záverov:

- zástupcovia mesta a inštitúcií cítia zodpovednosť za rozvoj mesta v budúcnosti, prejavili ochotu spoločne realizovať navrhnuté ciele, chcú si však byť istí, že čas a úsilie, ktoré projektu venovali, prinesie pozitívne zmeny,
- dobrou organizáciou, vzájomnou spolupracou a efektívnym využitím dostupných zdrojov je možné dosiahnuť realizáciu Programu rozvoja mesta,
- jednotlivé priority Programu rozvoja mesta navzájom úzko súvisia a nemôžu byť realizované oddelene.

Hlavná pracovná skupina Programu rozvoja mesta na svojom poslednom stretnutí dňa 1. 2. 2005 súhlasila ochotu a potrebu pokračovať v začatom procese. V realizačnej fáze bude skupina pracovať pod novým názvom „Koordinačná skupina“ a v novom zložení. Zloženie Koordinačnej skupiny je potrebné upraviť tak, aby v nej boli zastúpení hlavní predstavitelia samosprávy (primátor, viceprimátor, prednosta, zástupkyňa prednostu a všetci vedúci odborov Mestského úradu) a vybraní odborníci, ktorí sú ochotní spolupracovať aj naďalej, s dôrazom na zastúpenie všetkých sektorov a priradenie odborníkov k jednotlivým prioritám.

Proces realizácie Programu rozvoja mesta sa začne po jeho schválení Mestským zastupiteľstvom. Úlohou Koordinačnej skupiny bude:

- vypracovať plán realizácie jednotlivých zámerov na obdobie 1-2 rokov a predložiť ho na schválenie Mestskému zastupiteľstvu (t.j. rozpracovať jednotlivé opatrenia Programu rozvoja mesta do aktivít na dané obdobie, s určením časovej, finančnej náročnosti a priradením zodpovednosti jednotlivým odborom Mestského úradu či inej inštitúcii),
- vzájomne sa informovať o plánoch prípravy a realizovaní projektov za účelom koordinácie aktivít v meste,
- pravidelne monitorovať plnenie plánu pomocou merateľných ukazovateľov na základe podkladov, ktoré poskytnú odbor MsÚ či inštitúcia zodpovedná za danú aktivitu (minimálne 1 x ročne),
- informáciu o plnení plánu predložiť Mestskému zastupiteľstvu a sprístupniť ho verejnosti (1 x ročne v nadväznosti na správu o záverečnom účte mesta),
- aktualizovať Program rozvoja mesta (minimálne každý druhý rok) – je to živý, otvorený dokument,
- pravidelne komunikovať s občanmi, podnikateľmi a inštitúciami v meste s cieľom zabezpečiť informovanosť o Programe rozvoja mesta a jeho všeobecnú dostupnosť (využiť lokálne médiá, webové stránky mesta, nahliadnutie a skopírovanie dokumentu na MsÚ, leták do schránok, spolupracovať s BIC, SRRA, VÚC KE, miestnymi mimovládnyimi organizáciami, ...) .

Skupina bude pracovať doterajším systémom, t.j. ako neformálna poradná skupina, otvorená názorom občanov a odborníkov, pod vedením gestora, administratívne a organizačne vedená koordinátorom.

Tvorba plánu realizácie bude založená na princípe výberu aktivít a projektov, pomocou ktorých je možné dosiahnuť najefektívnejší rozvoj prioritných oblastí mesta. Postup bude nasledovný:

UVÁDZANÉ AKO PRÍKLAD

1. Jednotlivé odbory mestského úradu, komisie mestského zastupiteľstva a výbory mestských častí dodajú podklady koordinátorovi
2. Koordinátor rozpošle návrh plánu realizácie členom Koordinačnej skupiny na posúdenie
3. Koordinačná skupina spripomienkuje a odporučí plán realizácie
4. Mestské zastupiteľstvo schváli plán realizácie na ďalšie obdobie

Tab. č. 52 - Štruktúra plánu realizácie

Štruktúra plánu realizácie											
PSHR	Plánovaná aktivita					Finančná náročnosť			Merateľný ukazovateľ		
Opatrenie	Č	Popis	Termín realizácie	Zapojenie mesta	Zod-povedný	Spolu	Z rozpočtu mesta	Cudzie zdroje	Popis	Stav pred realiz.	Stav po realiz.
	1.			realizátor	odbor MsÚ						
	2.			partner	inštitúcia						
	3.			iniciátor							
	4.										
	5.										

8.2. Monitorovanie hodnotenia plnenia programu a hodnotiace ukazovatele

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Mesta Spišská Nová Ves bude vykonávané na základe súboru indikátorov pre hodnotenie implementácie programu, priradených k jednotlivým globálnym a špecifickým cieľom. Indikátory môžu popisovať zmeny ekonomickej a sociálnej situácie prostredníctvom kvantifikovateľných ukazovateľov (počet podporených malých a stredných podnikov, počet novovytvorených pracovných miest a pod) alebo prostredníctvom ukazovateľov kvalitatívnych zmien (zlepšenie čistoty povrchových vôd, ...) Takto stanovené indikátory budú mať veľký význam pri obhajovaní oprávnenosti verejných výdavkov a budú dôležitým faktorom účinnosti takto naplánovaného strategického dokumentu.

Tab. č. 53 - Indikátory

Globálne a špecifické ciele	Indikátory
GC 1 Výrazné zvýšenie priestorovej a odvetvovej diverzifikácie priemyslu	
Zvýšenie odvetvovej diverzifikácie	Rozšírenie kapacít priemyselného parku Nárast počtu investorov, lokalizovaných v meste a v priemyselnom parku Počet vytvorených klastrov a subdodávateľských sietí Počet revitalizovaných hnedých zón Zvýšenie pripravenosti objektov na rekonštrukciu – štúdie realizovateľnosti, stavebné projekty Počet zmodernizovaných a inovovaných technológií firiem, podnikajúcich na území mesta Nárast percenta informatizácie výrobných a sprievodných ekonomických procesov
GC 2 Významné zvýšenie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania	
Zlepšenie podnikateľského prostredia	Rozšírenie kapacít Podnikateľského inkubátora Nárast podielu MaSP na čerpaní finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ Zvýšenie dostupnosti a rozsahu služieb poskytovaných inštitúciami na podporu malého a stredného podnikania (BIC, RRA) Nárast počtu prezentácie ekonomického potenciálu mesta doma i v zahraničí
Podpora konkurencieschopnosti produkcie malých a stredných podnikateľov, zvyšovanie exportu	Nárast počtu firiem zaoberajúcich sa spracovaním miestnych surovín Nárast počtu podnikateľov na základe živnostenského oprávnenia Zvýšenie informatizácie výrobných a obslužných procesov v sektore MSP Zvýšenie podielu MSP s vybudovaným systémom riadenia kvality produkcie a riadiacich procesov v súlade s medzinárodnými normami
Rozvoj cestovného ruchu	Vyrovnaná celoročná ponuka infraštruktúry CR a jej skvalitňovanie Nárast investícií do cestovného ruchu za účelom modernizácie a budovanie siete ubytovacích a stravovacích zariadení Nárast podielu príjmov z cestovného ruchu na celkovej ekonomike mesta Nárast počtu turistických, náučných lyžiarskych, cyklistických trás a chodníkov Nárast počtu domácich a zahraničných turistov, navštevujúcich mesto Zvýšenie podielu informatizácie MSP v cestovnom ruchu Nárast produktov pre cestovný ruch Skvalitnená a rozšírená ponuka propagačných nástrojov mesta a súkromných firiem v CR
GC 3 Posilňovanie sociálneho kapitálu a inštitucionálnej spolupráce	
Rozvoj sociálnej oblasti a podpora marginalizovaných skupín obyvateľstva	Fungujúce partnerstvá s účasťou MVO so zameraním na marginalizované skupiny Nárast počtu efektívnych vzdelávacích programov pre rómske obyvateľstvo Nárast počtu zamestnaných z marginalizovaných skupín Počet úspešných projektov s uvedenou problematikou

GC 4 Znižovanie zataženia životného prostredia	
Ochrana ovzdušia – znižovanie emisií do ovzdušia a znečisťovania vody	100 %-ná plynofikácia palivovej základne Nárast investícií do obnovy vozového parku Efektívny systém monitoringu znečisťovania vôd Efektívny systém využívania vodných zdrojov
Minimalizácia tvorby odpadov, materiálové a energetické zhodnocovanie odpadov	Nárast percenta zapojenosti občanov a firiem do separovaného zberu odpadu Fungujúca nová skládka odpadu Rekultivované skládky odpadu Zníženie množstva odpadov
Rozvoj osobitne chránených častí prírody, obnova území s narušeným životným prostredím, sanácia územia	Vypracovaný plán riadenia CHKO Natura 2000 Sanačné zásahy do území s narušeným prostredím Nárast počtu aktivít so zameraním na budovanie povedomia ochrany životného prostredia
GC 5 Dobudovanie sociálnej a technickej infraštruktúry	
Rozvoj dopravnej infraštruktúry	Vypracovaná dopravná koncepcia mesta Zjednodušené napojenie regiónu na európske dopravné koridory Zvýšenie prepravných rýchlostí a prepravovaných objemov tovarov z a do regiónu Zníženie intenzity dopravy stredom mesta Znížený počet dopravných nehôd
Rozvoj informačno-komunikačných technológií	Zvýšené percento informatizácie verejného a súkromného sektora Zvýšené percento napojenia domácností na Internet
Rozvoj technickej infraštruktúry mesta	Vypracované analýzy a štúdie investičných zámerov v tejto oblasti Zvýšenie napojenosti všetkých subjektov a občanov mesta na všetky zložky TI
Energetická koncepcia	Vypracovaná energetická koncepcia využitia alternatívnych zdrojov energie Počet zavedených vykurovacích systémov na báze alternatívnych zdrojov (biomasa, vietor, voda, solar) Počet vykurovacích kombinovaných systémov
Modernizácia a rozvoj siete sociálnych, zdravotníckych, kultúrnych a školských zariadení	Počet zrekonštruovaných a modernizovaných školských, sociálnych, zdravotníckych Zriadené centrá a programy alternatívnej sociálnej starostlivosti Skvalitnenie vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva Skvalitnenie zdravotníckej starostlivosti Investície do obnovy kultúrneho dedičstva
GC 6 Rozvoj lesného hospodárstva a agro-potravinárskeho priemyslu	
Zachovanie vidieckych tradícií mesta a jeho okolia	Investície do úpravy verejných priestranstiev, miestnych komunikácií, chodníkov Vytvorené podmienky pre rozvoj remesiel (napr. ulička remesiel)
Zlepšenie poľnohospodárskeho výrobného sektoru vrátane potravinárskeho priemyslu	Investície do modernizácie technológií v poľnohospodárskom a potravinárskom sektore Vytvorené marketingové a odbytové organizácie výrobcov Konkurencieschopná produkcia pre trh EÚ
Udržateľné hospodárenie v lesoch a rozvoj lesníctva	Efektívna ťažba a spracovanie dreva Zvýšenie podielu príjmov ekonomiky mesta na základe hospodárenia v lesoch Bezpečná a dostupná sieť lesných ciest Investície do zalesňovania a pestovateľských prác Kvalitný a zachovalý geofond

PRÍLOHY

1. Metodika výberu a hodnotenia projektov pred ich spracovaním
2. Logická plánovacia matrica
3. Návod na spracovanie finančnej analýzy
4. Plánované projektové zámery mesta Spišská Nová Ves
5. Ďalšie podporované aktivity mesta Spišská Nová Ves

1. Metodika výberu a hodnotenia projektov pred ich spracovaním

Výber vhodných projektových zámerov je minimálne tak dôležitý moment, ako aj samotné vypracovanie projektovej žiadosti vrátane všetkých jej náležitostí.

Aké vlastnosti má mať dobrý projekt?

Ciele

Projekt je dobrý, ak sú jeho ciele v súlade s cieľmi poskytovateľa finančných prostriedkov a s cieľmi príslušných národných a regionálnych stratégií a samozrejme v súlade s cieľmi stratégie rozvoja mesta (príslušné nariadenia Európskej komisie, Národného rozvojového plánu SR, relevantných operačných programov, Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja a Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Mesta Spišská Nová Ves).

Každá výzva na predkladanie projektov, financovaných z prostriedkov EÚ definuje podporované ciele podľa druhu operačného programu Národného rozvojového programu. Táto výzva obsahuje aj ďalšie podstatné a dôležité elementy pre kvalitné vypracovanie projektu (oprávnené aktivity, oprávnené výdavky, pokyny na zostavenie rozpočtu).

Vnútoraná logika

Od dobrého projektu sa očakáva, že bude mať silnú vnútornú logiku, preukázanú v **matici logického rámca** (vzor uvedený nižšie). Pri definovaní monitorovacích ukazovateľov je dôležité venovať maximálnu pozornosť tomu, aby boli realistické a primerané (aby sme sa vyhli problémom pri hodnotení úspešnosti projektu). Pre dobré projekty je tiež typické to, že ciele sú vždy kvantifikovateľné, stanovené cieľové hodnoty sú dosiahnuteľné (z hľadiska času a rozpočtu) a vedú k merateľným dopadom.

Dobre technicky spracovaný projekt

Okrem matice logického rámca by projektová žiadosť mala zahŕňať ďalšie informácie a údaje: harmonogram realizácie, zapojenie záujmových skupín, v prípade, že ide o investičné projekty nad 5 000 000 Sk, je potrebná štúdia realizovateľnosti, častokrát je požadovaná finančná analýza (tri rôzne možnosti prístupu k finančnej analýze sú uvedené nižšie).

Problémová analýza a analýza cieľov

Základným poslaním navrhovaného projektu je riešiť konkrétne problémy konečných príjemcov, čo nie je možné bez rozboru súčasnej situácie. Je však veľmi pravdepodobné, že rôzne zainteresované skupiny budú existujúcu situáciu vnímať odlišne, preto je nevyhnutné pre navrhovaný model riešenia hľadať všeobecný konsenzus. Analýzou problémov sa odhaľujú hlavné nedostatky súčasnej situácie a stanovia sa väzby medzi príčinami a následkami jednotlivých problémov.

Kým analýza problémov zisťuje negatívne aspekty existujúcej situácie, analýza cieľov definuje pozitívne aspekty plánovanej budúcej situácie. Dochádza k premene problémov v ciele.

Zapojenie partnerov

Na všetkých stupňoch spracovania projektu by sa malo podporovať maximálne zapojenie všetkých „potenciálnych príjemcov“. To je zvlášť dôležité v úvodnej etape prípravy projektu pri formulácii problémov. Hierarchia problémov by mala byť zostavená na základe dôkladného prerokovania s možnými budúcimi príjemcami a ďalšími dotknutými záujmovými skupinami. Všetky zúčastnené strany by sa na konečnej verzii hierarchie problémov mali dohodnúť. Zapojenie príjemcov do prípravy projektu im dáva nielen oprávnený pocit „verejného vlastníctva“ projektu, ale súčasne vyjadruje i záväzok z pohľadu jeho budúcej realizácie.

Skúsenosti s programami z krajín EÚ preukázali, že projekty pripravované na základe partnerstva majú väčšiu šancu uspieť a rozhodne lepšie pomáhajú naplňovať ciele programov. Takýto proces je tiež východiskom pre rozvoj a budovanie sociálno-ekonomického partnerstva.

Poznanie kritérií hodnotenia predložených projektov

Znalosť hodnotiacich kritérií je pre spracovateľa veľmi dôležitým vodítkom pre vypracovanie projektov. Výzvy na predkladanie projektov v rámci jednotlivých operačných programov väčšinou obsahujú hodnotiace kritériá s ich číselnou váhou, preto odporúčame dôrazne sa sústrediť na rozpracovanie jednotlivých súčastí projektu a jeho väzbu na uprednostňované a špecifikované súvislosti.

Tab. č. 54 - Vzor logickej plánovacej matrice

		Objektívne overiteľné ukazovatele	Zdroje overenia	Predpoklady a riziká
Celkový cieľ	Ako projekt prispeje k naplneniu priorít programu?	Aké sú kľúčové ukazovatele súvisiace s prioritami?	Uvedte zdroje informácií pre tieto ukazovatele	
Účel projektu	Špecifikujte ciele projektu	Popíšte kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele, odrážajúce splnenie špecifických cieľov projektu	Uvedte zdroje informácií pre tieto ukazovatele	Uvedte základné predpoklady potrebné na dosiahnutie cieľa projektu. Uvedte riziká, ktoré predpokladáte
Výsledky projektu	Špecifikujte výstupy z projektu: Aké sú predpokladané dopady a prínosy z projektu? Aké zlepšenia a zmeny prinesie projekt?	Popíšte kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele, odrážajúce plnenie výsledkov	Uvedte zdroje informácií pre tieto ukazovatele	Uvedte základné predpoklady potrebné na dosiahnutie výsledkov projektu. Uvedte riziká, ktoré predpokladáte
Aktivity	Uvedte kľúčové aktivity, ktoré je potrebné realizovať, aby priniesli očakávané výsledky?	Prostriedky: Aké sú zdroje potrebné na realizáciu týchto aktivít: Ľudské, Materiálne, Iné	Náklady	Aké podmienky sa vyžadujú pred začatím projektu? Aké podmienky, ktoré nie sú priamo zahrnuté v projekte, sú potrebné na realizáciu plánovaných aktivít

Návrhy na spracovanie finančnej analýzy subjektu v pôsobnosti žiadateľa - preukázanie schopnosti realizácie projektu z dlhodobého hľadiska

I. možnosť predloženia finančnej analýzy

1. Prosím predložte súvahu a výkaz ziskov a strát za rok 2003 a 2004
2. Prosím predložte plánovanú súvahu na rok 2005 v prípade úspešnej realizácie projektu
3. Prosím predložte plánovanú súvahu na rok 2005 v prípade odmietnutia projektu
4. Prosím predložte popis plánovaného hotovostného finančného toku v prípade úspešnej realizácie projektu na rok 2004 a 2005

Tab. č. 55 - Prosím vyplňte nasledovnú tabuľku:

Ukazovateľ/rok	2004 január	2003 január	2002 január
Momentálna likvidita			
Likvidita 1.stupňa			
Likvidita 2. stupňa			
Likvidita 3. stupňa			
Ukazovateľ zadlženosti			
Miera zadlženosti			
Úverová zaťaženosť			

Spôsob výpočtu:

Momentálna likvidita = pohotové prostriedky / momentálne splatné záväzky
 Likvidita 1. stupňa = pohotové prostriedky/ krátkodobé záväzky
 Likvidita 2.stupňa = (pohotové prostriedky + pohľadávky)/ krátkodobé záväzky
 Likvidita 3.stupňa = obežné aktíva/ krátkodobé záväzky
 Ukazovateľ zadlženosti = (cudzie zdroje/pasíva spolu)x100
 Miera zadlženosti = (cudzie zdroje /vlastné imanie)x100
 Úverová zaťaženosť = (bankové úvery + výpomoci/pasíva spolu)

II. možnosť predloženia finančnej analýzy

Tab. č. 56 - Prosím vyplňte tabuľku:

Rok	1	2	3	4	5	6
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Investičné náklady						
Prevádzkové náklady						
Mzdové náklady						
Hotovostný tok						
Prevádzkové a mzdové náklady spolu						

Tab. č. 57 - Príklad: (sumy sú uvedené v tis. Sk)

Rok	1	2	3	4	5	6
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Investičné náklady		15 000	10 000			
Prevádzkové náklady	300	320	270	260	250	290
Opravy a údržba	100	110	30	30	30	50
Hotovostný tok	- 400	- 15830	- 26130	26420	- 26725	- 27065
Prevádzkové náklady a náklady na opravu a údržbu spolu	- 400	- 430	- 300	- 290	- 280	- 340

Poznámka: Pomenovanie jednotlivých riadkov má len ukázkový charakter. Skutočné členenie nákladov môže byť podrobnejšie.

III. možnosť predloženia finančnej analýzy

Písomná analýza prehľadu finančnej situácie organizácie

Napr.: Na zabezpečenie finančnej disponibility musí byť rozpočet organizácie vždy vyrovnaný alebo prebytkový. Rámcový rozpočet organizácie:

<u>Príjmy</u>	<u>Výdavky</u>
- bežné príjmy Sk	- bežné výdavky Sk
- kapitálové príjmy Sk	- kapitálové výdavky Sk

Výdavková časť rozpočtu obsahuje položku, ktorá je garantom toho, že 5 %-né spolufinancovanie celkových nákladov v rámci projektu je zabezpečené. Pre nepredvídané výdavky má organizácia ešte k dispozícii mimorozpočtové príjmy, mieste poplatky a výnosy budúcich miestnych daní, a ktorých suma k 31.12. 2003 je vo výške Sk.

Z rozpočtov rokov 2003, 2004 a 2005 v položke rezervného fondu sú vytvorené zdroje jednak vo forme bežných výdavkov a jednak vo forme mimorozpočtových príjmov na realizovanie projektu z dlhodobého hľadiska.

Autori: Mesto Spišská Nová Ves: Ing. Katarína Prostejovská, zástupkyňa prednostu MsÚ,
koordinátorka projektu

Pracovná skupina v zložení: Ing. Pavel Kucharek, zástupca primátorky
Ing. Lubomír Pastiran, prednosta MsÚ
Ing. Pavol Kubičár, poslanec MsZ
Ing. Ladislav Lučivjanský, poslanec MsZ
Ing. Stanislav Susa, poslanec MsZ
RNDr. Milan Husár, poslanec MsZ
RSDr. Juraj Beňa, poslanec MsZ
Ing. Michal Beharka, poslanec MsZ
p. Anna Latková, poslanec MsZ
Ing. Ivan Jacák, MsÚ

Spišská rozvojová a regionálna agentúra - Ing. Darina Paveleková
Ing. Peter Malatinský
Ing. Elena Kemková

BIC Spišská Nová Ves - Ing. Katarína Krotáková
Ing. Marek Chobot

Pracovníci MsÚ, Spišská Nová Ves

Občania mesta Spišská Nová Ves

Názov: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Spišská Nová Ves
na roky 2004 – 2006 a 2007 – 2013

Vydanie: 1. vydanie

Náklad: 50 výtlačkov

Vydalo: Mesto Spišská Nová Ves

Formát: A4

Fotografia na obálke: © A. Macko

Tento materiál je autorské dielo, chránené Autorským zákonom SR a súvisiacimi zákonmi. Všetky práva vyhradené.

Materiál je majetkom mesta Spišská Nová Ves, Spišskej rozvojovej a regionálnej agentúry a BIC Spišská Nová Ves, s.r.o., ktorí sa podieľali na jeho príprave, a ktorí ho môžu využiť pre svoje potreby. Mimo spomínané prípady a okrem zákonom povolených prípadov, žiadna časť tohto materiálu nesmie byť reprodukováaná a šírená akoukoľvek formou a prostriedkami bez predošlého písomného súhlasu autorov.

Vydalo Mesto Spišská Nová Ves